

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ
УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
КУЛТУРНОГ ПРЕДЕЛА СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР

Владимир Галић

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ
УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
КУЛТУРНОГ ПРЕДЕЛА СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

ОБРАЋИВАЧ:

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“ НОВИ САД

Е -2576/1

ОДГОВОРНО ЛИЦЕ

Tamara Zelencovic

др Тамара Зеленовић Васиљевић

ДИРЕКТОР

Predrag Knezevic

Предраг Кнежевић, дипл.правник

Нови Сад, 2017. године

РУКОВОДИЛАЦ ТИМА:

др Тамара Зеленовић Васиљевић

СТРУЧНИ ТИМ:

Основна и посебна намена простора, шуме и шумско земљиште, заштита природних добара, регионални аспекти и општа концепција развоја:

Славица Пивнички, дипл.инж.пејз.арх.

Начин коришћења земљишта и правила уређења и грађења на грађевинском и пољопривредном земљишту:

Бранислава Топрек, дипл.инж.арх.

Заштита предела:

мр Владимир Пихлер, дипл.инж.арх.

Мрежа насеља, јавне службе, непокретна културна добра и одбрана земље:

Радованка Шкрбић, дипл.инж.арх.

Становништво и привреда:

Љиљана Јовичић Малешевић, дипл.екон.

Пољопривреда и пољопривредно земљиште:

Природни услови, туризам и заштита од елементарних непогода:

Мирољуб Љешњак, дипл.инж.пољ.
др Оливера Добривојевић, дипл.пр.планер
Марина Митровић, мастер - проф.геогр

Саобраћајна инфраструктура:

Зоран Кордић, дипл.инж.саобр.

Водна инфраструктура и водно земљиште:

Електроенергетска и електронска комуникациона инфраструктура:

Бранко Миловановић, дипл.инж.мелио.

Зорица Санадер, дипл.инж.елек.

Енергетска инфраструктура и минералне сировине:

Милан Жижић, дипл.инж.маш.

Заштита животне средине и заштита од акцидентних ситуација:

др Тамара Зеленовић Васиљевић
Тања Топо, дипл.инж.заш.жив.сред.мастер

Правна регулатива:

Теодора Томин Рутар, дипл.правник

Геодетско документациона и аналитичко информациона основа:

Милко Бошњачић, мастер дипл.инж.геод.
Јурица Далибор, дипл.инж.геод.
Оливера Његомир, дипл.матем.
Злата Хома Будински, геод.техн.
Дејан Илић, арх.техн.
Ђорђе Кљајић, геод.техн.
Драгана Матовић, оператер
Душко Ђоковић, копирант

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА	1
1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА	1
2. ОБУХВАТ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	2
3. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ	3
4. ОДНОС СА ПЛАНОВИМА ВИШЕГ РЕДА И ДРУГИМ ПЛАНСКИМ И РАЗВОЈНИМ ДОКУМЕНТИМА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	6
4.1. ПРОСТОРНИ ПЛАН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД 2010. ДО 2020. ГОДИНЕ (ППРС)	6
4.2. РЕГИОНАЛНИ ПРОСТОРНИ ПЛАН АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ (РПП АПВ)	6
4.3. ИЗВОД ИЗ ПРОСТОРНИХ ПЛАНОВА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	6
4.3.1. Извод из Просторног плана подручја посебне намене Фрушке горе до 2022. године	7
4.3.2. Извод из Просторног плана подручја посебне намене СРП „Ковиљско - петроварадински рит“	7
4.3.3. Извод из Просторног плана подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав (Паневропски коридор VII)	7
4.3.4. Извод из Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута I реда бр. 21 Нови Сад-Рума-Шабац и државног пута I реда број 19 Шабац-Лозница	7
4.4. ПРЕГЛЕД ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	8
5. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	8
5.1. САДРЖАЈ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	8
5.2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	9
5.2.1. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА	9
5.2.2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА	10
6. РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ, ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ И МЕЋУОДНОСИ СА ОКРУЖЕЊЕМ	11
7. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	12
7.1. ПРЕДЕОНИ ПРИСТУП ПЛАНИРАЊУ ПРОСТОРА	12
7.2. ПРОСТОРНИ ОКВИР ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА	12
7.3. КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА ОСНОВНИХ НАМЕНА	14
8. ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	15
8.1. КАРАКТЕР ПРЕДЕЛА	15
8.2. ПРИРОДНО-ГЕОГРАФСKE КАРАКТЕРИСТИКЕ	17
8.3. ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ	19
8.3.1. Природна добра	19
8.3.2. Природни ресурси	22
8.4. КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКО НАСЛЕЂЕ	25
8.5. СТАНОВНИШТВО, МРЕЖА НАСЕЉА, ФУНКЦИОНАЛНО УРБАНА ПОДРУЧЈА И ЈАВНЕ СЛУЖБЕ	26
8.6. ПРИВРЕДНЕ АКТИВНОСТИ	27
8.7. ИНФРАСТРУКТУРА	31
8.7.1. Елементарне непогоде	34
9. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ И РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПРОСТОРНОМ ПЛАНУ	35
10. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТИХ РЕШЕЊА, НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	38
11. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА	39
II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА	41
1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	41
2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	42
3. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	43

III ПРОЦЕНА МОГУЋНИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА МЕРАМА ЗАШТИТЕ.....	46
1. ПРОЦЕНА УТИЦАЈА ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	46
2. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	46
2.1. ОПШТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И СТИВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ	47
2.2. ПОСЕБНЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА	47
2.2.1. Мере заштите ваздуха	47
2.2.2. Мере заштите вода	48
2.2.3. Мере заштите земљишта	49
2.2.4. Мере заштите од буке	51
2.3. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА ПРЕДЕЛА	51
2.4. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА	51
2.5. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА ПРИРОДНИХ ДОБАРА	58
2.5.1. Заштићена подручја	58
2.6. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА ОД АКЦИДЕНАТА	70
2.7. УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ.....	71
2.8. УСЛОВИ КОЈИМА СЕ ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТИ ЈАВНЕ НАМЕНЕ ЧИНЕ ПРИСТУПАЧНИМ ОСОБАМА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	71
2.9. МЕРЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ИЗГРАДЊЕ	72
3. ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОРА НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЕШЕЊА СА АСПЕКТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	74
4. ПРОЦЕНА УТИЦАЈА У ОДНОСУ НА ЧИНИОЦЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	75
5. АНАЛИЗА КАРАКТЕРИСТИКА УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	78
5.1. МОГУЋНОСТ ПРЕКОГРАНИЧНОГ УТИЦАЈА	85
6. СМЕРНИЦЕ ЗА примену просторног плана	85
6.1. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНОВА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ.....	87
6.2. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ОСТАЛИХ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ЧИЈЕ ЈЕ ДОНОШЕЊЕ У НАДЛЕЖНОСТИ ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ.....	87
6.2.1. Смернице за израду планских докумената чије је доношење у надлежности Града Нови Сад и Општине Сремски Карловци	87
6.2.2. Препоруке за израду посебних студија, планова и пројеката	90
IV ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	91
1. ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	91
2. ПРЕДЛОГ ИНДИКАТОРА ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	92
2.1. ЗАКОНСКИ ОКВИР	92
3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА	93
4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА.....	94
5. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	95
5.1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ.....	95
5.2. ТЕШКОЋЕ У РАДУ	96
6. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА	96
7. ЗАКЉУЧЦИ ДО КОЈИХ СЕ ДОШЛО ТОКОМ ИЗРАДЕ ИЗВЕШТАЈА.....	97
V ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	98

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ППППН КУЛТУРНОГ ПРЕДЕЛА СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ – Природни ресурси, зоне потенцијално негативних утицаја и
деградациони пунктови са мерама заштите

СПИСАК ТАБЕЛА И СЛИКА У ТЕКСТУ

Табеле

Табела 1.	Преглед целина и подцелина подручја обухвата Просторног плана - Културни предео Сремски Карловаци	3
Табела 2.	Станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја	22
Табела 3.	Укупан број становника и домаћинстава	27
Табела 4.	Списак водова преносне мреже на подручју Просторног плана.....	34
Табела 5.	Преглед активности спроведених у процесу израде Просторног плана и дефинисања планских решења.	41
Табела 6.	Преглед Посебних циљева стратешке процене и индикатора заштите животне средине релевантних за подручје Просторног плана.....	42
Табела 7.	Веза између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене утицаја.....	43
Табела 8.	Компатибилност циљева Просторног плана и СПУ.....	45
Табела 9.	Мере заштите за заштитне зоне.....	68
Табела 10.	Поређење варијантних решења у односу на циљеве Стратешке процене	74
Табела 11.	Активности које приостичу из планских решења а које су предмет процене утицаја у контексту заштите животне средине.....	76
Табела 12.	Критеријуми за оцењивање интензитета утицаја	79
Табела 13.	Критеријуми за оцењивање просторних димензија утицаја	79
Табела 14.	Скала за процену вероватноће утицаја	79
Табела 15.	Планска решења у Просторном плану обухваћена проценом утицаја	80
Табела 16.	Процена вероватноће утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја	81
Табела 17.	Процена интензитета утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја	82
Табела 18.	Процена просторних размера утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја*	83
Табела 19.	Идентификација могућих кумулативних и синергетских ефеката по областима планских решења у односу на циљеве стратешке процене	84

Слике

Слика 1.	Шематски приказ основних предеоних типова у обухвату Просторног плана	16
----------	---	----

A) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

Разлози за израду Просторног плана проистичу из потребе реализације стратешких приоритета у области заштите, уређења и унапређења природних и културних добара, који су утврђени Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године и Регионалним просторним планом Аутономне покрајине Војводине. Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10) и Регионалним просторним планом АПВ („Службени лист АПВ“, број 22/11), подручје Сремских Карловаца је препознато као једна од карактеристичних тачака регионалног идентитета преко којег се Војводина идентификује на националном и међународном нивоу. Сремски Карловци су такође дефинисани као примарни туристички простор, односно просторна целина интегрисане понуде.

Сходно томе, донешена је Покрајинска скупштинска одлука о изради Просторног плана подручја посебне намене културног предела Сремски Карловци („Службени лист АПВ“, број 10/16), на основу које се приступило изради Просторног плана подручја посебне намене културног предела Сремски Карловци (у даљем тексту: Просторни план).

Носилац израде Просторног плана је Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине Нови Сад, Булевар Михајла Пупина број 16.

Упоредо са израдом Просторног плана, израђује се Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину (у даљем тексту: Стратешка процена).

Обрађивач Просторног плана и Стратешке процене је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад, Железничка број 6/III.

Стратешком проценом интегришу се циљеви и принципи одрживог развоја у просторном плану, с циљем спречавања или минимизације негативних утицаја на биодиверзитет, природна, културна добра и друге створене вредности, животну средину и здравље људи.

Стратешка процена утицаја на животну средину представља инструмент којим се стварају услови за оптималну заштиту животне средине у процесу просторног планирања и представља свеобухватан, комплексан и јединствен поступак.

Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10) дефинисани су принцип одрживог развоја, социјалне прихватљивости, економске оправданости и еколошке одрживости у смислу полазних основа просторног планирања. Одредбама члана 4. овог закона утврђена су начела стратешке процене:

- одрживог развоја,
- интегралности,
- предострожности,
- хијерархије и координације,
- јавности.

На тај начин обезбеђује се оквир за усклађивање техно-економских, друштвених и природних система у целокупном развоју, укључујући и просторни развој. На принципима економичности користе се природне и створене вредности, с циљем да се очува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације.

То се постиже разматрањем и укључивањем кључних аспеката животне средине у припрему и усвајање планова, пројеката и програма, утврђивањем услова за очување природних и створених вредности.

Укључивањем услова заштите животне средине у Просторни план кроз инструмент стратешке процене, даје се обавезујући - интегрални оквир заштите, реализацијом кроз одговарајуће међусекторске планове, програме и пројекте. У превентивном смислу, свака активност је планирана, односно свако планско решење је дефинисано с циљем да се спрече или смање негативни утицаји, обезбеди рационално коришћење ресурса, а ризик од акцидената и негативних утицаја на људе сведе на минимум.

У поступку стратешке процене остварује се координација између заинтересованих органа и организација, иако су у поступку израде плана прибављени неопходни услови. У поступку разматрања и усвајања обезбедиће се учешће јавности у поступку јавног увида и стручне расправе о Нацрту плана.

Чланом 8. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину прописан је поступак стратешке процене који обухвата три корака:

- (1) Доношење одлуке о изради стратешке процене,
- (2) Израду извештаја о стратешкој процени,
- (3) Одлучивање о давању сагласности на извештај о стратешкој процени, уз учешће заинтересованих органа и организација и јавности.

У припреми и изради Просторног плана и Стратешке процене успостављена је сарадња са стручним институцијама и организацијама, као и предузећима који имају надлежност на планском подручју, у оквиру које су добијени услови за израду Просторног плана.

Стратешка процена је процес којим се интегришу циљеви и принципи одрживог развоја у плановима, с циљем избегавања, спречавања или ограничења негативних утицаја на животну средину, здравље људи, биодиверзитет, природна, културна и друга створена добра.

Непосредан повод за израду Стратешке процене утицаја је обавеза произашла из Одлуке о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене културног предела Сремски Карловци на животну средину („Службени лист АПВ“, број 10/16).

2. ОБУХВАТ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Подручје обухваћено границом Просторног плана, обухвата већи део подручја општине Сремски Карловци и мањи део подручја Града Новог Сада, део катастарске општине (у даљем тексту КО): КО Буковац, део КО Петроварадин и део КО Ковиљ.

Предмет Просторног плана обухвата већи део подручја општине Сремски Карловци, као и делове територије који припадају Граду Новом Саду - КО Буковац, готово у целости, делове КО Петроварадина (од Текија, простор источно од државног пута IIа реда бр.100 (М-22.1), као и део на улазу према Буковцу) и делове Ковиљско-петроварадинског рита у КО Ковиљ.

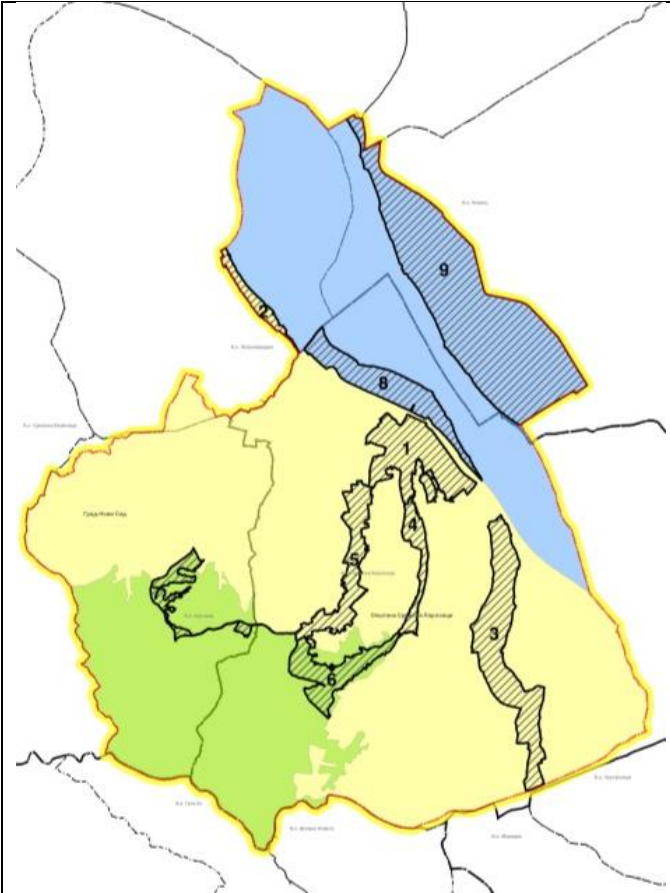
У центру интересовања сагледавања планског подручја налази се културно-историјска и урбано-архитектонска просторна целине Сремских Карловаца, у односу на коју се примарно формирао обухват Просторног плана. На одређивање обухвата Просторног плана су утицале предеоне, културне, природне, друштвено-социјалне, комуникацијске, привредне, религијске и градитељске карактеристике предметног простора.

Подручје обухвата Просторног плана, као и шира контактна зона ван обухвата Просторног плана изложена је динамичним демографским кретањима и концентрацији привредних активности, ширењу насеља (грађевинских подручја) и бесправној изградњи. У циљу постављања дугорочне и ефикасне основе за заштиту, уређење и одрживи развој планског подручја, на утврђивање обухвата Просторног плана су утицали и просторни односи између активности у ширем окружењу.

Унутар подручја обухвата Просторног плана –Културни предео Сремски Карловци, дефинисане су три предеоне целине у оквиру којих се налази девет просторних подцелина. Просторне подцелине чине простор посебне намене Просторног плана, а остали део предеоних целина чини зону утицаја на посебну намену.

Табела 1. Преглед целина и подцелина подручја обухвата Просторног плана - Културни предео Сремски Карловци

	Подручје утицаја на посебну намену - ПРЕДЕОНА ЦЕЛИНА	Подручје посебне намене - ПРОСТОРНА ПОДЦЕЛИНА
	ФРУШКОГОРСКО ПРИГОРЈЕ СА НАСЕЉИМА	1. „Градско језгро Сремских Карловаца“
		2. „Западни прилаз са Текија“
		3. „Источни прилаз са Банстола“
		4. „Долина Ешиковачког потока“
		5. „Панорамска стаза“
	ШУМОВИТИ ОБРОНЦИ ФРУШКЕ ГОРЕ	6. „Стражилово“
		7. „Буковачки плато“
	РЕКА ДУНАВ СА ИНУНДАЦИОНИМ ПОДРУЧЈЕМ	8. „Карловачко приобаље“
		9. „Ритска стаза“

3. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ

На основу Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене културног предела Сремски Карловци, приступило се изради Просторног плана подручја посебне намене културног предела Сремски Карловци. Упоредо са израдом Просторног плана, вршен је процес стратешке процене чији је резултат Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину. Стратешке процена урађена је на основу Одлуке о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене културног предела Сремски Карловци на животну средину („Службени лист АПВ“, број 10/16).

У складу са чланом 21. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 54/13-УС, 98/13-УС, 132/14 и 145/14) просторни план подручја посебне намене се доноси за подручја која захтевају посебан режим организације, уређења и коришћења и заштите простора, нарочито за подручје са природним, културно-историјским или амбијенталним вредностима и подручја са могућношћу коришћења туристичких потенцијала.

Законом о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка и 14/16) и Законом о потврђивању Европске конвенције о пределу („Службени гласник РС“-Међународни уговори, број 4/11) преузета је обавеза да се заштита, управљање и планирање предела заснива на идентификацији предела и процени њихових значајних и карактеристичних обележја.

У складу са Законом о планирању и изградњи и Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину, Стратешка процена утицаја на животну средину је саставни део Просторног плана.

Просторно планска решења су усклађена са прописима, који посредно или непосредно, регулишу ову област. Основни прописи који регулишу област просторног и урбанистичког планирања су:

- Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14 и 145/14);
- Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“, број 64/15);
- Закон о обнови културно-историјског наслеђа и подстицању развоја Сремских Карловаца („Службени гласник РС“, бр. 37/91, 53/93-др.закон, 67/93-др.закон, 48/94-др.закон, 101/05-др.закон);
- Одлука о утврђивању граница заштићене околине и мера заштите просторно културно-историјске целине „Градско језгро Сремских Карловаца“, непокретног културног добра од изузетног значаја („Службени гласник РС“, бр. 12/16);
- Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка и 14/16);
- Закон о националним парковима („Службени гласник РС“, бр. 84/15);
- Закон о потврђивању Европске конвенције о пределу („Службени гласник РС“-Међународни уговори, број 4/11);
- Закон о култури („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 13/16 и 30/16-исправка);
- Закон о културним добрима („Службени гласник РС“, бр. 71/94, 52/11-др. закон, 52/11-др. закон и 99/11-др. закон);
- Закон о црквама и верским заједницама („Службени гласник РС“, број 36/06);
- Закон о регионалном развоју („Службени гласник РС“, бр. 51/09, 30/10 и 89/15-др. закон);
- Закон о територијалној организацији Републике Србије („Службени гласник РС“, број 129/07 и 18/16);
- Закон о државном премеру и катастру („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 18/10, 65/13 и 15/15-УС);
- Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 129/07 и 83/14-др. закон);
- Закон о утврђивању надлежности Аутономне покрајине Војводине („Службени гласник РС“, бр. 99/09 и 67/12-УС);
- Закона о јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 42/91, 71/94 и 79/05-др. закон и 83/14-др. закон);
- Закон о експропријацији („Службени гласник РС“, бр. 53/95, 23/01-СУС, „Службени лист СРЈ“, број 16/01-СУС и „Службени гласник РС“ бр. 20/09 и 55/13-УС);
- Закон о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/06, 65/08-др. закон, 41/09 и 112/15);
- Закон о пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“, бр. 41/09 и 10/13-др. закон);
- Закон о сточарству („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 93/12 и 14/16);
- Закон о ветеринарству („Службени гласник РС“, бр. 91/05, 30/10 и 93/12);
- Закон о добробити животиња („Службени гласник РС“, број 41/09);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10 и 93/12);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредаба чл. 81. до 96.);
- Закон о јавним путевима („Службени гласник РС“, бр. 101/05, 123/07, 101/11, 93/12 и 104/13);
- Закон о безбедности саобраћаја на путевима („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 53/10, 101/11, 32/13-УС, 55/14, 96/15-др. закон и 9/16-УС);
- Закон о железници („Службени гласник РС“, бр. 45/13 и 91/15);
- Закон о безбедности и интероперабилности железница („Службени гласник РС“, бр. 104/13, 66/15-др. Закон, 92/15 и 9/16-УС);
- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11-УС и 14/16);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 25/15);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 10/13);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10);
- Закон о заштити земљишта („Службени гласник РС“, број 112/15)
- Закон о здравственој заштити („Службени гласник РС“, бр. 107/05, 72/09-др. закон, 88/10, 99/10, 57/11, 119/12, 45/13, 45/13-др. закон и 93/14);
- Закон о заштити од нејонизујућих зрачења („Службени гласник РС“ број 36/09);
- Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10 и 14/16);

- Закон о биоцидним производима („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11 и 25/15);
- Закон о хемикалијама („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11, 93/12 и 25/15);
- Закон о заштити од јонизујућих зрачења и нуклеарној сигурности („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 93/12);
- Закон о цевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника и дистрибуцији гасовитих угљоводоника („Службени гласник РС“ број 104/09),
- Закон о експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима („Службени гласник РС“ бр. 44/77, 45/85 и 18/89 и „Службени гласник РС“, бр. 53/93, 67/93, 48/94, 101/05 - др закон и 54/15 - др. закон);
- Закон о туризму („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 99/11-др. закон, 93/12 и 84/15);
- Закон о спорту („Службени гласник РС“, број 10/16);
- Закон о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС“, број 101/15);
- Закон о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС и 62/14);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 57/11, 80/11-исправка, 93/12 и 124/12, престао да важи осим одредаба члана 13. став 1. тачка б) и став 2. у делу који се односи на тачку б) и члан 14. став 2.);
- Закон о шумама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12 и 89/15);
- Закон о шумама („Службени гласник РС“ бр. 46/91, 83/92, 53/93-др. закон, 54/93, 60/93-исправка, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредби чл. 9. до 20.);
- Закон о дивљачи и ловству („Службени гласник РС“, број 18/10);
- Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Службени гласник РС“, број 128/14);
- Закон о ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, бр. 111/09, 92/11 и 93/12);
- Закон о одбрани („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 88/09-др. закон, 104/09-др. закон и 10/15);
- Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС“, бр. 111/09 и 20/15);
- Закон о одбрани од града („Службени гласник РС“, број 54/15);
- Уредба о проглашењу Специјалног резервата природе „Ковиљско-петроварадински рит“ („Службени гласник РС“, бр. 44/11);
- Уредба о категоризацији државних путева („Службени гласник РС“, бр. 105/13, 119/13 и 93/15);
- Уредба о класификацији вода („Службени гласник РС“, број 5/68);
- Уредба о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10);
- Уредба о режимима заштите („Службени гласник РС“, број 31/12).

Документи релевантни за просторно планирање су стратегије развоја појединих области донете на државном и покрајинском нивоу:

- Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014.-2024. године („Службени лист РС“, број 85/14);
- Стратегија безбедности саобраћаја на путевима Републике Србије за период од 2015. до 2020. године („Службени лист РС“, број 64/15);
- Стратегија развоја водног саобраћаја Републике Србије од 2015. до 2025. године („Службени лист РС“, број 3/15);
- Стратегија развоја туризма Републике Србије за период од 2016. до 2025. године („Службени гласник РС“, број 98/16);
- Мастер план за туристичку дестинацију Сремски Карловци са Фрушком гором
- Стратегија биолошке разноврсности Републике Србије за период од 2011. до 2018. године („Службени гласник РС“, број 13/11);
- Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара („Службени гласник РС“, број 33/12);
- Национални програм заштите животне средине („Службени гласник РС“, број 12/10) и др.

Упоредо са израдом Просторног плана припремљена је и документациона основа планског документа, која се састоји од пристиглих услова и мишљења надлежних органа и организација, студија, стратешких докумената локалних самоуправа, стручних експертиза итд.

Просторни план је урађен у Географском информационом систему (у даљем тексту: ГИС)-окурењу, што омогућава једноставнију размену података за обухваћено подручје и ефикаснију контролу спровођења Просторног плана.

4. ОДНОС СА ПЛАНОВИМА ВИШЕГ РЕДА И ДРУГИМ ПЛАНСКИМ И РАЗВОЈНИМ ДОКУМЕНТИМА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Планови вишег реда су: Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10) и Регионални просторни план Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11). У даљем тексту дати су изводи из планова из оних области плана који су релевантни за предметни Просторни план односно Стратешку процену.

4.1. ПРОСТОРНИ ПЛАН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД 2010. ДО 2020. ГОДИНЕ (ППРС)

Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године (у даљем тексту: ППРС) утврђене су дугорочне основе организације, уређења, коришћења и заштите простора Републике Србије у циљу усаглашавања економског и социјалног развоја са природним, еколошким и културним потенцијалима и ограничењима на њеној територији. Утврђено је да ће се развој, заштита и уређење заштићених природних добара вршити на основу просторних планова подручја посебне намене. ППРС утврђени су кључни приоритети, надлежности и циљеви просторног развоја Републике Србије.

У контексту заштите животне средине, један од основних циљева ППРС је одрживо коришћење природних ресурса и заштићена и унапређена **животна средина**. Према просторној диференцијацији животне средине Сремски Карловци спадају у подручја квалитетне животне средине са преовлађујућим позитивним утицајима на човека, живи свет и квалитет живота. За ова подручја треба обезбедити решења којима се елиминишу или умањују постојећи извори негативних утицаја, односно увећавају позитивни као компаративна предност у планирању развоја. Потребно је резервисати и чувати подручја од загађивања из стратешких разлога. НП „Фрушка гора“ и СРП „Ковиљско-петроварадински рит“ спадају у подручја веома квалитетне животне средине у којима доминирају позитивни утицаји на човека и живи свет. На овом простору треба обезбедити таква решења којима се задржава постојеће стање квалитета животне средине и штите природно вредни и очувани екосистеми.

4.2. РЕГИОНАЛНИ ПРОСТОРНИ ПЛАН АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ (РПП АПВ)

РПП АП Војводине је дефинисано да **заштита животне средине** представља полазну основу одрживог просторног развоја, коришћења и уређења АП Војводине, што налаже потребу интеграције и имплементације одређених мера и активности у решавању узрока проблема у овој области, који су претходно идентификовани и валоризовани.

4.3. ИЗВОД ИЗ ПРОСТОРНИХ ПЛАНОВА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторни планови подручја посебне намене од значаја за израду Просторног плана су:

1. Просторни план подручја посебне намене Фрушке горе до 2022. године („Службени лист АПВ“, број 16/04);
2. Просторни план подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Ковиљско - петроварадински рит“ („Службени лист АПВ“, број 3/12);
3. Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав (Паневропски коридор VII) („Службени гласник Републике Србије“, број 14/15);
4. Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута I реда бр. 21 Нови Сад-Рума-Шабац и државног пута I реда број 19 Шабац-Лозница („Службени гласник РС“, број 40/11).

Поред поменутих донетих планова посебне намене, значајан утицај на посматрано подручје има и Одлука о изради Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд – Суботица - државна граница (Келебија) („Службени гласник РС“, број 31/15). Предметни план тренутно је у фази израде Нацрта плана.

4.3.1. Извод из Просторног плана подручја посебне намене Фрушке горе до 2022. године

Просторним планом подручја посебне намене Фрушке горе до 2022. године утврђена су планска решења и дата је листа приоритетних активности за прву фазу реализације наведеног Плана до 2008, по областима: заштита животне средине, заштита природних и непокретних културних добара, заштита шума, шумског земљишта и ловних подручја, изградња и реконструкција водопривредне, саобраћајне, енергетске и телекомуникационе инфраструктуре, као и привредне и социјалне активности и реализација јавних служби.

Подручје обухваћено оквирном границом обухвата Просторног плана се у целости налази у подручју обухвата Просторног плана подручја посебне намене Фрушке горе до 2022. године. Просторни план подручја посебне намене Фрушке горе до 2022. год. није дао посебне мере заштите и уређења за подручје обухвата Просторног плана осим у подручју границе Националног парка „Фрушка гора“ која је новим Законом о националним парковима измењена.

4.3.2. Извод из Просторног плана подручја посебне намене СРП „Ковиљско - петроварадински рит“

Ковиљско - петроварадински рит има међународни статус заштите као подручје од међународног значаја за очување биолошке разноврсности. Предлаже се стицање међународног статуса заштите за Ковиљско-петроварадински рит, номинацијом за упис у Рамсарску листу. Шире подручје СРП „Ковиљско-петроварадински рит“ је заједно са подручјем Националног парка „Фрушка гора“ део EMERALD мреже, којом су обухваћена подручја у АП Војводини од нарочите важности за заштиту и очување дивљих биљних и животињских врста и њихових станишта, тзв. подручја посебне важности за заштиту природе (Areas of Special Conservation Interest - ASCI) значајних са становишта примене Бернске конвенције, која представљају основу будуће националне еколошке мреже и европске еколошке мреже NATURA 2000.

Рит је издвојен као међународно значајно подручје и према међународним конвенцијама (директно или индиректно): Међународна конвенција о заштити птица, Конвенција о мочварама које су од међународног значаја, нарочито као станишта птица мочварица, Конвенција о биолошкој разноврсности, Конвенција о очувању европске дивље флоре и фауне, Рамсарска конвенција, Конвенција о заштити културне и природне баштине итд.

4.3.3. Извод из Просторног плана подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав (Паневропски коридор VII)

Просторни план се североисточним делом подручја обухвата преклапа са Просторним планом подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 - Дунав (Паневропски коридор VII), у општини Сремски Карловци (КО Сремски Карловци) и Граду Нови Сад (део КО Петроварадин и КО Ковиљ). Планска решења која су дефинисана овим планом су усаглашена са просторним плановима локалних самоуправа.

Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 Дунав се преклапа са Просторним планом у следећим локалним самоуправама: Град Нови Сад (КО Петроварадин) и Општина Сремски Карловци (КО Сремски Карловци).

4.3.4. Извод из Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута I реда бр. 21 Нови Сад-Рума-Шабац и државног пута I реда број 19 Шабац-Лозница

Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута I реда бр. 21 Нови Сад-Рума-Шабац и државног пута I реда бр. 19 Шабац - Лозница се са Просторним планом преклапа на правцу север-југ, на територији Града Новог Сада (КО Петроварадин), а у оквиру путног потеза II: Нови Сад (Петроварадин) – Фрушка гора (подножје), деоница Петроварадин-Парагово (~km 6+890 - ~km 9+670).

4.4. ПРЕГЛЕД ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Подручје обухваћено прелиминарном границом Просторног плана обухвата у целости, мањим или већим делом територије три јединице локалне самоуправе (ЈЛС) за које су донети следећи просторни планови:

- Просторни план Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, број 11/12);
- Просторни план општине Сремски Карловци („Службени лист општине Сремски Карловци“, број 15/14).

У току израде материјала за рани јавни увид коришћени су и подаци из следећих урбанистичких планова:

- План генералне регулације Сремских Карловаца („Службени лист општине Сремски Карловци“, број 4/16);
- План генералне регулације Сремске Каменице са окружењем („Службени лист Града Новог Сада“, број 32/13);
- План генералне регулације насеља Буковац („Службени лист Града Новог Сада“, број 44/15);
- План детаљне регулације реконструкције, модернизације и изградње двоколосечне пруге Београд-Нови Сад-Суботица-граница Мађарске („Службени лист општина Срема“, број 38/11);
- План детаљне регулације реконструкције, модернизације и изградње двоколосечне пруге Београд - Нови Сад - Суботица - граница Мађарске деоница: Стара Пазова - Нови Сад, на подручју града Новог Сада („Службени лист града Новог Сада“, број 13/12);
- План детаљне регулације реконструкције, модернизације и изградње двоколосечне пруге Београд-Нови Сад-Суботица-граница Мађарске деоница: Стара Пазова-Нови Сад, на подручју општине Сремски Карловци („Службени лист општине Сремски Карловци“ број 17/14).

5. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

5.1. САДРЖАЈ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторни план се израђује у складу са Законом о планирању и изградњи и Правилником о садржини, начину и поступку израде планских докумената.

Текстуални део Нацрта Просторног плана садржи следећа главна поглавља:

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1. ПРЕДМЕТ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА
2. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ОПИС ГРАНИЦА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ГРАНИЦА ЦЕЛИНА И ПОДЦЕЛИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
3. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА
4. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ И ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА
2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА
3. РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ, ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ И МЕЋУОДНОСИ СА ОКРУЖЕЊЕМ
4. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

III ПЛАНСКА РЕШЕЊА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СА УТИЦАЈЕМ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА РАЗВОЈ ПОЈЕДИНИХ ОБЛАСТИ

1. ЗАШТИТА ПРЕДЕЛА И ЗАШТИТА ПРИРОДНОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
2. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
3. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ДЕМОГРАФСKE И СОЦИЈАЛНЕ ПРОЦЕСЕ И СИСТЕМЕ
4. УТИЦАЈ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ НА ЕКОНОМИЈУ И ПРИВРЕДНЕ СИСТЕМЕ
5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ПОВЕЗИВАЊЕ СА ДРУГИМ МРЕЖАМА

6. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА, АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА, КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
7. НАМЕНА ПРОСТОРА И БИЛАНС ПОВРШИНА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
- IV ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗЕМЉИШТА (СА ЗОНАМА ЗАШТИТЕ) ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ПОДРУЧЈУ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
- V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА
1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ
2. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА
3. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ
4. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ

Графички прилог Нацрта Просторног плана обухвата 6 рефералних карата.

- Предеоне целине и просторне подцелине подручја посебне намене
- Посебна намена простора
- Мрежа насеља и инфраструктурни системи
- Заштита природних и непокретних културних добара
- Природни ресурси и заштита животне средине
- Карта спровођења

5.2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

5.2.1. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Приступ изради Просторног плана усмерен је ка успостављању мера и смерница за ефикасније управљање планским подручјем. Принципи за њихово утврђивање формулишу се кроз три основне димензије предела.

1. **„Предео као карактер локалне заједнице”** - подручје снажне идентификације локалног становништва:

- Вредности карактера предела су јавно добро;
- Процес планирања и доношења одлука је транспарентан;
- Израда, доношење одлука и спровођење Просторног плана се заснива на партнерству јавног, приватног и цивилног сектора;
- Инфраструктурни системи и друге интервенције у простору већих размера се прилагођавају локалним карактеристикама и доприносе унапређењу и управљању пределом;
- Специфичан начин коришћења земљишта ствара карактер предела који је извор идентитета становништва;
- Рурални карактер предела се мора одржати.

2. **„Предео као институција”** - друштвено организовано подручје:

- Јавни интерес, јавна добра и простори у општој употреби се морају заштитити;
- Планирање и управљање пределом се интегрише у оквиру локалне политичке и развојне агенде;
- Коришћење простора мора бити рационално и контролисано, а ширење грађевинског подручја ограничено;
- Предео се сагледава као целина уз инклузију свих типова предела;
- Оцена карактера предела има трансдисциплинарни приступу;

3. **„Предео као ресурс”** - подручје за које се могу успоставити индикатори друштвено-економског и физичког развоја:

- Културно и природно наслеђа се користи као фактора економског развоја;
- Развој се генерише подстицањем еко-туристичких функција;
- **Смањењем штетних утицаја на животну средину и усмеравањем амбијенталног уређења стварају се бољих услови за живот - „предео пријатан за живот”**;
- Постојећа структура пољопривредне производње ће се очувати и подстаћи њен развој;
- Територијална кохезија ће се унапредити и уредити кроз истицање везе природних процеса са начином култивисања и насељавања подручја.

Поставке и принципи заштите и уређења предела утемељени су и одредницама прописаних Законом о потврђивању Европске конвенције о пределу, које се овде наводе као важан елемент конципирања планског решења:

- предео је битна компонента људског окружења, израз разноликости заједничке културне и природне баштине и темељ идентитета;
- заштита и унапређење културних предела помаже очувању колективне меморије народа и културног идентитета људских заједница, те да чине битан фактор у побољшању њиховог окружења;
- животна средина је динамички систем који обухвата природне и културне елементе који на одређеном месту и у одређено време ступају у интеракцију што може имати непосредне и дугорочне ефекте на жива бића, људске заједнице и наслеђе уопште;
- обезбедити јединствену заштиту која се односи на културни, естетски, еколошки, економски и социјални значај дате области; и
- заштита, очување и изградња предела је јединствен и трајан процес, уз свест о томе да је споменичко наслеђе културни капитал који може да омогући обнову на различитим пољима људских делатности.

5.2.2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Валоризацијом посматраног подручја ће се кроз дефинисање Културног предела Сремски Карловци и кроз планска решења заштите, уређења и развоја, обезбеди одрживо управљање подручјем посебне намене и мере заштите у зони утицаја на посебну намену.

Управљање ће подразумевати очување изворних одлика, идентитета и диверзитета предела кроз препознавање вредности карактера типова предела, јачање њихове структуре и ублажавање утицаја који нарушавају њихову стабилности.

Планом је неопходно обезбедити основне смернице предеоне политике у смислу дефинисања стратегије које ће омогућити предузимање мера у циљу заштите оних елемената који су важни са аспекта очувања вредности карактера предела, односно оних карактеристика које чине локални идентитет.

Оперативне активности везане за управљање пределом као носиоцем локалног и регионалног идентитета, односе се на поступке који ће обезбедити редовно одржавање карактера предела са циљем усмеравања и усклађивања промена изазваних друштвеним активностима и процесима у животној средини. Дефинисањем подручја Културног предела Сремски Карловци, као необновљивог ресурса, његових предеоних целина и подцелина, очувањем визуелног, структуралног и функционалног интегритета подручја, заштитом културних и природних вредности и амбијенталних целина и њиховог одрживог коришћења, стећи ће се услови за јачање регионалног идентитета подручја посебне намене, његову презентацију и коришћење у функцији одрживог туризма, рекреације, едукације и других комплементарних активности.

Успостављање Културног предела Сремски Карловци као вредносног система суштински је повезано и са брендирањем локалних производа.

Управљање подручјем Културног предела Сремски Карловци на начин којим се обезбеђује интегрална заштита културних и природних вредности, начин коришћења и одрживи развој подручја је примарни циљ израде Просторног плана.

Остали (општи) циљеви просторног развоја су:

- **успостављање система управљања и утврђивање дугорочне политике** интегрисане заштите и унапређења културних и природних вредности и амбијенталних целина подручја и њиховог одрживог коришћења за презентацију, туризам, рекреацију, едукацију и научна истраживања и комплементарне активности;
- **јачање регионалног идентитета и опште друштвене визије о пределу;**
- **утврђивање режима заштите** културног предела уз дефинисање услова за коришћење и бољу доступност;
- **активирање подручја у туристичке сврхе**, односно стварање услова за одмор, рекреацију и едукацију посетилаца о природним и културним вредностима подручја (културни туризам, еколошки туризам, туризам посебних интересовања, риболовни туризам); као и утврђивање просторног размештаја туристичких локација, објеката и праваца кретања туриста;
- **стварање јединственог туристичког производа** „Културни предео Сремски Карловци“ заснованог на презентацији локалних вредности и стварању конкурентних услова за развој

- рецептивног туризма, који ће допринети економском просперитету локалне средине као целине (туристички производ „Културни предео Сремски Карловци“ је део мреже Културно тематских рута туристичке дестинације „Нови Сад, Фрушка гора, Сремски Карловци“);
- **утврђивање намене површина** и организације садржаја супраструктуре и инфраструктуре, услова и режима изградње, уређења и коришћења подручја у функцији заштите, уређења и одрживог развоја културног предела Сремски Карловци;
 - валоризација, конзервација и адекватна и **интегрисана интерпретација културних добара у контексту културно-историјског и природног окружења** (утврђивање начина чувања, одржавања, коришћења и доступности културних добара на нивоу Културног предела Сремски Карловци);
 - **рационално коришћење пољопривредног земљишта**, уз максимално очување од свих врста деградације и афирмацију развоја виноградарско-воћарских зона.
 - **успостављање информационог система о активностима на подручју културног предела**, ради праћења активности које би могле да угрозе или афирмишу вредности простора, с тим да праћење укључује и поштовање режима коришћења земљишта и изградње, благовремено предузимање мера у циљу превенције активности које би могле да угрозе основни потенцијал подручја (пре свега се мисли на неконтролисано ширење грађевинског подручја);
 - стварање услова за **развој мултифункционалне пољопривреде** засноване на традиционалној производњи високовредних локалних производа (пре свега вина) и пружању агроколошких услуга, у складу са специфичним захтевима коришћења културних и природних вредности, биолошке и предеоне разноврсности;
 - **развој јавних служби** чије су услуге и активности везане за заштиту, промоцију и развој природних и културних вредности и служби које доприносе развоју туризма, и које су прилагођене потребама и интересима локалног становништва.

Општи циљеви просторног развоја су превасходно постављени у контекст афирмације карактера предела и односе се на очување локалног идентитета кроз интерпретацију, заштиту и унапређење подручја културног предела Сремских Карловаца применом принципа предеоног планирања простора.

6. РЕГИОНАЛНИ АСПЕКТИ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ, ФУНКЦИОНАЛНЕ ВЕЗЕ И МЕЋУОДНОСИ СА ОКРУЖЕЊЕМ

Планско подручје обухвата фрагмент подручја Панонске низије на ком се јасно испољавају елементи културно-историјског и природног наслеђа који представљају сведочанство о начину насељавања и култивисања широког простора обронака Фрушке горе и подунавља као основних маркера регионалног идентитета Војводине. Иако препознато као такво, планско подручје није довољно активирано као развојни ресурс на локалном, регионалном и националном нивоу.

Одређени ниво повезаности у смислу развоја јединствене туристичке понуде на регионалном нивоу је постигнут кроз афирмацију туристичке дестинације „Нови Сад, Фрушка гора, Сремски Карловци“. На истом нивоу је подручје сагледано и у оквиру дефинисања фрушкогорског виногорја као регионалног аграрног бренда.

Посебно значајан аспект подручја сагледава се кроз повезивање Сремских Карловаца и Буковца са Градом Новим Садом и метрополитским подручјем Београда - урбаном англомерацијом са највећим развојним потенцијалом на националном нивоу. Добра повезаност на том нивоу представља једну од кључних предности подручја обухвата Просторног плана.

Положај подручја Сремских Карловаца између Града Београда, дефинисаног као европски МЕГА центар, и Новог Сада као ФУП-а међународног значаја даје му предност и омогућава бржу афирмацију културног предела као развојног ресурса. Значајан геостратешки положај представља истовремено потенцијал, али и претњу у смислу притисака који могу да изазову неадекватно коришћење земљишта и трајно наруше наслеђене вредности карактера предела.

Пловни пут Дунава омогућава формирање пристаништа у Карловачком приобаљу које, уз развој прихватних објеката наутничког туризма, укључује подручје Културног предела Сремских Карловаца у мрежу подунавских пристанишних пунктова. Овим би значај овог подручја могао да превазиђе регионалне и националне размере и уврсти Културни предео Сремских Карловаца у систем значајних подунавских туристичких локалитета.

Функционалне везе унутар подручја обухвата Просторног плана треба усмерити на формирање туристичко-функционалне везе Сремских Карловаца и Буковца повезивањем Сремских Карловаца са историјском рутом преко које се Петроварадин и Буковац повезивао са гребенским путем Фрушке горе („Eugens Weg“).

Подручје обухвата Просторног плана се налази у оквиру зоне пројекта „Нови Сад 2021“ (Нови Сад европска престоница културе 2021. године). У овом пројекту као партнери града Новог Сада поред општине Сремски Карловци учествују општине Беоцин и Ириг. Овај пројекат представља платформу за развој креативних потенцијала Новог Сада и околине. Овај пројекат треба пре свега да преиспита савремени идентитет града Новог Сада и његовог гравитационог подручја кроз ревитализацију културног наслеђа и развој пројеката намењених афирмацији културе.

7. ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

7.1. ПРЕДЕОНИ ПРИСТУП ПЛАНИРАЊУ ПРОСТОРА

Компаративном анализом елемената који учествују у формирању карактера подручја и потенцијалима за стварање наратива о културном пределу, утврђена је граница обухвата Просторног плана и утврђено подручје посебне намене које се дефинише као Културни предео Сремски Карловци.

Уз увид у процесе развоја културног идентитета подручја, Просторним планом се, пре свега, идентификује „културни предео“ и ствара основ за његову просторну афирмацију. С тога се ово подручје Просторним планом сагледава као интеракција просторних елемената који фигурирају у ширем просторном контексту, и чији смисао произилази из интеграције у образац основних типова предела Фрушке горе, реке Дунав и специфичне карактеристике „Војвођанско-панонско-подунавског макрорегиона“.

Утврђивање културног предела у поступку израде планског документа у значајној мери утиче на стварање услова за ефикаснију заштиту локалног идентитета, унапређење одрживости у коришћењу простора и развоја локалне економије.

Планским решењима се успостављају режими заштите постојећих структура културног и природног наслеђа пре свега у погледу задржавања и очувања њихове међусобне повезаности. Просторни план пружа смернице за уређење и одрживо коришћење простора у односу на функционалност, амбијенталну вредност и традиционалан начин коришћења. Наслеђене геоморфолошке и хидрографске карактеристике, које су важни елементи композиције предела, имају посебан значај у оквиру дефинисања планских решења.

Услед специфичних просторних услова који формирају карактер подручја Сремских Карловаца, посебно геоморфолошких карактеристика у којима доминирају елементи условљени аграрним коришћењем простора и потребе да се истакне културно-историјски значај, Просторним планом се доприноси већој интеграцији овог подручја у јединствену и препознатљиву целину. Стога је предмет интервенције у простору усмерен ка мерама успостављања хоризонталне кохезије подручја уз мање „акупунктурне“ интервенције.

Културни предео се планским документом дефинише као мултифункционални просторни и институционални ентитет, а његово формирање сагледава се као **јавни интерес** у области културе, екологије и животне средине. У складу са тим, карактер предела, као носилац културног идентитета подручја, представља **јавно добро**, а његово унапређење представља интерес свих учесника у процесу планирања.

7.2. ПРОСТОРНИ ОКВИР ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА

На основу идентификовања, мапирања и класификације културно-историјских, природних, визуелних елемената и начина коришћења површина која се манифестују у оквирима карактера предела и чине подручје препознатљивим, валоризацијом се издваја **просторни обухват посебне намене и зона утицаја на посебну намену**, као основни елемент за детерминацију политике управљања овим простором у смислу спровођења активности којима ће се обезбедити продуктивност, диверзитет, стабилност и интегритет предела.

Подручје обухвата припада регионалном карактеру предела који се сагледава на нивоу војвођанско-панонско-подонавске макрорегионалне географске целине. На простору обухвата Просторног плана издваја се предеони образац, дефинисан карактеристичним предеоним елементима, који су груписани у оквиру **три просторне целине**:

1. Фрушкогорско пригорје са насељима;
2. Шумовити обронци Фрушке горе;
3. Река Дунав са инундационим подручјем.

Унутар наведених целина дефинисана је **посебна намена коју чине обухвати 9 (девет) просторних подцелина**:

I - Фрушкогорско пригорје са насељима:

1. „Градско језгро Сремских Карловаца“
2. „Западни прилаз са Текија“;
3. „Источни прилаз са Банстола“;
4. „Долина Ешиковачког потока“;
5. „Панорамска стаза“;

II - Шумовити обронци фрушке горе:

6. „Стражилово“;
7. „Буковачки плато“;

III - Река Дунав са инундационим подручјем:

8. „Карловачко приобаље“;
9. „Ритска стаза“;

Издвајање карактеристичних просторних целина у оквиру обухвата Просторног плана, као елемената идентитета подручја, заснива се на идентификацији основних, кључних квалитета предеоних елемената и њихових међуодноса који су размотрени у односу на:

- природно-географске услове и гео-морфолошке карактеристике подручја;
- идентификацију и оцену вредности природних вредности и културног наслеђа;
- интерпретациони капацитет и могуће моделе управљања овим подручјем.

Висок степен угрожености „аутохтоног културног предела“ просторне целине **„Фрушкогорског пригорја са насељима“** чији карактер се огледа кроз композитне елементе руралне структуре (коју доминантно чине воћњаци, виногради, оранице и фрагменти шума на падинама поточних долина), значајно је угрожен неадекватним ширењем грађевинског подручја насеља, а посебно викенд насеља. Планским документом је издвојено пет подцелина за које се успостављају правила контролисаног ширења грађевинског подручја уз подстицање очувања елемената руралне структуре, пре свега:

- заштитом пољопривредног земљишта мерама забране градње, односно ограничења градње на прецизно дефинисане могуће садржаје,
- очувањем воћњака и винограда и њихова валоризација као туристички ресурс;
- дефинисање зоне заштите и регулације водотока и поточних долина у односу на њихову функционалну и амбијенталну вредност и капацитет зоне да обезбеди и унапреди функционисање континуираног еколошког коридора;
- повезивањем мозаичне структуре шума коридорима потока који не нарушавају геометризовану шему пољопривредног земљишта која је део препознатљивости конфигурације предела.

Историјску повезаност Сремских Карловаца и Стражилова долином Ешиковачког потока потребно је истаћи стварањем мултифункционалног „зеленог коридора“ који ће представљати пејзажно уређену јавну зелену површину дуж водотокова, са основном функцијом повезивања шуме Националног парка Фрушка гора са Дворском баштом, а самим тим и просторно културно-историјском целином градског језгра Сремских Карловаца у јединствен просторно-еколошки систем.

Очувањем препознатљивог карактера предела просторне целине **„Реке Дунав са инундационим подручјем“** треба да се обезбеди заштита вода и водног земљишта, обезбеђењем принципа „вода је опште добро“ и као таква мора бити доступна свим корисницима. У оквиру ове целине издвојене су две подцелине за које се успостављају правила уређења и начин коришћења површина и мере заштите у приобаљу Дунава код Сремских Карловаца и делу Ковиљско-петроварадинског рита.

Имплементација планских решења у просторној целини **„Шумовитих обронака Фрушке горе“**, ће се спроводити кроз две подцелине које су, као посебна намена, налазе у оквиру граница Националног парка Фрушка гора. Ефекти планских решења ће се сагледати кроз:

- дефинисање могућих локација за развој спортско-рекреативних и туристичких комплекса;
- повећање површина под шумама повећањем социо-економских функција шума;
- унапређење стања постојећих шума;
- заштиту станишта и контактних подручја, првенствено планским мерама забране градње, односно ограничења градње;
- усклађивање газдовања шумама на заштићеним подручјима са актима о заштити;
- контролисање ширења инвазивних врста и спречавање губитка биодиверзитета.

7.3 КОНЦЕПЦИЈА РАЗВОЈА ОСНОВНИХ НАМЕНА

У односу на опште смернице заштите простора које се успостављају за подручје подцелина које чини посебну намену и зоне утицаја на посебну наменену развоја **грађевинског земљишта** на планском подручју ће се усмеравати кроз ограничење ширења грађевинског подручја и то:

- преиспитивањем постојећих грађевинских подручја насеља;
- стратешким интервенцијама у простору (стратешки развојни пројекти) и усмеравањем активности лоцирањем туристичко-рекреативних пунктова уз инфраструктурне коридоре и саобраћајне правце;
- коришћењем постојећих локалитета грађевинског земљишта ван грађевинског подручја насеља кроз пренамену.

Уређење простора намењених туризму и њихово опремање одговарајућим туристичким садржајима и инфраструктуром треба да допринесу адекватној интерпретацији препознатих вредности културног предела. Прихватни објекти и инфраструктура за диверзификовану туристичку понуду треба да буде у **размери која одговара развоју „меког туризма“** и да буду материјализовани кроз стратешко лоцирање мањих објеката угоститељства уз високотехнолошку опремљеност (одрживи енергетски системи) и добру упућеност на њих. Значајни потенцијали развоја туризма који се односе пре свега на културно-историјско наслеђе, културне манифестације, виноградарство, винарство и природне вредности, омогућавају развој следећих облика туризма: културно-манифестационог, еко и туризма специјалних интересовања, наутички, винског, наутички, бициклически, гастрономски, руралног туризма, и др.

Реализацијом плански установљених циљева из домена **саобраћајне инфраструктуре** и њиховом операционализацијом, непосредни ефекти планирања би се рефлектовали кроз савремену саобраћајну мрежу која би, на квалитетан и безбедан начин (без значајно негативног утицаја), обезбедила доступност и приступ до свих просторних целина и садржаја. Примена савремених технологија транспорта омогућила би одрживо функционисање саобраћаја у свим режимима и заштићеним подручјима.

У оквиру **пољопривредног земљишта** издвојене су три категорије намене: воћарско-виноградарска зона, ливаде и пашњаци и остало пољопривредно земљиште. У складу са таквом поделом, за подручје посебне намене ће се дати плански искази којима ће се, на основу постављених принципа и циљева, успоставити мере заштите и начина коришћења постојеће структуре пољопривредног земљишта.

Коришћење и уређење **водног земљишта** у оквиру посебне намене регулисаће се дефинисањем мера заштите вода, водних објеката и приобалног екосистема, док ће се могућности и ограничења коришћења и уређења у оквиру заштићених подручја дефинисати овим планом у складу са донетим уредбама о заштити. Посебну важност за формулисање планских решења, у односу на заштиту и унапређења карактера предела, имју мере којима се уређује и користи водно земљиште потока, обала Дунава и плавно подручје Ковиљско петроварадинског рита. Водно земљиште је категорисано кроз следеће намене: река Дунав, потоци и канали, Стајаће воде инундационог подручја, Шуме у инундационом подручју, Комплекс рибарског насеља.

Заштита мозаичне структуре **шумског земљишта** на подручју обухвата плана је важан део концептуалног оквира Просторног плана. Мере које се односе на шумско земљиште у оквиру посебне намене треба да подрже основну концептуалну идеју и дају модел контролисаног коришћења шумског земљишта успостављањем три основне категорије: шуме и шумско земљиште националног парка, шуме и шумско земљиште фрушкогорског пригорја, туристичко рекреативни комплекси на шумском земљишту.

У циљу интегралног сагледавања међусобних утицаја и међузависности основних намена у оквиру посебне намене истакнуте су концептуалне одреднице које представљају основни оквир стратешког просторног развоја за успостављања равнотеже, како у оквиру активности у подцелинама, тако и у односу на остале активности на простору зоне утицаја на посебну намену.

8. ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Сагледавање постојећег стања природних и створених вредности у оквиру прелиминарне границе обухвата Просторног плана, пружиће основ за валоризацију у даљим фазама израде Просторног плана, као и могућност да се сви утицаји на карактер предела, који је предмет израде Просторног плана, сагледају у потпуности.

8.1. КАРАКТЕР ПРЕДЕЛА

Просторним планом је обухваћено комплексно подручје којим истовремено доминирају контрастни предеони обрасци шумовитих обронака планинског масива Фрушке горе и широког флувијално-акумулативног рељефа Ковиљско-петроварадинског рита, као једне од најпространијих алувијалних равни средњег тока Дунава. У контактної зони та два доминантна просторна ентитета утврдио се специфични тип предела који чине нуклеуси насеља Петроварадина, Буковца и Сремских Карловаца, са урбаном матрицом која је прилагођена морфологији ерозивног рељефа и традиционално зависна од свог аграрног залеђа формираног на изузетно плодним обронцима Фрушке горе.

Додатан елемент формирању карактера овог подручја представља изражени културно-историјски значај који далеко превазилази размеру просторног обухвата подручја Просторног плана, а истакнут је кроз монументалне архитектонске објекте и колективну меморију, симболички представљену кроз обележена знаменита места. Имајући у виду целовитост и садржину материјалних и нематеријалних елемената културног наслеђа, као и биотичких и абиотичких елемената природног наслеђа, подручје Сремских Карловаца се може посматрати као културни предео са више концептуалних аспеката и просторних нивоа. Значај овог подручја је јединствен у погледу увида у ретроспективу историјских процеса насељавања и европеизације балканских народа у оквиру Хабзбуршке монархије и њихове тежње за политичком и верском аутономијом.

Геоморфолошке карактеристике и начин коришћења овог подручја пружају јасан увид у еволуционе процесе прилагођавања и култивисања терена у сврху стварања мреже компактних насеља и продуктивног пољопривредног земљишта. Територија која је изворно формирана под утицајем аграрне рационалности различитих епоха, са једне стране, и вишевековном флувијалном динамиком реке Дунава, у целини представља јединствен и вредан феномен.

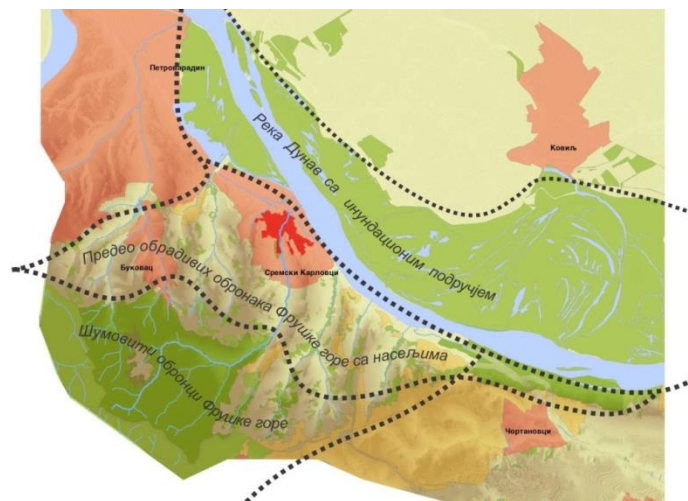
Формирањем такве територије, у контексту геоморфолошких карактеристика, ширег геостратешког положаја и историјских околности, створили су се услови и потреба за формирањем јединственог урбаног центра формираног око значајних духовних и профаних структура. Сачувана урбана матрица, објекти архитектонског наслеђа и значај институција које се у њима налазе представља непроцењиво сведочанство о културном успону народа овог подручја у XVIII и XIX веку.

Карактеризацијом предела (процесом утврђивања и издвајања предела јединственог карактера), на подручју сагледавања се идентификују три основна предеона типа, односно препознатљиве шеме предеоних елемената:

1. Река Дунав са инундационим подручјем;
2. Фрушкогорско пригорје са насељима;
3. Шумовити обронци Фрушке горе.

Сваки од наведених типова предела је анализиран у циљу идентификовања структуре, значаја и његове осетљивости. На основу остварених резултата анализе карактера предела формулишу се концепција, посебни циљеви и приоритети којима ће се побољшати начин коришћења простора и ублажити притисак који негативно утиче на његову функционалност.

Слика 1. Шематски приказ основних предеоних типова у обухвату Просторног плана

Река Дунав са инундационим подручјем обухвата јединствени водни простор који поред главног речног тока обухвата и рукавце, аде, баре и мртваје, приречне шуме и шибљаке.

Просторна матрица Дунава, својим континуитетом и повезаностју, доминантно утиче на композицију структуре овог типа предела. За разлику од наведених предеоних елемената, који су по свом пореклу блиска природним, саставни део матрице чине и мозаично распоређени елементи антропогеног порекла: комплекси аграрних и агрошумских простора, хидротехнички објекти за заштиту од вода, саобраћајна инфраструктура и фрагменти заштитног зеленила.

Конфигурација структуре овог типа предела припада органској форми коју стварају аде на Дунаву и Ковилско-петроварадински рит. Интегрална органска форма је једно од главних обележја композиције предеоних елемената овог типа, а његова осетљивост се може изразити кроз нарушавање такве конфигурације која је и носилац диверзитета екосистема. Једна од суштинских карактеристика овог простора је и његова динамичност, односно сезонска променљивост водостаја реке са својим периодичним екстремима.

Композицију **високе десне обале Дунава и предела обрадивих обронака Фрушке горе са насељима Петроварадин, Буковац, Сремски Карловци и Чортановци** чини систем аграрних површина северних обронака Фрушке горе (састављен од винограда, воћњака, ораница и фрагмената агрошумских површина) које се налазе у залеђу насељених места Петроварадин, Буковац, Сремски Карловци и Чортановци. Конфигурација структуре овог предеоног типа условљена је морфологијом терена коју формира **делувијално-пролувијални рељеф** интезивног спирања и јаружања који је, спуштајући се према обалама Дунава, настао у елувијалним процесима. Основну структуру геометрије овог терена формирају релативно кратке линије водотокова који се окомито спуштају од била Фрушке горе према подножју, формирајући јаруге и поточне долине (Роков и Буковачки поток, Селиште, Ешиковачки поток, Липовачки поток и Матеј). У насељима Буковац и Сремски Карловци, која су настала уз токове потока, формирање првих улица било је условљено управо правцима поточних долина.

Образац насељавања северних обронака Фрушке горе се сагледава и кроз изражено простирање зона викенд насеља које карактерише мала густина изграђености на уситњеним парцелама пољопривредног земљишта. Формиране на мрежи атарских путева, између агломерација историјских насеља, викенд зоне, уз мање прекиде, стварају континуалну структуру линијског урбаног простирања од Петроварадина до Чортановаца и тиме представљају значајан фактор у компоновању карактера овог типа предела. Са значајним одступањима у односу на историјске матрице насељавања и начина коришћења земљишта, ове зоне представљају показатељ нарушеног карактера предела.

Кохерентност и комплексност елемената који учествују у композицији структуре предела (поточне долине, комплекси аграрних простора винограда и воћњака, агрошумски простори, нуклеуси насеља, викенд насеља), а који су носиоци идентитета, кључни су за формулисање културног предела овог подручја.

Циљни квалитет и степен угрожености овог типа карактера предела се може сагледати кроз низ параметара који би требало да буду у фокусу планских решења:

- Конфигурација структуре грађевинског подручја у смислу односа изграђених и неизграђених зона, густину насељености, начина коришћења, контроле урбаног развоја, карактер панораме насеља и одрживо коришћење отворених, зелених простора;
- Очување аграрних површина винограда и воћњака;
- Континуитет локалних еколошких коридора као носиоца станишта уз водотоке и њихов капацитет да се прошире и оформе континуалну везу између шумских станишта Фрушке горе и акватичних станишта Дунава;
- Структура простирања викенд зона и степен контролисане и усмерене изградње.

Структуру **шумовитих обронака Фрушке горе** чини матрица листопадних шума која доминира композицијом овог типа предела који се простира дуж целог планинског масива Фрушке горе. Хомогена и компактна матрица шума према истоку прелази у мозаичну структуру у којој се смеђују комплекси аграрних простора, агрошумски простори, обрадиве површине, воћњаци и виногради који су настали на некадашњем шумском земљишту.

Конфигурацију структуре овог типа предела формира рељеф умереног спирања. Геометрију предела формирају линије потока са релативно слабо израженим карактеристикама бујичних токова.

Стабилност овог типа предела се може изразити површином коју заузима шума и дужином ивице шуме, њеном густином, као и површином агрошумских простора. Шумске површине, као носилац идентитета овог типа предела, указује на могући извор лабилности: стање шума не одговара изходној вегетацији, односно потенцијалу станишта, а самим тим и слика предела губи на вредности.

8.2. ПРИРОДНО-ГЕОГРАФСKE КАРАКТЕРИСТИКЕ

Две различите природне целине, река Дунав са једне и Фрушка гора са друге стране, условиле су настанак бројних суподинских насеља, па и самих Сремских Карловаца и Буковца. Насеље Сремски Карловци се делом простира на нижем равничарском терену уз Дунав, чије су коте од 75 до 78 mNB, а делом на брежуљкастим теренима обронака Фрушке горе са висинама до 170 mNB. Конфигурацију терена карактеришу блаже и стрмије падине које су нарочито изражене у појасу потока Доке, Селишта, Магарчевог брега и непосредно око насеља Буковац. Заталасаност терена, долине потока и ободне падине обронака Фрушке горе утицали су на развој, формирање и препознатљивост Сремских Карловаца и Буковца.

Геолошке и геоморфолошке карактеристике

На подручју обухвата Просторног плана издвајају се четири геоморфолошке целине: планински масив (било) Фрушке горе, суподинске косе и заравни и алувијална равна Дунава (инундационо подручје са алувијалном терасом).

Општина Сремски Карловци лежи највећим делом на десној обали Дунава, на месту где се долина Стражиловачког (Ешиковачког) потока спаја са Дунавом. Насеље је подигнуто делимично на инундационој равни Дунава (висине 76 mNB), које је насипом заштићено од поплавних вода. Већи део насеља је изграђен на алувијалној тераси Дунава (80-86 mNB), лесним теренима и фрушкогорској лесној заравни.

Велика вертикална рашчлањеност рељефа резултат је деловања флувијалне ерозије и денудације у условима сложених тектонских процеса. Алувијална равна Дунава лежи на 76 mNB, а венац Фрушке горе на 480 mNB. Присутни су облици тектонског, флувијално-ерозивног и флувијално-акумулативног рељефа.

Тектонски рељеф је представљен масивом Фрушке горе, која је формирана деловањем ендегених сила. На северним падинама, хорст Фрушке горе се јавља у виду две тектонске степенице. Два главна раседа, правца запад-исток и југ-север, пресецају се на територији Сремских Карловаца. Док се планински масив издиже, његова северна подгорина се спушта, те је то и главни разлог што је Дунав пробио своје корито непосредно уз суподину Фрушке горе, непрекидно разаравајући њен тектонски рељеф.

Основно обележје ерозивном рељефу дају, поред Дунава, долине Роковог, Селиште потока, Ешиковачког, Липовачког и Матеј потока (главних потока), раздвојене издуженим косама које се степенасто и одсецима спуштају према алувијалној равни Дунава. Све наведене поточне долине дубоко су рашчланиле северне падине Фрушке горе, док су долине Ешиковачког и Липовачког потока рашчланиле и сам масив планине.

Флувијално-акумулативним облицима рељефа припада алувијална равна Дунава и острва Дунава (аде).

Од Петроварадина до Сремских Карловаца Дунав је формирао једну од најпространијих алувијалних равни. Почиње источно од Петроварадина и пружа се, на дужини од око 8 km и ширини од преко 2 km, низводно од Сремских Карловаца. На овом сектору алувијална равна уз реку има висину од 75 mNB, док се према лесној заравни издиже до висине од 79 mNB. То је простор који је Дунав у прошлости, пре изградње одбрамбених насипа, редовно плавио. Најинтензивнији геоморфолошки процеси на овом простору су ерозија алувијалне равни, лесне заравни и планинске суподине, клижење тла, ширење алувијалне равни преношењем и нагомилавањем материјала, те стварање ада и рукаваца. У алувијалној равни се завршавају три поточне долине (Ешиковачки, Селиште и Роков поток) на чијим крајевима су формиране мање плавине. На истом сектору Дунав је формирао и два мања речна острва која су сада спојена са обалом.

Дунав на овом делу има просечан пад од 0,05 % и брзину од око 1 m/s, те због малог пада често меандрира и „напада“ час леву, час десну обалу, сужава или проширује алувијалну равна, остављајући за собом рукавце и обалске гредице. Рукавци су углавном засути.

Као вид акумулативног рељефа, поред алувијалне равни и острва Дунава, јављају се и лесне насlage које прекривају знатан део територије Сремских Карловаца. То су делови сремско-тителске лесне заравни разбијене речним долинама.

У литолошком погледу разликују се три члана: алувијалне насlage квартера (песак, шљунак и глина), лес и лесоидне насlage и глиновите, песковите, шљунковите и слабо лапоровите насlage горњег плиоцена. Највећи део простора заузимају лес и лесоидне насlage који имају повољну чврстину мада се, услед деловања површинских и подземних вода, његова структура разара и јављају клизишта. Претежно се ради о старим клизиштима у лабилној равнотежи.

Хидрографске и хидролошке карактеристике

Основна хидрографска карактеристика подручја је присуство Дунава, који се на овом простору прибија уз суподину Фрушке горе, напуштајући алувијалну равна и меандре са леве стране обале и поткопава десну обалу тока. Кроз простор општине протиче са просечним падом од 42,5 mm/km, а сама река је реципијент вода из фрушкогорских потока, као и сувишних атмосферских вода из самих насеља.

Карактеристични нивои Дунава на профилу код ушћа Стражиловачког потока су:

- средња вода 74,20 mNB, и
- стогодишња велика вода 79,04 mNB.

Ниски пловни ниво износи 72,22 mNB а високи пловни ниво 77,27 mNB.

Дунав протиче уз подручја Сремских Карловаца са просечним падом 42,5 mm/km. Дунав представља реципијент фрушкогорских потока подручја и укупних атмосферских вода насталих на том простору. Ушћа потока су под директним утицајем високих вода Дунава што при појави високог водостаја и великих протока потока представља опасност за околне високе обале потока и кориснике уз поток.

Основно обележје хидролошких прилика на ширем простору Сремских Карловаца и Буковца поред Дунава, дају фрушкогорски потоци. За само насеље Сремских Карловаца највећи утицај имају Ешиковачки и поток Дока јер протичу кроз само насеље Сремски Карловци. Кроз насеље Буковац протиче Буковачки поток.

Ешиковачки поток као један од највећих фрушкогорских потока протиче кроз центар насеља, а повезаност са Дунавом условила је неопходност регулисања овог потока.

Подземне воде

Простор обухвата Просторног плана обилује подземном водом. Мерења подземне воде на овом простору се не врше па се са сигурношћу не може говорити о дубини подземне воде на појединим деловима обухвата. Подземна вода је оријентисана према Дунаву а на њену обилност указује знатан број чесми на простору насеља, које углавном имају воду, као и местимично неконтролисано излажење воде из прослојака у облику пиштивина.

Климатске карактеристике

Климатске карактеристике су условљене географским положајем, рељефом и висином масива Фрушке горе. Обухваћено подручје одликује континентална клима. Њене карактеристике су топла лета и хладне зиме, због утицаја струјања ваздушних маса из правца југоистока (кошава) и из централне Европе. Такође, постоји и утицај ваздушних маса са запада и северозапада, односно Атлантског океана, који доноси влажно време. Обилне падавине се јављају крајем пролећа и почетком лета, док је у јулу и августу време стабилно и суво. На климу датог подручја утичу и микроклиматски елементи који долазе са Дунава и Фрушке горе.

Према подацима са главне метеоролошке станице у Новом Саду, за временски период од 1981-2010. године, просечна вредност средње годишње температуре ваздуха износи 11,4 °C, најтоплији месец је јули (21,9 °C), а најхладнији јануар (0,2 °C). Пролеће и јесен у просеку имају сличну температуру која износи 11,7 °C. Средња годишња осунчаност износи 2125 часова. Просечна средња годишња сума падавина која се излучи на посматраном простору износи 647,3 mm, а средња годишња релативна влажност ваздуха износи 74%. На овом подручју заступљени су ветрови из различитих праваца: источног (односно југоисточног) тј. кошавског ветра са једне стране и западног (односно северозападног) ветра.

Сеизмичке карактеристике

Према карти сеизмичког хазарда за повратни период од 475 година у обухвату Просторног плана, према подацима Републичког сеизмолошког завода утврђени су VII односно VII-VIII степен сеизмичког интензитета. У односу на структуру и тип објекта, дефинисане су класе повредивости, односно очекиване деформације. У смислу интензитета и очекиваних последица сматра се да ће се за VII степен манифестовати „силан земљотрес“, а за VIII „штетан земљотрес“.

8.3. ПРИРОДНЕ ВРЕДНОСТИ

8.3.1. Природна добра

На простору обухвата Просторног плана према подацима Покрајинског завода за заштиту природе се налазе следећи простори од значаја за очување биолошке разноврсности:

- заштићена подручја (део Националног парка „Фрушка гора“, део Специјалног резервата природе „Ковиљско-петроварадински рит“ и споменици природе у Сремским Карловцима),
- подручја планирана за заштиту,
- станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја и
- еколошки коридори.

Такође, на простору обухвата Просторног плана су и објекти геонаслеђа као просторне целине од значаја за очување геолошке разноврсности.

Заштићена подручја

Национални парк „Фрушка гора“

У границама Просторног плана, издваја се подручје Националног парка „Фрушка гора“ (у даљем тексту Национални парк), који је заштићен на основу Закона о националним парковима („Службени гласник РС“, број 84/15) као природно добро I категорије од изузетног значаја за Републику Србију.

Национални парк¹ у обухвату Просторног плана заузима део Централног масива и мање просторне целине: Курјаковац 1 и Курјаковац 2, на којима је заступљен тростепени режим заштите.

Национални парк је шумско подручје, уз мањи удео ливадостепске и шумо-степске вегетације, шибљака и живица. Оно што Фрушку гору чини јединственом и особеном управо је спој шумских, шумо-степских и ливадостепских станишта. Шуме Фрушке горе сачињене су од великог броја врста дрвећа и грмља. Доминирају сребрнолисна липа, храст китњак, буква и граб.

Највећи део простора у обухвату Просторног плана који припада Националном парку, налази се у режиму II степена заштита (највећи део Централног масива). У режиму III степена заштите је и локалитет Курјаковац на који су проширене границе Националног парка према новом Закону о националним парковима. На овом локалитету се налази очуван мозаик степских, шумостепских и мањих шумских станишта са развијеном шумостепском вегетацијом и забележеном популацијом заштићеног језичастог звончића (*Campanula lingulata*). Ова врсте је први пут описана 1801. године на основу примерака сабраних у околини Сремских Карловаца, тако да налаз ове врсте на поменутом локалитету има велики научни значај, пре свега у упоредно-морфолошким, молекуларним и другим методама у таксономији. Изузетно ретка и угрожена врста сисара, слепо куче (*Nannospalax leucodon*), у Срему и на Фрушкој гори настањује још само неколицину локалитета, међу којима је на Курјаковцу највитаљнија популација и најочуваније станиште.

На Стражилову се налази локалитет у режиму I степена заштите. То је станиште реликтне термофилне заједнице храстова са грабићем (*Carpino orientalis-Quercetum* B.Jovanović 1960), која представља редак тип станишта у Војводини као климарегионалана заједница источног дела Фрушке горе, са медитеранским обележјима типа рефугијума.

Поред наведених, основне природне и створене вредности Националног парка су: станишта врста (дивље флоре националног и европског значаја и птица), геолошки локалитети, падине са пропланцима, виноградима и воћњацима и велики број културно - историјских споменика (у обухвату Просторног плана најзначајнији је Бранков гроб као непокретно културно добро, знаменито место од великог значаја).

Специјални резерват природе „Ковиљско-петроварадински рит“

Подручје Специјалног резервата природе „Ковиљско-петроварадински рит“ (у даљем тексту Резерват) је заштићено на основу Уредбе о заштити („Службени гласник РС“, број 44/11) којом је установљен тростепени режим заштите. Резерват представља сложени екосистем са изворним, природним вредностима, које су у одређеној мери у фази нестајања због природне сукцесије и вишедеценијског негативног антропогеног утицаја.

Дунав, са својим режимом вода и честим плављењем, чини овај терен специфичним. Сам Резерват представља скуп рукаваца и остатака ранијих токова Дунава, који у овом делу тока има мали пад, па често меандрира. При високом водостају Дунав је одсецао меандре и претварао их у мртваје. Током времена од њих су формиране плиће депресије између којих се налазе ниска гребенаста узвишења (остаци некадашњих обала Дунава и њихових рукаваца) и веће површине нешто уздигнутијег терена - то су некадашња острва (аде).

Вода, која се приликом поплава акумулира у барама и депресијама, својим током кроз канале и рукавце даје основни печат овом подручју и представља један од одлучујућих еколошких фактора у генези педосфере и појављивању биљног и животињског света.

Због промена режима површинских и подземних вода и услед утицаја низа антропогених фактора, дошло је до значајног убрзања процеса природне сукцесије (нестајање мочварних биотопа).

Подручје Резервата угрожено је константним приливом непречишћених вода из насеља, које се уливају у рит или канале који воде до рита. Велики проблем представља и пражњење цистерни са отпадним водама из септичких јама у канале око насеља, што упућује на закључак да је вода Ковиљског рита лошег квалитета и да је оптерећена органским материјама.

¹ Извор: Предлог за успостављање заштите природних вредности, у поступку израде Закона о Националном парку „Фрушка гора“, 2015. година

Споменици природе

Споменици природе (у даљем тексту СП) у Сремским Карловцима су: „Дворска башта“, „Црни дуд“, „Дивљи кестен“, „Платан“, „Тиса у парку Патријаршијског двора“ и „Два стабла тисе у дворишту Карловачке гимназије“.

СП „Дворска башта“, је проглашена заштићеним подручјем од локалног значаја, односно III категорије, 1974. године, ради очувања разноврсности дендрофлоре, аутентичности и пејзажне атрактивности. Налази се у оквиру грађевинског подручја насеља Сремски Карловци, на катастарским парцелама 953, 1073, 1074, 1075, 1078, 1079, 1080, део парцеле бр. 2103/1 и део парцеле 2056/1 КО Сремски Карловци, укупне површине од 7 ха 28 а 91 м², од чега је 6 ха 91а 43 м² у својини Патријаршије српске православне цркве, 36а 55 м² у државној и 93 м² у приватној својини.

На подручју „Дворске баште“ установљава се режим заштите II степена на површини од 4ха 49а 79 м² и режим заштите III степена на површини од 2ха 79а 12 м².

СП „Црни дуд у Сремским Карловцима“ се налази у улици Митрополита Стратимировића испред броја 137, кат. парцела 2101, КО Сремски Карловци, и заштићено је 1995. године као споменик природе где је установљен III степена заштите.

СП „Дивљи кестен у Сремским Карловцима“ се налази у улици Митрополита Стратимировића испред броја 86, кат. парцела 2102 и 1469/1 КО Сремски Карловци. Заштићен је 1995. године Одлуком којом је установљен режим заштите III степена.

СП „Платан у Сремским Карловцима“ налази се у улици Митрополита Стратимировића, на кат. парцели бр. 252/2 КО Сремски Карловци. Заштићен је 1995. године и Одлуком о заштити је установљен режим заштите II степена.

СП „Тиса у парку Патријаршијског двора“ налази се у центру Сремских Карловаца, у дворишту Патријаршијског двора, на кат. парцели 282/3 КО Сремски Карловци. Заштићен је 1995. године Одлуком којом је установљен режим заштите III степена.

СП „Два стабла тисе у дворишту Карловачке гимназије“ се налази у дворишту гимназије у центру Сремских Карловаца, на кат. парцели 1057 и делом на кат. парцели 2112 КО Сремски Карловци. Заштићен је Одлуком 1995. године, којом је установљен режим заштите III степена.

Подручја планирана за заштиту

Локалитети Фрушкогорског лесног платоа на североисточним, источним и југоисточним падинама Националног парка, представљају подручја планирана за заштиту. Фрушкогорски лесни плато у границама обухвата Просторног плана, обухвата регистрована станишта заштићених и строго заштићених врста: SKA01a,b,c, SKA02a,b,c, SKA03k и SKA04a,b.

Ова подручја се преко локалних еколошких коридора надовезују на издвојене енклаве Националног парка и на Централни масив Фрушке горе, те се на тај начин обезбеђује очување екосистемског диверзитета.

Станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја

Станишта су регистрована на подручју обухвата Просторног плана у бази података Покрајинског завода за заштиту природе у складу са Уредбом о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10) и Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/10, 47/11 и 32/16).

Станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја на подручју обухвата Просторног плана су дати Табелом бр. 2.

Табела 2. Станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја

ОЗНАКА	НАЗИВ	ТИП СТАНИШТА
SKA01 a,b,c	„Пуцкарош“	рурални мозаици, сталне баре и језера
SKA02a,b,c	„Загуљанац“	шумарци, рурални мозаици
SKA03 a,b,c,d,e,f,g,h,i,j,k	„Курјаковац“	степе на лесу, шумарци, рурални мозаици, листопадне шуме сувих терена
SKA04a,b	„Банстол“	шумарци, рурални мозаици, листопадне шуме сувих терена
SKA05a,b	„Карловачка бара“	Мочваре и ритови, мочваре низијског тресета, плантаже, хигрофилне шуме и жбуње,
SKA06	„Џигуре“	Мочваре и ритови, плантаже, хигрофилне шуме и жбуње,
NSA 04	„Буковац“	континентална степа

Идентификовани и евидентирани еколошки коридори:

- Дунав и његов обалски појас са насипом - еколошки коридор од међународног значаја, (утврђен Уредбом о еколошкој мрежи);
- Фрушкогорски потоци са приобалном вегетацијом и остацима ливада и шумака уз сам поток (Роков поток, Селиште, Ешиковац и Стражиловски поток), поток Липовац, Матеј (укључујући део под називом Ђубрик) - локални еколошки коридори.

Објекти геонаслеђа

На простору обухвата Просторног плана се налазе следећи објекти геонаслеђа:

- Профил циглане у Сремским Карловцима и
- Локалитет Буковац.

Подручја од међународног значаја за очување биолошке разноврсности

На подручју обухвата Просторног плана су евидентирана подручја од међународног значаја за очување биолошке разноврсности:

- Фрушка гора RS0000007 и Ковиљско - петроварадински рит RS0000021 - подручја од међународног значаја за очување биолошке разноврсности EMERALD мреже;
- Фрушка гора и Ковиљско - петроварадински рит - подручје од међународног значаја за биљке (IPA - Important Plant Area) издвојено међународним пројектом Plantlife;
- Фрушка гора RS019IBA, Ковиљски рит RS007IBA и Дунавски лесни одсек RS018IBA - подручја од међународног значаја за птице (IBA - Important Bird Area), издвојено по строгим критеријумима IBA пројекта чији је носилац међународна организација Bird Life International;
- Ковиљско-петроварадински рит - подручје уписано на листу Влажних подручја од међународног значаја - Рамсарских подручја, према Рамсарској конвенцији (Конвенција о очувању и одрживом коришћењу влажних подручја од међународног значаја);
- Фрушка гора - одабрано подручје од међународног значаја за дневне лептире (PBA Prime Butterfly Area).

Еколошки значајна подручја Еколошке мреже Републике Србије

Фрушка Гора и Ковиљски рит чине део еколошки значајног подручја бр. 14 које обухвата заштићена подручја НП "Фрушка Гора" и СРП "Ковиљско-петроварадински рит"; Емералд подручја Фрушка Гора и Ковиљско-петроварадински рит; IPA подручја Фрушка Гора и Ковиљско-петроварадински рит; IBA подручја Фрушка Гора, Ковиљско-петроварадински рит и Дунавски лесни одсек и PBA подручје Фрушка Гора.

8.3.2. Природни ресурси

Пољопривредно земљиште

У општини Сремски Карловци пољопривредно земљиште заузима највећу површину (око 38 % површине општине). Поред добрих предуслова за развој воћарства и виноградарства у општини Сремски Карловци површине под ратарским културама заузимају око 50% у односу на површину пољопривредног земљишта, док површине под виноградима и воћњацима заузимају нешто више од 23% укупног пољопривредног земљишта, или негде око 12% укупне површине.

Природне предиспозиције (педолошки, климатски, геоморфолошки услови) у великој мери опредељују и усмеравају пољопривредну делатност подручја обухвата Просторног плана у правцу даљег развоја виноградарства и воћарства. Ако се томе дода да традиција ове делатности траје у континуитету преко два миленијума, у будућности се може очекивати да воћарство и виноградарство буду водеће гране пољопривреде на овом подручју.

Тренд који је у току указује на повећано интересовање за гајење воћарско-виноградарских култура. Планира се да се чак око 80% пољопривредног земљишта постепено преведе у ову намену, што ће бити дуготрајан процес. Остало пољопривредно земљиште је намењено ратарско-повртарским културама и пашњацима.

Ван општине Сремски Карловци, а у посматраном подручју, воћарство и виноградарств је мање заступљено.

На подручју КО Буковац преовлађују ораничне површине, са тенденцијом да се такво стање одржи и у наредном периоду.

У делу КО Петроварадин, који се налази у обухвату плана претежно су површине под трстицима и мочваром у оквиру водног земљишта, и не очекују се промене намене.

Шуме и шумско земљиште

Подручје које обухвата Просторни план припада делу Северне шумске области која према Закону о шумама („Службени гласник РС“ бр. 30/10, 93/12 и 89/15) обухвата, поред осталог, Сремско и Јужнобачко шумско подручје и Национални парк „Фрушка гора“.

Сремско и Јужнобачко шумско подручје

Делови Сремског и Јужнобачког шумског подручја која су у обухвату овог Просторног плана, обухватају државне шуме, неуређене државне шуме којима газдују предузећа за газдовање шумама, шуме у државној својини којима су газдовала бивша правна лица у друштвеној својини, као и шуме сопственика.

Највећим површинама под шумама и шумским земљиштем у оквиру Сремског и Јужнобачког шумског подручја газдује ЈП „Војводинашуме“, а мањим површинама ЈП „Воде Војводине“. ЈП „Национални парк Фрушка гора“ газдује и делом шума и шумског земљишта које се налази ван националног парка. Део шума који се налази у оквиру СРП „Ковиљско-петроварадински рит“, као и шума којима газдује ЈП „Национални парк Фрушка гора“ је у поступку реституције враћен Партијаршијском управном одбору на коришћење.

ЈП „Војводинашуме“ газдују осталим шумама у СРП „Ковиљско-петроварадински рит“, Газдинска јединица „Дунавске аде“ и Газдинска јединица „Тополик“, чији је део у обухвату Плана. За површине шумског земљишта у оквиру обухвата Плана, дефинисане су основне намене (наменске целине) и то: СРП I степена, II степена и III степена.

На простору СРП „Ковиљско-петроварадински рит“, заступљена је измењена шумска вегетација, коју углавном представља вегетација ритских шума. На нижим теренима заступљене су шумске заједнице врба, на вишим теренима топола аутохтоног и антропогеног порекла, а присутне су у мањој мери и састојине природног порекла које чине храст, јасен и брест. У подрасту се јављају амерички јасен, багрем, купина, трска и бројна приземна флора.

Највећи део површина шума Резервата обухватају шуме и шумске културе. По пореклу су то вештачки подигнуте, високе и изданачке шуме. Однос између високих и изданаčkih шума је изузетно повољан, са великим учешћем вештачки подигнутих састојина (клонова тополе и др.), које имају највише привредни значај. По смеси су то углавном чисте састојине. Најзаступљенија је газдинска класа вештачки подигнутих еуро-америчких топола (ЕАТ), затим шуме беле врбе, беле и црне тополе итд.

ЈП „Воде Војводине“ газдује шумама претежно меких лишћара, које су подигнуте уз одбрамбене насипе и у функцији су њихове заштите. Шуме ЈП „Воде Војводине“ у Резервату које се простиру дуж насипа су подељене на водозаштитне шуме I и II степена. Шумску састојину чине претежно меки лишћари.

Шуме националног парка „Фрушка гора“

Шуме Националног парка „Фрушка гора“ обухватају државне шуме, шуме сопственика на територији Националног парка и шуме у државној својини којима су газдовала бивша правна лица у друштвеној својини.

У оквиру Националног парка налазе се државне шуме које се налазе у оквиру две газдинске јединице (ГЈ): „Стражилово-Парагово“ и „Полој“. Највећи део Националног парка чини обрасло шумско земљиште. Доминирају изданачке састојине, које су у највећој мери очуване, а разређене и девастиране шуме су заступљене у мањој мери.

Све шуме унутар граница Националног парка су сврстане у наменске целине које имају функцију заштите природних добара и заштиту од ерозије.

На подручју Националног парка, преовлађују заштитне шуме и рекреативно-туристичке површине. Вегетацију чине мешовите састојине, у којима су заступљени китњак, липа, буква, цер медунац, црни јасен и граб. Чисте изданачке састојине чине мање површине багрема, а вештачки подигнуте састојине су културе црног и белог бора. У алувијалним наносима поред Дунава на локалитету Калиште, шуме које више нису у границама Националног парка су делимично замењене и попуњене културама топола.

За шуме Централног масива Националног парка на подручју к.о. Сремски Карловци, карактеристична је распрострањеност шуме китњака са липом, цером и медунцем, чиста липа антропогеног порекла и буква у удолинама и осојним странама, а на врло малом делу у близини Стражилова, јавља се шума китњака са грабићем.

Воде и водно земљиште

Водно земљиште у обухвату Просторног плана представљају река Дунав, потоци, канали, стајаће воде инундационог подручја, као и шуме у инундационог подручју. На посматраном подручју се осим дела тока реке Дунав и његовог инундационог подручја, налазе и бројни мањи водотоци на падинама Фрушке горе. Ови брдски потоци се директно или путем изграђених канала, гравитационо уливају у веће водотоке и коначно у Дунав. Већина ових потока врши интензивну дубинску ерозију терена. Најзначајнији потоци су: Роков поток, Селиште, Ешиковачки, Липовачки и Матеј.

Ловна и риболовна фауна

Ловна фауна: На подручју обухвата Просторног плана се налазе делови ловишта „Национални парк Фрушка гора“, „Ковиљско-петроварадински рит“ и ловачких удружења. Ловиште „Национални парк Фрушка гора“ припада „Северносремском“ ловном подручју и дато је на газдовање Јавном предузећу "Национални парк Фрушка Гора". Ловиштем се газдује на основу Ловне основе за период од 2015-2025. године. У ловишту се налази сложена и врстама бројна фауна, што је у складу са општим природним, климатским и орографским условима терена, као и разноликом и флористички богатом вегетацијом. Узгој дивљачи на овом подручју поспешује правилно распоређена изворишта воде. Ловиште је брдског типа, са бројним аутохтоним врстама (европски јелен, дивља свиња, срна и зец). У претходном периоду, достигнут је економски капацитет гајених врста дивљачи.

На простору СРП „Ковиљско-петроварадински рит“ је установљено ловиште „Ковиљско-петроварадински рит“ којим газдује ЈП „Војводинашуме“ ШГ „Нови Сад“. Ловиште у највећој мери чине шуме и шумско земљиште, а затим пашњаци и ливаде. Основна намена ловишта је узгој, заштита и коришћење ниске дивљачи (зец, фазан, пољске јаребице, препелице и друга перната дивљач) и високе дивљачи (срна и дивља свиња).

Ловишта којима газдују ловачка удружења, а граниче се са ловиштем „Национални парк Фрушка гора“, налазе се на обронцима Фрушке горе. Ова ловишта карактерише различит рељеф, вегетација и смањени фондови срнеће дивљачи, док је бројност дивљих свиња и појединих предатора осетно повећана. Од предатора истиче се шакал као нарочито интересантна врста, која шири свој ареал. Ова ловишта пружају добре услове за развој и гајење дивљачи, а опремљена су бројним ловно-техничким и ловно-производним објектима.

Риболовна фауна: Посматрано подручје у значајној дужини излази на обале Дунава, што значи да су ту присутне најразличитије рибље врсте готово свих риба аутохтоне и алохтоне ихтиофауне панонског басена. Осим тога Петроварадински рит обилује воденим окнима, која повремено буду плављена, па се у њима константно налазе разне дунавске рибље врсте, а неке се у њима и мресте.

Многобројни карловачки потоци и поточићи су и сувише мали, при том бујичног карактера, тако да се рибе у њима, ако и зађу тешко могу одржати.

Минералне сировине

На простору обухвата Просторног плана, налазе се лежишта подземних вода и опекарских сировина, експлоатационо поље опекарских сировина, као и истражни простори за истраживање минералних сировина.

Лежишта подземних вода са овереним резервама налазе се на локалитету изворишта Д.о.о. „ДУНАВ ОИЛ ТЕРМ“ у Сремским Карловцима, изворишта Факултета за менаџмент у Сремским Карловцима, изворишта „Ресторан Гладнош“ и „Фарма Бешка“ и изворишта „Бешка I“. Лежиште опекарских сировина са овереним резервама је на локалитету "Стражилово" у Сремским Карловцима са одобрењем за експлоатацију коју је добио ИГМ „Стражилово“ д.о.о. Сремски Карловци.

Одобрење за истраживање подземних вода на овом простору има општина Сремски Карловци, као и НИС а.д. Нови Сад за истраживање не металичних сировина.

Хидрогеотермални потенцијал на овом простору испитани су на бушотини СК-1/Н у Сремским Карловцима.

8.4. КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКО НАСЛЕЂЕ

Историјски контекст

Насеље Сремски Карловци, које свој континуитет развија од неолита и своју богату историју дугује изванредном географском положају и особинама тла. Плодно тло на падинама Фрушке горе већ је у римском периоду коришћено за гајење винове лозе, а подножје планине је плодна ораница, што је захтевало и омогућило развој пољопривреде и занатства. Положај на Дунаву и близина великих центара средње Европе, Беча и Будимпеште, омогућавали су развој трговине. Најстарији сачувани објекти из градског језгра потичу са прелаза из XVII у XVIII век, из времена турске доминације. Спонтано формирање урбане матрице у XVIII веку, када су Сремски Карловци били највећа српска варошица у Подунављу, ослањало се на старију основу, што потврђују историјски извори и археолошка открића. Повлачење Турака и успостављање Карловачке митрополије дају значај Карловцима у политичком животу и отварају процес културно-просветног развоја. Од 1713. године, премештањем седишта митрополије у Сремске Карловце, градитељску активност одликује жив и динамичан развој. Са повећањем политичког значаја и улоге Сремских Карловаца јавља се и потреба за изградњом јавних објеката који одговарају новоустановљеним функцијама. Континуитет градитељском замаху обезбеђују умни и амбициозни карловачки митрополити, као и богати трговци и занатлије, чијим ангажовањем ће до половине XVIII века град добити своју основну урбанистичку физиономију, која ће се коначно дефинисати у последњој деценији XIX и почетком XX века, а која је добрим делом и до данас сачувана. Преко две трећине изграђених објеката лежи на историјској матрици. Централна зона града састоји се од изразито вредних објеката, па је изражена диспропорција између архитектонске монументалности центра и урбане структуре чији рурални елементи допиру готово до самог центра града.

Насељено место Буковац, део градске општине Петроварадин, налази се на удаљености од око 3 километара ваздушном линијом од Сремских Карловаца. Смештено је у удолини дуж Буковачког потока, на северним обронцима Фрушке горе. Основали су га досељеници из Србије у турском периоду, нешто више у брдима према Гргетегу, на тзв. Селишту. Подаци о Буковцу у турско доба су прилично оскудни. Познато је да је припадао Будимском пашалуку. Надвојвода Карло Лотариншки, чистећи Срем од Турака, заузео је Буковац. Тако је насеље, после 181 године, поново ушло у састав једне хришћанске државе.

Два паралелна пута уз Буковачки поток формирају широку главну улицу у којој су највреднији и најстарији примерци традиционалне стамбене архитектуре и помоћних објеката. Очувани низ те улице амбијентално употпуњује лучни, камени мост (Брајина ћуприја), визуелни репер и специфичност овог фрушкогорског насеља.

Просторно културно-историјска целина од изузетног значаја „Градско језгро Сремских Карловаца“

Просторно културно-историјска целина, историјски град на десној обали реке Дунав, окружен виноградима, поседује урбанистичке, архитектонско-стилске и културно-историјске вредности као центар културног, просветног и духовног живота Срба у Аустро-Угарској у XVIII и XIX веку. Са изузетно вредним градитељским наслеђем и историјом простора остварује јединствену слику културног наслеђа и његовог природног окружења, непоновљив културни предео који представља значајно сведочанство интеракција између наслеђа које је створио човек и амбијенталног наслеђа територије. Поседује све карактеристике јасно дефинисаног географског културног простора који може да илуструје главне културне елементе региона и представља потенцијално једини историјски град са оствареним континуитетом културних, историјских и градитељских вредности на простору Републике Србије.

Објекти који се налазе у граници просторно културно-историјске целине „Градско језгро Сремских Карловаца“, дефинисане Одлуком о утврђивању граница заштићене околине и мера заштите просторно културно-историјске целине „Градско језгро Сремских Карловаца“, непокретног културног добра од изузетног значаја, "Службени гласнику РС", број 12/16 (у даљем тексту Одлука) су груписани у три категорије²:

1. Објекте од посебне вредности;
2. Објекте од вредности;
3. Објекти без вредности.

Одлуком је дефинисана и заштићена околина просторно културно-историјске целине.

Остала непокретна културна добра под заштитом

Осим просторно културно-историјске целине „Градско језгро Сремских Карловаца“ у подручју обухвата Просторног плана регистровано је и 28 непокретних културних добара (у даљем тексту: НКД), 26 споменика културе и два знаменита места и то:

- 19 споменика културе и једно знаменито место од изузетног значаја;
- један споменик културе и једно знаменито место од великог значаја;
- шест споменика културе од значаја.

Добра која уживају предходну заштиту

На подручју обухваћеном Просторним планом регистровано је и 64 добра која уживају предходну заштиту и то:

- 17 градитељских објеката на пет локација у КО Буковац;
- три евидентирана објекта (по један у КО Сремски Карловци, КО Буковац и КО Петроварадин);
- осам споменика и спомен обележја у КО Буковац;
- 36 археолошких локалитета (23 у КО Сремски Карловци, 12 у КО Буковац и један у КО Петроварадин).

8.5. СТАНОВНИШТВО, МРЕЖА НАСЕЉА, ФУНКЦИОНАЛНО УРБАНА ПОДРУЧЈА И ЈАВНЕ СЛУЖБЕ

Анализа демографског развоја подручја обухваћеног изразом Просторног плана извршена је на основу званичних статистичких података пописа становништва у периоду 1991-2011. године.

Подручје обухваћено изразом Просторног плана чини у целисти општина Сремски Карловци и део Града Новог Сада (насеље Буковац). У посматраном подручју, у укупно 2 насеља, према Попису становништва 2011. године, живи 12686 становника, у 4181 домаћинству.

² Категоризација је преузета из Одлуке о утврђивању граница заштићене околине и мера заштите просторно културно-историјске целине „Градско језгро Сремских Карловаца“. У контексту Одлуке, категоризација се односи искључиво на споменичке вредности објеката.

Табела 3. Структура становништва по великим добним групама

Насеље	Укупно	Просечна старост	0-19 г.		20-39 г.		40-59 г.		60 и више		Индекс старења
			број	%	број	%	број	%	број	%	
Буковац	3936	39,8	855	21,7	1090	27,7	1230	31,3	761	19,3	0,89
Сремски Карловци	8750	42,2	1679	19,2	2346	26,8	2610	29,8	2115	24,2	1,26
Укупно	12686	-	2534	20,0	3436	27,1	3840	30,3	2876	22,7	1,13
Регион Војводине	1931809	42,0	387302	20,0	521275	27,0	566506	29,3	456726	23,6	1,18

У периоду 1991.-2011. године, укупан број становника посматраног подручја повећао се за 23,2% или 2391 лице. Механичка компонента значајно је утицала на кретање укупног броја становника у последњој декади XX века, тако да је 2002. године забележен пораст укупне популације у оба насеља. Између пописа 1991-2002. године дошло је до већег пораста укупног броја становника, односно до повећања популације за 2129 лица, а у периоду 2002-2011. године, укупан број становника већи је за свега 262 лица. Док је у насељу Буковац забележен блажи раст популације, у Сремским Карловцима је према последњем попису дошло до пада укупног броја становника, што говори да је механичка компонента имала краткотрајан утицај на побољшање виталних карактеристика популације.

Од обухваћених насеља само су Сремски Карловци локални центар, док се Буковац и Петроварадин према класификацији убрајају у остала насељена места и који припадају функционалном урбаном подручју међународног значаја - Нови Сад.

Општина Сремски Карловци има добру функционалну повезаност са Градом Новим Садом. Статус општине Сремски Карловци је специфичан због тога што представља центар општине и уједно једино насеље на територији општине. Својим положајем уз Град Нови Сад, створене су везе којима се активности и функције међусобно условљавају и допуњују. Подручје општине Сремски Карловци се налази у гравитационом подручју Града Новог Сада са једне и Инђије, односно града Београда са друге стране.

У подручју обухвата Просторног плана се налазе:

- општина и насељено место Сремски Карловци и
- два насељена места Града Новог Сада (Буковац и део Петроварадина) који припадају ФУП-у међународног значаја - Нови Сад.

Пољопривреда као најзначајнија привредна грана војвођанских насеља је умногоме определила постанак и развој насеља, те се међу онима која су се посебно развила на споју фитогеографских зона, користећи предности биодиверзитета издвајају и Сремски Карловци, као и Нови Сад.

Положај подручја Сремских Карловца између Града Београда, дефинисаног као европски МЕГА центар, и Новог Сада као ФУП-а међународног значаја даје му предност и омогућава бржу афирмацију културног предела као развојног ресурса. Значајан геостратешки положај представља истовремено потенцијал, али и претњу у смислу притисака који могу да изазову неадекватно коришћење земљишта и трајно наруше наслеђене вредности карактера предела.

8.6. ПРИВРЕДНЕ АКТИВНОСТИ

Привредне делатности у обухвату Просторног плана су анализирне кроз сагледавање оних активности становништва које имају значајан утицај на коришћење простора и чијим подстицајем и усмеравањем се може допринети афирмацији и економској одрживости културног предела. Неоспорна јединственост Сремских Карловаца која се огледа у природним карактеристикама, као и културном, историјском и симболичном значају утицала је и на развој привредних делатности, пре свега у домену развоја туризма и донекле у домену очувања специфичности пољопривредне производње.

У обухвату Просторног плана налазе се два насеља (Буковац и Сремски Карловци). Носиоц развоја насеља Буковац је пољопривреда, али и предузетништво које је карактеристично за сва приградска насеља Новог Сада, као и рурне делове града.

Природни потенцијали и богато културно - историјско наслеђе Сремских Карловаца, уз постојеће производне капацитете и доступну квалификовану радну снагу, нарочито у областима пољопривреде, туризма и угоститељства су неадекватно валоризовани и недовољно искоришћени. Подручје обухваћено изразом Просторног плана има и значајан степен кумулиране туристичке атрактивности која није на адекватан начин у синергији са пољопривредом. Такође, производња у области виноградарства, воћарства и пчеларства још увек није довољно ефикасна, ни конкурентна, постоје проблеми код пласмана производа, као и у брендирању производа, а све то не обезбеђује потребне услове за формирање адекватне и вредностима подручја примерене туристичке понуде.

Пољопривреда

Општина Сремски Карловци поседује неубичајено висок удео (око 23%) површина под воћњацима и виноградима, у укупним пољопривредним површинама, што свакако карактерише ово подручје као препознатљиво виногорје. Традиција, ексклузивност и историјска „патина“ коју Сремски Карловци и Фрушка гора рефлектују, чине интересантним готово сваки вински производ са овог подручја. Осим тога, у Сремским Карловцима се налазе и чувене и јединствене винске куће, као што су Огледно добро за виноградарство Института за виноградарство и винарија Епархије Сремске, као и низ породичних винарија са производима врхунског квалитета. У складу са подацима који су достављени за потребе израде Просторног плана, на подручју обухвата се налази 56 произвођача грождја који су евидентирани у Виноградарски регистар³. Пољопривредни капацитети Сремских Карловаца, поред виноградарства заснивају се и на воћарству, повртарству и производњи квалитетног меда.

Лимитирајући фактор у домену пољопривредне производње представљају релативно мале укупне површине под пољопривредним земљиштем, што ограничава укупну производњу. Са друге стране, управо ограничене могућности за развој интензивне пољопривредне производње доприноси очувању постојеће аграрне структуре која се опредељује за производњу релативно малих количина пољопривредних производа (пре свега вина) врхунског квалитета. Вински брендови као што су „Бермет“ и „Пробус“ већ су стекли међународну репутацију, па их је неопходно географски заштитити. Успостављање Културног предела Сремских Карловаца као вредносног система суштински је повезано са брендирањем локалних производа.

Значајну шансу развоју пољопривреде чини повезивање са туризмом кроз пласман производа, ангажовање у винском, руралном и етно-гастрономском туризму, кроз мотивисање младих и др. Потребно је интензивирати производњу у области виноградарства, воћарства и пчеларства и створити услове за формирање адекватне и вредностима подручја примерене туристичке понуде.

Туризам

Подручје историјског центра Сремских Карловаца, излетиште Стражилово са шумовитим обронцима Фрушке горе и приобаље Дунава уз Сремске Карловце представља простор који има елементе да се препозна као афирмисано „туристичко место“⁴ у оквиру **Туристичке дестинације Нови Сад, Фрушка гора, Сремски Карловци** (дефинисана кроз „Стратегију развоја туризма РС 2016-2025“). Томе доприноси специфичан значај културне баштине која је заснована на историјској, образовној и верској традицији и амбијенталним вредностима. Повезаност са обалом Дунава и близина Стражилова, традиција бављења виноградарством као и духовни значај, указују да Сремски Карловци имају изузетан туристички потенцијал.

Близина великих центара Новог Сада и Београда, као и лак приступ Сремским Карловцима, чине ово подручје значајном туристичком дестинацијом.

У ширим оквирима, туристичку атрактивност подручја значајно подижу Национални парк „Фрушка гора“, река Дунав, Специјални резерват природе „Ковиљско-петроварадински Рит“, фрушкогорски манастири, близина Града Новог Сада са својим туристичким потенцијалима, као и саобраћајни инфраструктурни коридор аутопута Е-75.

3 У складу са Законом о вину („Службени гласник РС“ бр. 97/08, 104/09-др. закон, 68/12-одлука УС и 107/12).

4 Према Закону о туризму („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 99/11, 93/12): „Туристичко место јесте организациона и функционална целина са формираном туристичком понудом, природним вредностима, културним добрима и другим знаменитостима значајним за туризам, комуналном, саобраћајном и туристичком инфраструктуром, као и објектима и другим садржајима за смештај и боравак туриста“.

Природне predispozicije, културно-историјско и духовно наслеђе, као и паркови и резервати су фактори који утичу на развој туризма обухваћеног подручја. За разлику од природних вредности, културне вредности су постигле већу атрактивност и посећеност.

Активности које се најчешће одвијају на посматраном подручју су:

- организоване посете, односно обиласци културно-историјске целине „Градско језгро Сремских Карловаца“ и Стражилова;
- манифестације;
- планинарске активности, уз добру организацију и одржавање система пешачких стаза;
- излетничке и спортско-рекреативне активности.

У погледу облика туризма, који се јављају као део туристичке понуде на простору обухвата Просторног плана, заступљени су пре свега:

- **Културни туризам:** богата културно-историјска баштина Сремских Карловаца је највећи туристички ресурс посматраног подручја (Карловачка гимназија, Богословија, Стефанеум, Патријаршијски двор, Магистрат, Капела мира, Завичајни музеј Сремских Карловаца итд.). Међутим, културна баштина (културно-историјске знаменитости, музеји, цркве) представља пасивни део туристичке понуде која не задовољава савремене тенденције туристичке тражње. Самим тим културна добра морају бити допуњена активностима кроз развој етно-гастрономског туризма, верских, културних и винских рута, еко-туристичких активности и садржаја;
- **Манифестациони туризам:** традиционалне манифестације привлаче велики број туриста, а најзначајније су Бранково коло, Карловачки ликовни салон, Карловачка берба грожђа, „Карловачки бисер“ итд.;
- **Вински туризам:** „Фрушкогорско виногорје“ са Сремским Карловцима као „винским центром“ представља најзначајнији производни рејон квалитетних белих и црвених вина на подручју Војводине и шире. Вински туризам у Сремским Карловцима има значајну заступљеност и налази се на „Мапи винских путева Србије“. Такође, његова је препознатљивост и на регионалној, европској и светској енолошкој карти;
- **Еко-туризам:** обухвата активности везане за одвијање школе у природи, еколошке кампове, екскурзије, стручне и студијске боравке за одрасле, посматрање птица као и излетничке и спортско-рекреативне активности у виду планинарења, пешачења, припрема спортиста и сл. (Еколошки центар „Радуловачки“, излетиште Стражилово са планинарским домом, Еко камп „Фрушка гора“, приобаље реке Дунав са СРП „Ковиљско-петроварадински рит“, природна учионица Дворска башта);
- **Верски (поклонички, ходочаснички) туризам:** најчешће се одвија приликом значајних верских празника, а везан је и за одређене јубилеје манастира на Фрушкој гори. Овај облик туризма је нарочито присутан и представља изузетно важну компоненту туристичког производа с обзиром на то да се седиште Епархије сремске налази у Сремским Карловцима. Посебно значајна атракција ходочасничког туризма је комплекс Цркве Снежне Госпе на Текијама;
- **Риболовни и ловни туризам:** Риболовни туризам се одвија дуж обала реке Дунав са прихватним објектима у карловачком приобаљу и уз активности Удружења спортских риболоваца „Дунав“. Ловство је организовано у делу ловишта „Национални парк Фрушка гора“, у атару Сремских Карловаца и Буковца, кроз активности ловачких друштава „Стражилово“ и „Буковац“;
- **Циклотуризам:** Последњих година осетно је повећан број туриста који породично или самостално бициклима путују дуж Дунава. Међународни коридор „Еуро вело 6“ пролази кроз Сремске Карловце, као и регионалне и локалне бициклистичке стазе;
- **Адреналински туризам:** нови вид туризма који подразумева специфичне авантуристичке и спортско-рекреативне услуге у функцији туризма, намењене љубитељима екстремних спортова. „Bike park“ у Буковцу представља први „Парк алтернативних спортова“ ове врсте који садржи полигоне за различите дисциплине екстремних спортова.
- **Наутички туризам:** Дунав представља значајан потенцијал развоја овог подручја, а изграђена туристичка инфраструктура на Дунаву значила би и додатну туристичку понуду (изнајмљивање чамаца за обилазак СРП „Ковиљско-петроварадински рит“, пецање, посматрање птица, фотосафари).

Поред историјског језгра Сремских Карловаца, као већ афирмисане туристичке локације, у оквиру обухвата Просторног плана налазе се и други локалитети препознати у оквиру свеобухватне туристичке понуде:

- Приобаље Сремских Карловаца представља важан простор који има капацитет туристичког чворишта и потенцијал да прихвати објекте и инфраструктуру наутичког, гастрономског и еко-

- туризма. Ограничавајући фактор овог простора је лоша (будућа) доступност у односу на планска решења на основу којих ће се реконструисати коридор магистралне пруге бр.2 (Е-85).
- Стражилово, као најпознатије излетиште у оквиру НП „Фрушка гора“ је већ препозната туристичка локација. Путна мрежа до локалитета је неадекватна и не постоји организована редовна линија јавног превоза до њега.
 - Комплекс верског објекта - Текије представљају значајни локалитет поклоничког туризма. Комплекс, и поред великог броја туриста, нема одговарајућу туристичку инфраструктуру и простире се са обе стране прометне саобраћајнице без адекватног пешачког прелаза.
 - Подручје СРП „Ковиљско-петроварадински рит“ представља атрактиван просторни ентитет са израженим биодиверзитетом. Коришћење овог простора је ограничено с обзиром на недоступност.
 - Дворска башта се налази у самом насељу Сремски Карловци и представља јединствену „природну учионицу“ оформљену за потребе „очигледне“ наставе природних наука половином XIX века. Горњи део баште је протеклих година у потпуности реконструисан и претворен у спортско - рекреативни центар и игралиште за децу. Доњи део баште је запуштен, а како би се поново могао туристички активирати неопходно је његово уређење.

На подручју обухвата Просторног плана не постоји биоскоп, позориште, јавни базен или клизалиште. Уочава се недовољно паркинг простора око градског језгра, не постоји уређени пристан на Дунаву, као ни уређене бициклистичке стазе.

У односу на чињеницу да у туризму постоји све већа потреба за коришћењем одрживих видова транспорта, развој бициклистичких стаза као и пратећих инфраструктурних капацитета неопходан је у процесу даљег развоја и диверзификације туристичких производа, који ће довести до успостављања организованог циклотуризма на регионалном нивоу.

Вински туризам је напредовао у смислу бољег квалитета, перманентне едукације винара и виноградара у производњи вина и делимично начина на који се пружа услуга посетиоцима. Креирањем производа „Вински пут Фрушке горе“ постиже се више на плану промоције вина, али и на повећању броја посетилаца винских подрума. Активно учествовање у процесима припреме и производње вина (берба грозђа, флаширање вина и сл.) привукло би нове туристе и допринело да се овај облик туризма још више развије. Отежавајућа околност представља чињеница да су многи виногради недоступни за туристе. Чак када се налазе и на самом рубу насеља нису приступачни за посетиоце.

Рецептивни капацитети чине солидну базу, нарочито ако наставе да се развијају овим темпом, док ванпансионска понуда није на адекватном нивоу. Не постоји малопродајни објект који би на једном месту објединио производе свих произвођача из места и нудио услуге дегустације. На територији општине Сремски Карловци постоје два хотела, девет објекта за смештај у домаћој радиности, два сеоска туристичка домаћинства, један хостел, седам ресторана, једна чарда и десетак кафеа. Такође, на Стражилову постоји ресторан и шест бунгалова за издавање, од којих су само два у функцији, као и један планинарски дом у власништву планинарског друштва, који је реновиран и у функцији. Такође, надомак Стражилова налази се први еко-камп у Србији који има задовољавајућу посету. Туристичку понуду поред ресторана и кафића употпуњују и вински подруми.

Недовољно изграђена инфраструктура, неадекватна заштита и очување природних и културних вредности, непостојање стандарда квалитета услуга и производа, непостојање свести о значају туризма за развој места, сезонске флукуације туриста, само су неки од проблема подручја.

Активности на стварању савременог туристичког производа треба да се усмери са једне стране на повећање обима туристичког промета, а са друге на очување вредности предела које доприносе атрактивности подручја.

Шумарство и ловство

Привредна функција шума у оквиру Сремског и Јужнобачког шумског подручја је присутна само у наменским целинама у којима се не одвија функција заштите. Одвија се преко продаја дрвних производа, а обавља се највећим делом у оквиру шумских подручја. Коришћење недрвних шумских производа (лековито биље, печурке, дивље воће и сл.) је претежно екстезивног карактера.

На простору СРП „Ковиљско-петроварадински рит“, најзначајнији привредни ефекат је експлоатација вештачки подигнутих састојина врба и ЕА-топола (I-214).

У оквиру шума Националног парка „Фрушка гора“, где је основна функција шума заштита, привредна функција је резултат њиховог одржавног коришћења, а као резултат настаје пласман огревног дрвета и споредни шумски производи.

У оквиру „Ловишта Национални парк Фрушка гора“, као производ су најважнији месо дивљачи, одстрел дивљачи (трофејни одстрел) и остале ловно-туристичке услуге. Ловиште и његове смештајне капацитете користе углавном домаћи ловци, а мањим делом и ловци из иностранства. Месо дивљачи се продаје на домаћем и страном тржишту.

Ловиште „СРП Ковиљско-петроварадински рит“ има све предиспозиције за развој високо квалитетног ловног туризма, али је заинтересованост мала због смањеног броја дивљачи и недовољног улагања у ову грану привреде.

8.7. ИНФРАСТРУКТУРА

Саобраћајна инфраструктура

У обухвату Просторног плана постоје три вида саобраћаја: путни - друмски, железнички и водни. Путни - друмски саобраћај је основни вид саобраћаја у оквиру овог простора и својим капацитетима задовољава већину захтева за путничким и робним превозом, док се железнички и водни саобраћај користе само повремено, при превозу путника и масовних роба у транзиту.

Путни - друмски саобраћај омогућује доступност и комуникацију предметног простора са окружењем и субрегионима. Основни саобраћајни капацитети предметног простора у домену путног - друмског саобраћаја су:

Државни пут IIа реда бр.100 (М-22.1), Хоргош - Суботица - Бачка Топола - Мали Иђош - Србобран - Нови Сад - Сремски Карловци - Инђија - Стара Пазова - Београд;

Систем општинских путева је различитог степена изграђености и омогућује доступност овом простору из свих праваца, као алтернатива државном путу бр.100.

Основни путни правац овог простора је ДП бр.100 (М-22.1), Хоргош - Суботица - Бачка Топола - Мали Иђош - Србобран - Нови Сад - Сремски Карловци - Инђија - Стара Пазова - Београд, који је и апсорбер свих саобраћајних токова на овом простору.

У оквиру катастарских општина у обухвату Просторног плана, налазе се и некатегорисани путеви (приступни и атарски путеви), који су радијалног облика и повезују насеља и садржаје ван грађевинског подручја.

Железнички саобраћај на простору обухвата Просторног плана има тангенцијално пружање, паралелно уз пловни пут реке Дунав преко магистралне пруге бр. 2 (Е-85) коридор X, (Београд)-Стара Пазова-Нови Сад-Суботица-државна граница-(Kelebia).

Стање капацитета железничког саобраћаја на овом простору је на релативно ниском техничко-технолошком нивоу (неопходна је реконструкција, модернизација) што је један од разлога слабог коришћења овог вида саобраћаја у извршењу транспортног рада.

Водни саобраћај на простору обухваћеном Просторним планом заступљен је преко међународног пловног пута реке Дунав са релативно квалитетним (просторно и инфраструктурно) прихватним - манипулативним и превозним капацитетима.

Уредбом о утврђивању лучког подручја на међународном путничком пристаништу у Сремским Карловцима („Службени гласник РС“, број 2/17) утврђено је лучко подручје на међународном путничком пристаништу у Сремским Карловцима у складу са Стратегијом развоја водног саобраћаја Републике Србије од 2015. до 2025. године („Службени гласник РС“, број 3/15). Ово лучко подручје чини катастарска парцела број 186/2 КО Сремски Карловци, укупне површине 6а 38 m².

Ваздушни даљински саобраћај за потребе овог подручја се одвија преко аеродрома "Никола Тесла" (за путнички и карго саобраћај), који у потпуности задовољава садашње обиме захтева.

На основу саобраћајних анализа може се закључити да саобраћајна инфраструктура (путно-друмски, железнички и водни саобраћај) у оквиру овог простора даје добре основе за надоградњу, реконструкцију, чиме би се омогућио брз и лак приступ овом подручју из више праваца, на нивоу вишег комфора и саобраћајне услуге, као и брзе и лаке комуникације у оквиру овог простора.

Водна инфраструктура

Водни објекти за уређење водотока и за заштиту од поплава ерозија и бујица

За одбрану од великих вода Дунава на десној обали изграђен је одбрамбени насип са две карактеристичне деонице:

1. Прва деоница од Липовачког до Стражиловачког потока (дужине 1,907 m) која је постављена непосредно уз насип железничке пруге, и
2. Друга деоница од Стражиловачког до Селиштанског потока (дужине 2.540 m) која напушта трасу пруге и формира браћену површину од скоро 70 хектара. Круна насипа је ширине 6,0 m са надвишењем изнад велике воде од 1,50 m на првој и 1,20 m на другој деоници, односно, средња висина насипа је 5,0 - 6,0 m а кота круне насипа 80,50 mНВ.

Постојећи систем за одбрану од поплава вероватноће појаве једном у сто година је задовољавајући.

Водни објекти за заштиту од штетног дејства унутрашњих вода - одводњавање

Што се тиче бујичних токова на ширем подручју су најзначајнији: Стражиловачки (Ешиковачки) поток (једини не пресушује у горњем делу тока и има највеће сливно подручје), Селиштански и Липовачки поток. Кроз урбано подручје Сремских Карловаца протичу Стражиловачки (Ешиковачки) и Дока поток са релативно малим сливом. На ширем подручју нису до данас изведене мере за уређење сливова и корита наведених бујичних токова.

Вишак вода из сливног подручја потока Дока уводи се у ретенциони простор са одговарајућом грађевинам и уставом. Регулација дела Стражиловачког (Ешиковачког) потока заснива на концепцији да се његове воде гравитацијом упуштају у Дунав при свим водостајима, обезбеђује се заштита града од стогодишње велике воде потока (око 20 m³/s) при истовременој појави стогодишње велике воде Дунава и осигурава се корито од великих брзина течења при ниским водостајима Дунава. Одбрамбена линија од великих вода изведена је са котом од 79,60 mНВ на делу од зацељеног проласка испод пута, пруге и насипа до моста у Прерадовићевој улици а узводно од моста са котом 80,00 mНВ.

Концепција одвођења унутрашњих вода са градског подручја заснива на подели на воде које се гравитационо уливају у Дунав при свим условима и воде које се, при високим водостајима Дунава, евакуишу пумпањем. У просторном смислу основу чине затворени и отворени канали постављени паралелно са постојећим магистралним путем којима се атмосферске воде са урбанизованог подручја усмеравају кроз пропусте испод пута и пруге у ретенциони простор, односно, ток Дунава. Може се закључити да је подручје насеља Сремских Карловаца данас потпуно заштићено од великих вода Дунава али је проблем уређења бујичних потока и одвођења атмосферских вода са урбаног слива још увек веома изражен.

У наредној табели дате су основне физичке и хидрографске карактеристике горе наведених потока.

Поток	Површ. слива F(ha)	Обим слива O(km)	Дужина слива Ls(km)	Дужина тока Lt (km)	Надм. висина ушћа Nu(mНВ)	Надм. висина врха Nv(mНВ)	Средњи пад слива i (‰)
Селиште	713	11,60	4,80	4,40	78,00	315,00	163,10
Карловци (Дока)	81	5,80	2,00	0,80	75,00	224,00	141,40
Стражиловски (Ешиковачки)	1 377	20,40	9,80	9,60	76,00	503,80	235,20
Кишова Бара	101	4,80	1,00	-	75,00	202,20	117,40
Липов	814	13,20	5,60	5,40	78,00	328,00	189,60
Матеј	175	6,80	2,00	1,30	78,00	250,00	190,20

Ушћа потока су под директним утицајем Дунава, што при појави високих водостаја и великих протока угрожава терене непосредно уз потоке. Осим тога, и подземне воде су оријентисане према реци што често резултира неконтролисаним изливању вода из прослојака у виду пишtevина.

Водни објекти за коришћење вода

Снабдевање водом насеља Сремски Карловци обавља се преко постојеће водоводне мреже која функционише у оквиру водоводног система Града Новог Сада. Општина Сремски Карловци снабдева се водом из новосадског водоводног система преко доводника воде профила Ø 250 mm.

Водоводни систем подељен је у две висинске зоне у оквиру којих функционишу два резервоара воде. Резервоар "Дока" је резервоар прве висинске зоне, запремине од 2х500 m³, са котом дна 146 mНВ. У комплексу постоји и пумпна станица капацитета 25 l/s са висином дизања од 55 m. Резервоар "Черат" је резервоар друге висинске зоне, запремине од 2х300 m³, са котом дна 197 mНВ.

Унутар насеља изграђена је секундарна водоводна мрежа профила Ø 100 mm. У оквиру интервентног снабдевања водом задржавају се постојећи природни извори и бушени бунари, а омогућава се и реализација нових на просторима где их нема. Постојеће снабдевање водом је задовољавајуће. Слабост водоводног система представља азбестцементни доводник воде, јер у случају његове хаварије цело насеље остаје без воде.

Снабдевање водом Буковца врши се преко постојеће водоводне мреже у оквиру водоводног система Града Новог Сада. Постојећа насељска водоводна мрежа везана је, преко доводника воде профила Ø 250 mm из правца резервоара Чардак (235/239 mНВ), односно, прекидне коморе на Алибеговацу (202 mНВ), на водоводни систем Града Новог Сада. Постојећом насељском водоводном мрежом конформно се снабдева насеље водом испод коте 180 mНВ.

Водни објекти за сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода и заштиту вода

Одвођење отпадних и атмосферских вода обавља се преко постојеће и планиране канализационе мреже сепаратног типа. Отпадне воде одводе се преко постојеће канализационе мреже на црпну станицу отпадних вода "Кишова бара", одакле се препумпавају и директно испуштају у реку Дунав.

Атмосферске воде се преко зацевљене или отворене уличне канализационе мреже атмосферских вода одводе према Стражиловачком потоку и потоку Дока, односно ка крајњем реципијенту Дунаву. У оквиру система функционише црпна станица атмосферских вода "Калиште" која се налази у непосредној близини насипа. Постојећи систем за одвођење отпадних и атмосферских вода је задовољавајући и представља добру основу за даље ширење система.

Одвођење отпадних вода у Буковцу решено је преко постојеће насељске канализационе мреже која је оријентисана ка Петроварадину.

Атмосферске воде, у оквиру грађевинског подручја Буковца се преко постојеће отворене уличне каналске мреже одводи према Буковачком потоку. Крајњи реципијент атмосферских вода је река Дунав.

Енергетска инфраструктура

Сви потрошачи у обухвату Просторног плана, како постојећи садржаји ван насеља, тако и насеља, покривени су дистрибутивном мрежом и објектима за снабдевање **електричном енергијом**. Напајање електричном енергијом обезбеђено је из трансформаторске станице 110/20 „Нови Сад 6“, снаге 2х31,5 MVA.

Дистрибутивна мрежа система електричне енергије обухвата електроенергетску мрежу напонског нивоа до 110 kV, односно мрежу 10 kV и 20 kV, ТС 20/0,4 kV, ТС 35/20/10 kV и 110/x kV. Покривеност простора електроенергетском инфраструктуром је обезбеђена, али не и потребна сигурност и квалитет снабдевања електричном енергијом.

Табела 4. Списак водова преносне мреже на подручју Просторног плана

1	104/6	ТС Нови Сад 6-ТС Инђија 1
2	104/7	ТС Нови Сад 1- ТС Нови Сад 6
3	124/1	ТС Нови Сад 1- ТС Нови Сад 6

На простору обухвата Просторног плана постоји изграђена **гасоводна инфраструктура**, и гасификована су оба насеља у подручју обухвата, Сремски Карловци и Буковац.

На овом простору налазе се изграђене следеће инсталације и објекти гасоводне инфраструктуре:

- транспортни гасовод до главно мерно-регулационе станице, ГМРС „Буковац“ – израђен од челичних цеви,
- транспортни гасовод РГ-02-09 од МГ-02 до ГМРС „Сремски Карловци“ – израђен од челичних цеви,
- транспортни гасовод за Стражилово до ГМРС „Стражилово“ – израђен од челичних цеви,
- ГМРС Буковац, Навип Фрушкогорац, Слога Петроварадин, Сремски Карловци и Стражилово,
- дистрибутивни гасовод од челичних цеви за Топлану Дудара, дистрибутивни гасовод од ПЕ (полиетиленских) цеви за Патријаршију у Сремским Карловцима, као и дистрибутивна гасоводна мрежа од ПЕ цеви у насељима Сремски Карловци и Буковац.

Простор обухваћен Просторним планом је веома добро опремљен комуналном гасоводном инфраструктуром, која својим положајем и капацитетом пружа могућност даљег ширења и развоја ради снабдевања свих будућих потрошача који се могу појавити на овом простору.

Обновљиви извори енергије

На простору обухвата Просторног плана за сада не постоји организовано коришћење овог ресурса већих размера, осим коришћења соларне енергије за производњу топлотне и електричне енергије за сопствене потребе.

Електронска комуникациона инфраструктура

Електронски комуникациони систем на подручју обухвата Просторног плана се реализује у складу са Генералним плановима електронске комуникационе мреже надлежних предузећа. Изграђени су нови капацитети уз главне и саобраћајне правце нижег ранга, све до општинских. Као главни преносни медиј, поред постојећих спојних кабловских веза коришћен је оптички кабл. У протеклом периоду су обезбеђени савремени дигитални комутациони системи, чиме је постигнуто знатно повећање капацитета мреже, обезбеђење високог квалитета, поузданости и расположивости, као и увођење савремених електронских комуникационих услуга (широкопојасни сервис). На већем делу простора путем радио преноса, мањим делом оптичким кабловима, уведене су услуге мобилних комуникација, изградњом радио-релејних и базних радио-станица.

Простор је у целости покривен радиодифузним системом путем радио-релејних репетитора и емисионих радио-станица.

8.7.1. Елементарне непогоде

Елементарне непогоде које могу угрозити подручје обухваћено Просторним планом су: поплаве (спољне и унутрашње воде), ветар, снежни нанос, град, атмосферско пражњење, суша, ерозија и клизање земљишта, пожар, земљотреси.

Насеља у обухвату Просторног плана су заштићена од великих вода Дунава, док радне зоне (постојећа и планирана) могу бити угрожене, јер изграђени одбрамбени насип и висока обала штите само насеља од **поплава**. Проблем уређења бујичних потока и одвођења атмосферских вода са урбаног слива још увек је веома изражен. Најзначајнији бујични токови су Ешиковачки, Дока поток (привременог карактера), Селиштански и Липовачки поток. Ушћа ових потока су под директним утицајем Дунава, што при појави високих водостаја и великих протока угрожава терене непосредно уз токове.

На подручју обухвата Просторног плана заступљени су **ветрови** из различитих праваца: источног (односно југоисточног) тј. кошавског ветра са једне стране, и западног (односно северозападног) ветра, који представља струјање са Атлантика према евроазијском копну, са друге стране. Најчешћи ветрови имају истовремено и највеће средње брзине из одређеног правца. Средње брзине ветрова крећу се у дијапазону од 1,7 m/s до 3,2 m/s.

Под утицајем јаког ветра, у зимском периоду године може доћи до стварања **снежних наноса**, што негативно утиче на безбедност саобраћаја.

Појава **града** је чешћа и интензивнија у летњем периоду, а штете се највише одражавају на пољопривредним културама које су у том периоду и најосетљивије.

Заштита објеката од **атмосферског пражњења** обезбеђује се извођењем громобранске инсталације у складу са одговарајућом законском регулативом.

Количина падавина је често недовољна или неповољног распореда, како по годинама тако и у току године, што проузрокује **сушу** мањег или већег интензитета. Суша је углавном изражена у јулу и августу, када су и највеће потребе биљака за водом, те је најефикаснија мера заштите од суше примена наводњавања.

Специфичан проблем представљају **клизишта**, терени релативно слабије носивости у периодима повећаних падавина или у деловима насеља где није адекватно регулисано одвођење вода. Ризик од клизишта се односи на могуће материјалне штете, као и могућност угрожавања живота људи. Подручје десне долине стране Дунава највише је угрожено клизањем земљишта, тзв. дунавски тип клизишта, тако да је одређени део овог простора угрожен овим природним процесом.

Клизишта су евидентирана и у насељима (где постоји опасност да се угрозе непокретна културна добра), а најугроженији део је источни део Сремских Карловаца, шире подручје Липовца и део од циглане „Стражилово“ према Чортановцима, као и насеље Буковац.

Могућност настанка **пожара** је већа у урбаним срединама - већа насељена места и градови који имају развијенију привреду, већу густину насељености, производне објекте и складишта робе и материјала са веома високим пожарним оптерећењем и сл. На угроженост од пожара у обухвату Просторног плана највише утиче велики проценат изграђености као и некавалитетан материјал, који је коришћен нарочито за изградњу помоћних објеката. Могућа појава пожара је и на пољопривредним парцелама, због држања запаљивих пољопривредних усева у летњим месецима. Опасност од пожара постоји и на инсталацијама нафте и нафтних деривата за дистрибуцију и промет запаљивих течности.

На подручју НП „Фрушка гора“ опасност од пожара је присутна нарочито у летњим месецима, када је број посетилаца (излетника) већи, а самим тим и могућност појаве пожара израженија, нарочито због непажње. С обзиром да шуме НП „Фрушка гора“ чине углавном лишћари, а да изразито осетљивих засада, као што су четинари, има у малом проценту, овај шумски комплекс се сматра за мање осетљив за развој великих пожара од шума у којима преовлађују четинари.

На основу **сеизмичке реонизације** Републике Србије на обухваћеном подручју утврђен је земљотрес јачине VII-VIII степени према Европској макросеизмичкој скали (ЕМС-98), за повратни период од 475 година. У односу на структуру и тип објекта, дефинисане су класе повредивости, односно очекиване деформације. У смислу интензитета и очекиваних последица сматра се да ће се за VII степен манифестовати „силан земљотрес“, а за VIII „штетан земљотрес“. При пројектовању и утврђивању врсте материјала за изградњу или реконструкцију објеката, обавезно је уважити могуће ефекте за наведене степене сеизмичког интензитета према ЕМС-98, како би се максимално предупредиле могуће деформације објеката под сеизмичким дејством.

У зависности од процене степена угрожености, планирање и уређење простора **за потребе одбране земље**, подразумева предузимање одговарајућих просторних и урбанистичких мера у поступцима планирања, уређења и изградње, на усаглашавању просторног развоја у циљу обезбеђења услова за потребе деловања и извршење одбране.

9. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ И РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПРОСТОРНОМ ПЛАНУ

Квалитет животне средине у општини Сремски Карловци је делимично угрожен због неадекватне комуналне опремљености и релативно неповољних природних и новостворених услова.

Водоснабдевање је обезбеђено у већем делу насеља из регионалног новосадског водоводног система. Отпадне воде из Сремских Карловаца су комуналног типа и не пречишћавају се. Црпна станица за отпадне воде је у веома лошем стању. Одвођење атмосферских вода се не врши правилно у већем делу насеља, што угрожава земљиште, као природни ресурс и изазива ерозију.

На територији општине Сремски Карловци је изражена ерозија у долинама потока, који имају бујични карактер и на којима није урађена регулација корита.

Стражиловачки поток је загађен бацањем чврстог отпада у његов водоток и изливањем канализације и септичких јама. Квалитет воде Дунава је веома променљив и подложен је утицају загађења из Новог Сада који се налази узводно и веома близу.

На подручју Сремских Карловаца се појављују и клизишта, посебно у југоисточном делу. Насеље није угрожено од високих вода Дунава јер је изграђен одбрамбени насип, али још увек постоји проблем одвођења вода од бујичних потока и атмосферских вода.

Земљиште као природни ресурс је угрожено неуређеним депонијама и неконтролисано применом хемијских средстава заштите у пољопривреди. Загађењу тешким металима су посебно изложени СРП „Ковиљско-петроварадински рит“ и Стражилово.

Дуж леве обале Дунава насип није подигнут. Ова мера је дефинисана Уредбом ради повезивања водених токова у оквиру СРП „Ковиљско-петроварадински рит“, а у циљу очувања заштићене природне средине.

Квалитет ваздуха угрожен је, посебно у зимском периоду, широком употребом чврстих горива за огрев услед чега долази до повећане концентрације суспендованих честица у ваздуху. квалитет ваздух је такође делимично угрожен издувним гасовима дуж прометних саобраћајница (посебно ДП бр. 100 - магистрални пут М - 22.1) и формирањем неуређених одлагалишта отпада - дивљих депонија, које представљају деградационе пунктове животне средине, посебно у току лета.

На преосталом подручју обухвата Просторног плана, на основу анализираних података од Градске управе за заштиту животне средине Града Новог Сада, нема мерних места која се налазе у обухвату Просторног плана. Такође, и према подацима Општине Сремски Карловци у периоду од 2009-2014. године није извршен мониторинг буке у животној средини нити су израђени Стратешка мапа буке и Локални акциони план заштите од буке у животној средини.

Најближе мерно место на којем се прати ниво буке је локалитет - ММ4 у дворишту школе „Јован Дучић“ у Петроварадину, где је бука мерена у периоду јун 2015- јун 2016. године. Вредност индикатора **дневне буке** (L_{day}) кретала се од 62,0 dB(A) (август 2015) до 65,7 dB(A) (фебруар 2016), вредност индикатора **вечерње буке** ($L_{evening}$) кретала се од 58,2 dB(A) (јул 2015) до 63,6dB(A) (април 2016), вредност индикатора **ноћне буке** (L_{night}) кретала се од 56,9 dB(A) (август 2015) до 60,6dB(A) (фебруар 2016), а вредност индикатора **укупне буке** (L_{den}) кретала се од 64,8 dB(A) (август 2015) до 68,2 dB(A) (фебруар 2016). На основу измерених података закључује се да је дошло до прекорачења референтних вредности.

У контексту утицаја изградње планиране међународне пруге, на подручју Сремских Карловаца планирани су зидови за заштиту од буке који треба да испуне опште критеријуме неопходне за минимизацију негативних утицаја буке на околне садржаје у простору.

У погледу квалитета ваздуха, површинских вода и земљишта, на простору обухвата Просторног плана нема података у последње две календарске године.

У погледу квалитета воде за пиће јавних бунара, општина Сремски Карловци доставила је резултате испитивања физичко хемијских својстава воде током 2016. године. Сви испитивани узорци у погледу микробиолошке исправности одговарају нормама према Правилнику о хемијској исправности воде за пиће. Према резултатима физичко хемијских анализа, сви узорци воде за пиће су такође здравствено исправни.

Комунални отпад настао на територији обухвата Просторног Плана, према подацима из Локалног плана управљања отпадом за територију општине Сремски Карловци одлаже прикупља ЈКП „Чистоћа“ из Новог Сада, након чега се исти одлаже на депонији у Граду Новом Саду. Такође, и отпад са територије КО Буковац, прикупља се и одвози на Градску депонију у Новом Саду.

Изузетак представљају поједина викенд насеља на територији општине Сремски Карловци за која отпад прикупља ЈКП „Комуналац“ из Инђије.

На територији општине Сремски Карловци налази се већи број дивљих депонија које су лоциране у целој општини. Уклањање дивљих депонија не врши се услед недовољних финансијских средстава и чињенице да ће на тим истим местима становништво наставити одлагање отпада у наредном периоду. Ипак, за потребе општине Сремски Карловци урађен је Пројекат санације дивљих депонија у општини Сремски Карловци које је 2008. Године израдио Мардис Студио из Ново Сада, који је новелиран 2016. године.

Отпад животињског порекла који се генерише на територији општине угрожава земљиште и подземне воде.

Споразумом о сарадњи општина везаном за формирање региона за управљање чврстим комуналним отпадом за територије општина Инђија, Стара Пазова, Рума, Ириг, Шид и Сремски Карловци, формиран је регион за управљање отпадом за наведене општине и одређена је локација регионалне санитарне депоније на територији општине Инђија, ван обухвата предметног Просторног плана. Успостављањем оваквог вида управљања отпадом, проблем несанитарног одлагања отпада на територији обухвата Просторног плана биће решен.

Од привредних субјеката који могу угрожавати медијуме животне средине издвајају се циглана ИГМ Стражилово ДОО, предузеће Агротехна и БМ Март. Агротехна и БМ Март не раде пуним капацитетом, па не представљају значајне генераторе индустријског отпада. О отпаду који се потенцијално генерише у Промист ДОО, а који је у контактної зони Просторног плана нема доступних података.

Према подацима које је општина доставила, на територији општине Сремски Карловци постоји једно ИППС које је истовремено и ПРТР постројење, и то циглана ИГМ „Стражилово“ ДОО који производе 180.000 t блокова годишње.

Техничко технолошке несреће – удеси

На основу података које су оператери доставили надлежном Министарству пољопривреде и заштите животне средине, на простору обухваћеном Просторним планом идентификована су два севесо комплекса:

1. Севесо комплекс нижег реда DUNAV OIL TERM DOO из Сремских Карловаца, који је као севесо комплекс идентификован на основу присуства течних нафтних материја
2. Севесо комплекс вишег реда, оператера ПРОМИСТ ДОО које представља складиште вештачког ђубрива на бази амонијум нитрата, који је као севесо комплекс идентификован на основу присуства опасне материје амонијум нитрат.

За севесо комплекс нижег реда DUNAV OIL TERM DOO, у складу са Законом о заштити животне средине и Правилником о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса („Службени гласник РС“, број 41/10) прописана је повредива зона, као простор у оквиру кога опасне материје ослобођене у току удеса могу бити у концентрацијама дефинисаним као концентрације од значаја, која чини 1000 m од границе локације СЕВЕСО постројења у којој би требало спроводити ограничене активности, односно водити рачуна да не дође до синергетских негативних утицаја са другим сличним постројењима у случају акцидента, пре свега домино ефекат.

Према подацима које је општина добила од надлежног Министарства, наведени оператер планира повећање капацитета, како постојећих за складиштење нафтних деривата, тако и изградњу нових, за складиштење именоване опасне материје ТНГ. С обзиром да је планирано повећање капацитета за складиштење нафтних деривата од 40000 m³ (2000 m³ бензина и 38000 m³ дизела) и изградња нових капацитета за ТНГ од 3000 m³, надлежни орган напомиње да ће у случају остваривања ове промене, постојећи комплекс постати севесо комплекс вишег реда, без обзира коју од модификација да оствари. Граничне количине нафтних деривата које идентификују комплекс као комплекс вишег реда су количине преко 25000 тона, а граничне количине за ТНГ које идентификују комплекс као комплекс вишег реда су количине преко 200 тона. Како је еквивалентна количина, према наведеној запремини, само нпр. дизела од 38000 m³ око 31000 тона те материје, те количина ТНГ од 3000 m³ око 1500 тона, јасно је да ће наведени комплекс постати севесо комплекс вишег реда.

Севесо оператер вишег реда - ПРОМИСТ ДОО је у току давања сагласности на Извештај о безбедности и План заштите од удеса, те се улазни подаци за моделовање удеса у постојећим документима не могу сматрати потпуно тачним.

У случају експлозије у складишту амонијум нитрата, у највећем објекту складишног капацитета 2400 тона вештачког ђубрива на бази амонијум нитрата, а на основу података из безбедносног листа, да је масени удео амонијум нитрата у смеши 90 %, могуће последице могу бити:

- Могуће последице за људе у зони дејства ударног таласа од центра експлозије: смртно страдање људи, са вероватноћом од 90%: за растојања краћа од 210 m;
 - пуцање плућа са вероватноћом од 90%: за растојања краћа од 311 m;
 - пуцање плућа са вероватноћом од 50%: за растојања краћа од 442 m; пуцање плућа са вероватноћом од 10%: за растојања краћа од 670 m; пуцање бубних опни у 1% случајева: за растојања краћа од 1100 m.
- Могуће последице за околне објекте у зони дејства ударног таласа од центра експлозије:
 - потпуно оштећење процесне опреме: за растојања краћа од 272 m; деструкција зиданих објеката: за растојања краћа од 312 m;
 - деформација и озбиљна оштећења процесне опреме: за растојања краћа од 340 m;
 - озбиљна оштећења зиданих објеката: за растојања краћа од 500 m;
 - мања оштећења зиданих објеката: за растојања краћа од 800 m; лака оштећења околних објеката: за растојања краћа од 2665 m.

Сходно томе, а према члану 34. Став 1 тачка 2б) Закона о заштити животне средине, надлежни орган је дефинисао услове, ради утврђивања подручја у којима ће се дугорочно сачувати одговарајуће удаљености између објеката у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних материја у количинама које су веће од прописаних за стамбена подручја, јавне просторе као и подручја од посебног значаја, ради заштите живота и здравља људи и животне средине:

- Потребно је забранити изградњу нових: објеката јавне намене, објеката становања и туристичких објеката на простору од 670 m од означене локације најгорег могућег сценарија - центар експлозије комплекса Складиште вештачког ђубрива на бази амонијум нитрата оператера Промист ДОО - Сремски Карловци;
- Потребно је приликом израде просторних планова и/или разматрања изградње нових објеката у близини наведених севесо комплекса у Сремским Карловцима, под повредивом зоном са аспекта хемијског удеса, разматрати зону од 2665 m од означене локације најгорег могућег сценарија - центар експлозије комплекса Складиште вештачког ђубрива на бази амонијум нитрата - Промист ДОО, Сремски Карловци;
- Потребно је, приликом разматрања изградње нових индустријских објеката или модификација постојећих комплекса у близини комплекса Складиште вештачког ђубрива на бази амонијум нитрата - Сремски Карловци, као и приликом издавања локацијских и грађевинских дозвола, сходно моделираним ефектима хемијског удеса, обавезно узети у обзир идентификоване опасности од „домино ефекта“ хемијског удеса, тј. преношења удеса са једног комплекса на други, на простору од 272 m од означене локације најгорег могућег сценарија - центра експлозије;
- Потребно је, сходно моделираним ефектима хемијског удеса, приликом разматрања изградње нових индустријских објеката у обухвату Плана, приликом издавања локацијских и грађевинских дозвола, обавезно упознати потенцијалне инвеститоре са опасностима од хемијског удеса на локацији.

10. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАТНИХ РЕШЕЊА, НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Заштита животне средине је један од приоритетних друштвених задатака. Данас присутне негативне последице углавном су последица погрешно планиране, изградње насеља, саобраћајних система, неконтролисане и неадекватне употребе енергије, као и непознавања основних законитости из домена животне средине.

У оквирима изнетих ставова промене које су последица прилагођавања природе потребама човека могу бити онакве какве он очекује, али могу бити, и често јесу, сасвим неповољне и за њега самог.

Скуп таквих промена за собом повлачи врло сложене последице, које у принципу имају повратно деловање на иницијаторе промена, доводећи тако до нових стања и нових последица.

Циљ вршења Стратешке процене утицаја, чији је резултат израда Извештаја, је пре свега сагледавање могућих негативних утицаја на квалитет животне средине и предвиђених мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквири не стварајући конфликте у простору и водећи рачуна о капацитету животне средине на посматраном простору.

Да би се постављени циљеви остварили, потребно је сагледати Просторним планом предвиђене активности и мере за смањење потенцијално негативних утицаја.

Стратешка процена се бави генералном и општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења заштите животне средине у Просторном плану. У стратешкој процени, акценат је стављен на анализу планских решења, која могу имати утицаја на животну средину. У том контексту, у Стратешкој процени се анализирају могући утицаји планираних активности на животну средину и планске мере заштите које ће потенцијалне негативне ефекте плана довести на ниво прихватљивости, а који ће се вредновати у односу на дефинисане индикаторе. Просторним планом нису предвиђена варијантна решења овог Просторног плана.

Усвојена решења која се на директан и индиректан начин односе на заштиту животне средине, интерпретирана су у планском документу и Стратешкој процени. У процесу вршења стратешке процене утврђено је да су планска решења у складу са основним принципима одрживог развоја.

У случају нереализовања Просторног плана, досадашње негативне тенденције у уређењу и коришћењу предметног простора ће се вероватно одвијати према следећем сценарију:

- неадекватна презентација и интерпретација културних и природних вредности подручја Сремских Карловаца;
- застој у стручној валоризацији подручја као културни предео;
- ширење грађевинског подручја на начин на који се нарушавају амбијанталне вредности засноване на традиционалном начину култивисања и насељавања територије;
- изградња коридора саобраћајне инфраструктуре којом ће се деградирати вредности карактера предеоних елемената који су носилац идентитета подручја и елементи преко којих се препознају културно-историјски токови развоја територије;
- неадекватна изградња ће бити праћена повећањем загађивања земљишта, подземних и површинских вода и ваздуха;
- промена структуре пољопривредног земљишта и постепено смањење површина под виноградима и воћњацима;
- настављање неконтролисаног одлагања отпада на неуређена одлагалишта отпада, стихијски насталих на више локација, њиховој непосредној близини насељима, са вероватноћом настајања нових површина;
- стагнација или деградација привредних активности проузрокована угроженом производњом препознатљивих (брендираних) локалних производа;
- деградација заштићених резервата природе, станишта и еколошких коридора неадекватном изградњом и коришћењем;
- деградирање водних ресурса и земљишта услед неадекватног третмана отпадних вода и нереализовања изградње капацитета инфраструктуре за одвођење комуналних и индустријских отпадних вода;
- изостајање развоја категорије заштитних појасева зеленила.

11. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Због специфичности простора у обухвату Просторног плана, непосредног и ширег окружења, као и постојећих садржаја и планираних намена, у поступку израде Просторног плана обављене су консултације са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, у току којих су прибављени подаци, услови и мишљења.

Рани јавни увид одржан је у периоду од 21.06.2016. до 05.07.2016. године и био је доступан на званичној интернет адреси јединица локалне самоуправе у обухвату Просторног плана, органа надлежног за послове просторног планирања и урбанизма, и на званичној интернет адреси Носиоца израде Просторног плана. Јавна презентација материјала за израду Просторног плана одржана је у Сремским Карловцима, 30.06.2016. године, на којој су присуствовали представници заинтересованих институција и органа.

Све консултације су релевантне за процес стратешке процене и израду Стратешке процене, а услови и мере надлежних органа, институција и предузећа су процесом стратешке процене вредновани и имплементирани у планска решења. У наредном тексту наведен је списак надлежних институција које су доставиле своје услове за предметни Просторни план, а затим је у наставку текста дат преглед активности, пре свега састанака са важним актерима у простору који су допринели дефинисању планских решења у предметном Просторном плану.

1. Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине,
2. ЈП „Пошта Србије“, Београд, Функција поштанске мреже,
3. Републички хидрометеоролошки завод,
4. НИС ГАСПРОМ ЊЕФТ,
5. SBB,
6. Град Нови Сад, Градска управа за урбанизам и стамбене послове,
7. Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије и
8. ЈП „Емисиона техника и везе“.
9. Завод за заштиту споменика културе Сремска Митровица, Сремска Митровица,
10. South Stream, Нови Сад,
11. Општина Сремски Карловци, Општинска управа, Одељење за урбанизам, комуналне послове и заштиту животне средине, Сремски Карловци,
12. Општина Инђија, Општинска управа, Одељење за урбанизам, комунално - стамбене послове и заштиту животне средине, Инђија,
13. Покрајински завод за заштиту споменика културе Петроварадин.
14. Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама, Нови Сад.
15. Покрајинског секретаријата за спорт и омладину,
16. Републичког сеизмолошког завода,
17. Републичког завода за заштиту споменика културе,
18. Покрајинског секретаријата за здравство,
19. ЈП „Војводинашуме“ Петроварадин,
20. Министарства пољопривреде и заштите животне средине,
21. Покрајинског секретаријата за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу,
22. ЈКП „Водовод и канализација“ Инђија,
23. Туристичке организације општине Сремски Карловци.
24. Покрајински секретаријат за образовање, прописе, управу и националне мањине – националне заједнице, Нови Сад.
25. Покрајински секретаријат за социјалну политику, демографију и равноправност полова, Нови Сад,
26. ЈП „Национални парк Фрушка гора“ Сремска Каменица,
27. Покрајински секретаријат за енергетику, грађевинарство и саобраћај, Нови Сад,
28. Покрајински завод за заштиту природе, Нови Сад;
29. ЕМС, ЈП Електромрежа Србије, Нови Сад;
30. МУП, Сектор за ванредне ситуације, Београд;
31. Телеком Србија, Београд.
32. Теленор, Нови Београд.
33. Патријаршијски управни одбор Српске православне цркве, Сремски Карловци,
34. ЈП Србијагас, Нови Сад,
35. Патријаршијски управни одбор Српске православне цркве, Сремски Карловци,
36. Општина Сремски Карловци, Одељење за урбанизам, комуналне послове и заштиту животне средине, Сремски Карловци.
37. Покрајински Завод за заштиту споменика културе, Петроварадин
38. ЈП Србијагас, Нови Сад
39. ЈП „Ингас“, Инђија
40. Завод за заштиту споменика културе Града Новог Сада, Нови Сад,
41. Министарство пољопривреде и заштите животне средине, Београд,
42. ЈП „Национални парк Фрушка Гора“, Сремска Каменица.
43. Меморандум о сарадњи Српске православне цркве и Покрета горана Војводине,
44. Универзитет у Новом Саду, Пољопривредни факултет Нови Сад, Департман за воћарство, виноградарство, хортикултуру и пејзажну архитектуру,
45. Патријаршијски управни одбор Српске православне цркве,
46. Планинарско-смучарско друштво „Стражилово“, Сремски Карловци,
47. Завичајно удружење „Мањача“, Буковац,
48. Клуб екстремних спорова „Флип“, Нови Сад.

Табела 5. Преглед активности спроведених у процесу израде Просторног плана и дефинисања планских решења.

Р. БРОЈ	ДАТУМ АКТИВНОСТИ	ОПИС АКТИВНОСТИ
1.	15.03.2016.	Први радни састанак у Ср. Карловцима и обилазак терена запослених у Заводу и ПЗЗСК
2.	25.03.2016.	Радни састанак у просторијама ЈП Национални парк „Фрушка гора“; договор око даљих активности и доставе података
3.	30.03.2016.	Састанак са представницима Саобраћајног института ЦИП из Београда, у циљу упознавања са фазом израде ПДР брзе пруге и размене података
4.	1.04.2016.	Састанак са представницима Републичког завода за заштиту споменика културе на тему: Културно наслеђе од изузетног значаја и дефинисање културног предела Сремски Карловци.
5.	20.09.2016.	Састанак са њиховим радним тимом и руководством; тема ФГ и Ср. Карл.; као и споразум о размени расположивих података
6.	21.09.2016.	Састанак са њиховим радним тимом и руководством; тема ФГ и Ср. Карл.;
7.	26.09.2016.	Одржан састанак код помоћнице секретара, Загорке Петровић, арх.; Договорено да ће СС Војводине контактирати спортске савезе са овог подручја и обједињене податке доставити нама преко ПС
8.	10.10.2016.	Састанак у Заводу са свим сарадницима у вези налога за израду Нацрта плана, добијених услова, терена и предлога новог обухвата Просторног плана
9.	12.10.2016.	Састанак у Сријемској бискупији у Петроварадину у вези нивоа података које треба да доставе у складу са захтевима Завода за израду ППППН „Фрушка гора“ и ППППН културног предела Сремски Карловци.....
10	17.10.2016.	Састанак у Сремским Карловцима, у Епархији сремској, са ђаконом, правником и адвокатом СПЦ који води за њих поступак реституције. Упознавање представника Епархије са значајем израде Просторног плана и договор о неопходности и начину достављања података о имовини СПЦ и њиховим намерама за градњу на терену. Договорено је да ће Епархија да достави податке о цркви која се планира да гради на Банстолу у спомен жртвама „Олује“.
11	20.10.2016.	Састанак у Заводу са представницима СПЦ, Српском патријаршијом. На састанку је постигнут договор о достави података сукцесивно, а најкасније закључно са 31.10.2016. године. Такође, договорен је и радни састанак у Патријаршији у Ср. Карловцима дана 01.11.2016. године
12	24.10.2016.	Одржана је комисија за јавни увид планских докумената о обављеном раном јавном увиду у материјал за израду ППППН културни предео Сремски Карловци
13	26.10.2016.	Састанак у Сремским Карловцима са представницима Општине, Одељења за урбанизам и Дирекцијом
14	01.11.2016.	Обилазак насеља Буковац, атара и викенд зоне у КО Буковац уз НП ФГ и обилазак фабрике свећа, винограда Патријаршије и дела Сремских Карловаца уз Дунав; Састанак у Патријаршији. На састанку је постигнут договор о достави података и захтева од стране Патријаршије, а у вези планираних активности на промени намене постојеће фабрике свећа у инфо центар, изградњи винарије и виноградарске куће, адаптацији Светосавског дома и изградњи дома за пензионере.

II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Општи и посебни циљеви Стратешке процене дефинисани су на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, услова надлежних органа и институција, као и проблема и предлога у погледу заштите животне средине у Просторном плану.

Генерално, општи циљ стратешке процене представља **одрживо коришћење простора обухваћеног Просторним планом како би се обезбедили адекватни услови за живот и здравље људи.**

Основни разлог за израду Просторног плана, је стварање услова за реализацију националних, регионалних и локалних интереса у оквиру граница посебне намене у складу са условима заштите природе који се заснивају на вредновању и процени могућих утицаја на животну средину до којих може доћи имплементацијом Просторног плана.

Посебни циљеви Стратешке процене утицаја Просторног плана на животну средину су:

- 1) Очување, презентација и адекватно коришћење културних добара и градитељског наслеђа у циљу одрживог развоја подручја;

- 2) Очување и унапређење животне средине, заштита здравља становништва и стварање оптималних животних услова на подручју у обухвату Просторног плана;
- 3) Обезбедити задовољавајући ниво квалитета ваздуха, површинских и подземних вода и земљишта и њихову заштиту од загађења;
- 4) Смањење емисије буке из саобраћаја и индустријских постројења и превенција акцидентата;
- 5) Обезбеђивање стандарда грађења, комуналног и инфраструктурног опремања подручја и реконструкција постојећих мрежа и система;
- 6) Развој еколошке етике и знања о узроцима и последицама нарушавања животне средине.

2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

На основу дефинисаних посебних циљева врши се избор одговарајућих индикатора Стратешке процене.

Индикатори који репрезентују стање животне средине на неком простору морају бити лако разумљиви, транспарентни и да показују поуздане сигнале о значајним трендовима појава, који ће се тако исказати да ће репрезентовати конкретне ситуације и да током времена могу бити упоредиви.

Индикатори представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица. Они су средство за праћење и извесне променљиве вредности, а неопходни су као улазни подаци за планирање.

Приказ индикатора одрживог развоја је често лимитиран начином прикупљања и обраде статистичких података и траже дужи период обраде података, јер су у већини случајева изведени показатељи у Србији, за које је неопходна статистичка обрада на основу постојеће статистичке документације.

За индикаторе стања животне средине које није могуће квантитативно коментарисати услед недостатка података, могуће је квалитативно оценити кроз одређене утицаје или активности у простору, за које се очекује или процењује да могу имати значајне утицаје на животну средину.

У складу са Правилником о Националној листи индикатора заштите животне средине, на предметном простору су дефинисани релевантни индикатори, који су приказани у табели 6.

Табела 6. Преглед Посебних циљева стратешке процене и индикатора заштите животне средине релевантних за подручје Просторног плана

Посебни циљеви Стратешке процене	Индикатори
- Очување, презентација и адекватно коришћење културних добара и градитељског наслеђа у циљу одрживог развоја подручја; - Очување и унапређење животне средине, заштита здравља становништва и стварање оптималних животних услова на подручју у обухвату Просторног плана; - Обезбедити задовољавајући ниво квалитета ваздуха, површинских и подземних вода и земљишта и њихову заштиту од загађења; - Смањење емисије буке из саобраћаја и индустријских постројења и превенција акцидентата; - Обезбеђивање стандарда грађења, комуналног и инфраструктурног опремања подручја и реконструкција постојећих мрежа и система; - Развој еколошке етике и знања о узроцима и последицама нарушавања животне средине.	1. Број дана са прекорачењем ГВЕ за суспендоване честице, SO_x, NO_x 2. Годишње количине исцрпљене подземне и површинске воде, апсолутно и као део од укупне обновљиве количине воде (m³, %) 3. % домаћинства прикључен на водовод и канализацију 4. % отпадних вода које се пречишћавају 5. Присуство фекалних бактерија у води за пиће (%)⁵ 6. БПК₅ у водотоцима (mg/l кисеоника потрошеног у 5 дана, на константној температури од 20°C) 7. Промена намене земљишта (%) 8. ha (%) санираних и рекултивисаних подручја 9. Квалитет пољопривредног и непољопривредног земљишта 10. Употреба минералних ђубрива (kg/ha) 11. Употреба пестицида (t активне материје пестицида на 10km² пољопривредног земљишта) 12. Површине под природним пределима 13. Удео шумског земљишта у укупном земљишту (%) 14. % заштићених природних добара на територији АПВ у односу на укупну површину 15. Површине под изабраним значајним екосистемима (km² или ha) одабраних врста екосистема 16. Учешће броја угрожених врста у укупном броју врста (%) 17. Стварање отпада (t/становнику) 18. Стварање опасног отпада (t /јединици БДП) 19. Удео потрошње електричне енергије, гаса и ОИЕ у енергетске сврхе 20. Рационална експлоатација минералних сировина (t/год или %) 21. Учешће обновљивих извора енергије у укупној потрошњи енергије (%) 22. Интензитет туризма

5 Према упутствима СЗО за квалитет воде за пиће

Индикатори дефинисани у претходној табели дефинисани су са циљем праћења реализације планских, а не технолошких решења, у планском периоду, уколико се за то укаже потреба.

За посебне циљеве стратешке процене: Очување, презентација и адекватно коришћење културних добара и градитељског наслеђа у циљу одрживог развоја подручја, обезбеђивање стандарда грађења, комуналног и инфраструктурног опремања подручја и реконструкција постојећих мрежа и система и Развој еколошке етике и знања о узроцима и последицама нарушавања животне средине не дефинишу се индикатори јер ове области прожимају остале области.

3. КОПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Многи међународни документи упућују на важност односа процеса планирања и процеса израде Стратешке процене односно на неопходност интеграције овог инструмента у процес планирања.

Међутим, стратешка процена утицаја је делимично интегрисана у планове и програме уколико се израђују у одвојеним фазама. Да би биле потпуно компатибилне, процедура израде стратешке процене утицаја треба да се преплиће са процедуром израде планова.

Табела 7 приказује принцип по којем се руководило при изради ова два документа, односно приказана је веза између фаза израде Просторног плана и стратешке процене утицаја Просторног плана на животну средину.

Табела 7. Веза између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене утицаја

ИЗРАДА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА		ИЗРАДА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА (СПУ)
Одлучивање о изради планског документа по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за стручну контролу, односно комисије за планове	Узајамни утицај ових фаза – пре доношења Одлуке о изради планског документа прибавља се мишљење о предлогу одлуке да се (не)израђује СПУ	Одлучивање о изради СПУ према претходно прибављеном мишљењу надлежног органа и др. заинтересованих органа и организација
Доношење Одлуке о изради Просторног плана	Узајамни утицај фаза израде докумената	Доношење Одлуке о изради Извештаја о СПУ
Израда материјала за рани јавни увид Просторног плана	Узајамни утицај фаза израде докумената	СПУ планског документа на животну средину (анализа садржаја и основне документације, консултације са надлежним органима и организацијама...) – формулисање Извештаја о стратешкој процени
Израда Нацрта Просторног плана		
Стручна контрола Нацрта Просторног плана	Узајамни утицај фаза израде докумената	Мишљење заинтересованих органа и организација
Јавни увид у Нацрт Просторног плана	Узајамни утицај ове две фазе – у пракси се оба елабората истовремено излажу на јавни увид	Јавни увид у Извештају о СПУ
Доношење Просторног плана	Орган надлежан за израду планског документа не може исти упутити у процедуру усвајања без Сагласности на Извештај о СПУ	Оцена и сагласност на Извештај од стране надлежног органа
Спровођење Просторног плана	Узајамни утицај фаза израде докумената	Имплементација мера заштите и мониторинг према Извештају о СПУ

Циљеви стратешке процене су, с обзиром на паралелну израду ова два документа, у потпуности усаглашени са циљевима Просторног плана, што је приказано у табели 8, а ради боље прегледности прво су наведени циљеви стратешке процене:

- 1) Очување, презентација и адекватно коришћење културних добара и градитељског наслеђа у циљу одрживог развоја подручја;
- 2) Очување и унапређење животне средине, заштита здравља становништва и стварање оптималних животних услова на подручју у обухвату Просторног плана;
- 3) Обезбедити задовољавајући ниво квалитета ваздуха, површинских и подземних вода и земљишта и њихову заштиту од загађења;
- 4) Смањење емисије буке из саобраћаја и индустријских постројења и превенција акцидената;
- 5) Обезбеђивање стандарда грађења, комуналног и инфраструктурног опремања подручја и реконструкција постојећих мрежа и система;
- 6) Развој еколошке етике и знања о узроцима и последицама нарушавања животне средине.

Табела 8. Компатибилност циљева Просторног плана и СПУ

ЦИЉЕВИ ПЛАНА	1	2	3	4	5	6
Успостављање система управљања и утврђивање дугорочне политике интегрисане заштите и унапређења културних и природних вредности и амбијенталних целина подручја и њиховог одрживог коришћења за презентацију, туризам, рекреацију, едукацију и научна истраживања и комплементарне активности	+	+	+	0	+	+
Јачање регионалног идентитета и опште друштвене визије о пределу	+	+	0	0	0	0
Утврђивање режима заштите културног предела уз дефинисање услова за коришћење и бољу доступност;	+	+	0/+	+ / 0	+	+ / 0
Активирање подручја у туристичке сврхе , односно стварање услова за одмор, рекреацију и едукацију посетилаца о природним и културним вредностима подручја (културни туризам, еколошки туризам, туризам посебних интересовања, риболовни туризам); као и утврђивање просторног размештаја туристичких локација, објеката и праваца кретања туриста;	+	+	+	0	+	0
Стварање јединственог туристичког производа „Културни предео Сремски Карловци“ заснованог на презентацији локалних вредности и стварању конкурентних услова за развој рецептивног туризма, који ће допринети економском просперитету локалне средине као целине (туристички производ „Културни предео Сремски Карловци“ је део мреже Културно тематских рута туристичке дестинације „Нови Сад, Фрушка гора, Сремски Карловци“);	+	+	+	+	+	0
Утврђивање намене површина и организације садржаја супраструктуре и инфраструктуре, услова и режима изградње, уређења и коришћења подручја у функцији заштите, уређења и одрживог развоја културног предела Сремских Карловаца	+	+	+	0/+	0	0/+
Валоризација, конзервација и адекватна и интегрисана интерпретација културних добара у контексту културно-историјског и природног окружења (утврђивање начина чувања, одржавања, коришћења и доступности културних добара на нивоу Културног предела Сремски Карловци);	+	+	+	+	+	0
Рационално коришћење пољопривредног земљишта , уз максимално очување од свих врста деградације и афирмацију развоја виноградарско-воћарских зона.	+	+	+	+	+	+
Успостављање информационог система о активностима на подручју културног предела , ради праћења активности које би могле да угрозе или афирмишу вредности простора, с тим да праћење укључује и поштовање режима коришћења земљишта и изградње, благовремено предузимање мера у циљу превенције активности које би могле да угрозе основни потенцијал подручја (пре свега се мисли на неконтролисано ширење грађевинског подручја)	+	+ / 0	+	+	+	0/+
Стварање услова за развој мултифункционалне пољопривреде засноване на традиционалној производњи високовредних локалних производа (пре свега вина) и пружању агроеколошких услуга, у складу са специфичним захтевима коришћења културних и природних вредности, биолошке и предеоне разноврсности	+	+	0/+	+	+	+
Развој јавних служби чије су услуге и активности везане за заштиту, промоцију и развој природних и културних вредности и служби које доприносе развоју туризма, и које су прилагођене потребама и интересима локалног становништва.	0	0	0	0	0	+

+ -позитивно, 0- неутрално, - негативно

III ПРОЦЕНА МОГУЋНИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА МЕРАМА ЗАШТИТЕ

1. ПРОЦЕНА УТИЦАЈА ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Планом нису разрађивана ни предложена варијантна решења, већ је дато решење адекватно планираној намени простора. Утврђени су основни критеријуми просторног уређења и правила изградње, дефинисани су основни коридори инфраструктурних система и утврђени су критеријуми коришћења природних ресурса, културног наслеђа и мере заштите животне средине. С обзиром да Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину не прописује шта представљају варијантна решења Плана, која подлежу Стратешкој процени утицаја, разматрана је варијанта-да се Просторни план не реализује.

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину не прописује шта се директно подразумева под варијантним решењима Просторног плана која подлежу стратешкој процени утицаја, а с обзиром на то да се Просторним планом увек дефинише само одређено планско решење, у пракси се могу разматрати две варијанте у следећем контексту:

1. **Варијантно решење 1** - уколико не дође до спровођења планских решења;
2. **Варијантно решење 2** - ако се реализују планска решења (варијанта одрживог развоја).

Ограничавајући се у том контексту на позитивне и негативне ефекте, које би имало реализовање или не реализовање предметног Плана, стратешка процена ће се бавити разрадом варијанте да се Просторни план не реализује и варијанте реализације Просторног плана и предвиђених решења у областима које су релевантне са аспекта заштите животне средине.

Разлози за избор најповољнијег варијантног решења

На основу члана 15. Закона о стратешкој процени утицаја обавезно је поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења. Резимирајући позитивне и негативне ефекте варијанти Просторног плана, може се констатовати следеће:

1. У варијанти да се Просторни план не донесе и да се развој настави по досадашњем тренду, могу се очекивати негативни ефекти са аспекта заштите животне средине ,
2. У варијанти да се Просторни план имплементира, могу се очекивати позитивни ефекти, у складу са основним принципима одрживог развоја.

На основу изнетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног Просторног плана повољнија у односу на варијанту да се Просторни план не донесе.

2. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Стратешко опредељење просторног развоја подручја обухваћеног Просторним планом, усмерено је у контексту рационалног коришћења природних ресурса, реализације режима заштите природних добара и заштите и унапређења природних и културних вредности и животне средине. У контексту дефинисања планских решења, заштита животне средине представља полазну основу за рационални просторни развој подручја обухваћеног Просторним планом што подразумева планирање на базирано на основним принципима одрживог развоја.

У циљу развоја простора обухваћеног Просторним планом, у складу са принципима одрживог развоја, предвиђене су мере и активности за санацију, заштиту и унапређење квалитета природних ресурса и реализацију режима заштите културних и природних добара. Реализацијом мера и активности које су предвиђене просторним планом, зауставиће се даља деградација природних ресурса и животне средине и унапредиће се квалитет живота и здравља људи на простору обухваћеном Просторним планом.

Дефинисање мера заштите има за циљ обезбеђивање услова да се постојеће стање животне средине **очува**, у појединим сегментима и **побољша**, а пре свега, да се **спречи** потенцијално негативно деловање.

2.1. ОПШТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА И СТОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

Опште мере заштите природних ресурса и створених вредности односе се на:

- Вођење регистра извора загађивања животне средине од стране надлежних органа локалних самоуправа у оквиру интегралног националног регистра извора загађивања који води Агенција за заштиту животне средине;
- Успостављање континуалне контроле и систематско праћење квалитета параметара животне средине (ваздуха, воде, земљишта, буке и нејонизујућег зрачења) од стране овлашћених организација;
- Идентификација привредних субјеката-оператера на простору обухвата Просторног плана који су у обавези да поднесу Захтев за издавање интегрисане дозволе у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине ("Службени гласник РС", бр. 135/04) и пратећим подзаконским актима;
- Идентификација СЕВЕСО постројења на основу Закона о заштити животне средине, Закона о вандредним ситуацијама и пратећих подзаконских аката;
- Формирање заштитних појасева зеленила у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре и пољопривредног земљишта, у циљу заштите од еолске ерозије-одношења површинског слоја земљишта и усева у фази семена.

2.2. ПОСЕБНЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА

2.2.1. Мере заштите ваздуха

Заштита ваздуха ће се обезбедити кроз примену следећих мера:

- Поштовати Закон о заштити ваздуха и пратећа подзаконска акта;
- Спроводи одговарајуће мере заштите, односно инсталирати опрему и извести одговарајућа техничка и технолошка решења, којима се обезбеђује да емисија загађујућих материја у ваздух задовољава прописане граничне вредности;
- У случају прекорачења граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху, обавезно је предузимање техничко-технолошких мера или обустављање технолошког процеса, како би се концентрације загађујућих материја свеле на ниво прописаних вредности;
- Уколико дође до квара уређаја којим се обезбеђује спровођење прописаних мера заштите, или до поремећаја технолошког процеса, услед чега долази до прекорачења граничних вредности емисије, носилац пројекта је дужан да квар или поремећај отклони или прилагоди рад новонасталој ситуацији, односно обустави технолошки процес како би се емисија свела у дозвољене границе у најкраћем року;
- Код стационарног извора загађивања, у току чијег обављања делатности се могу емитовати непријатни мириси, обавезна је примена мера које ће довести до редукције мириса, иако је концентрација емитованих материја у отпадном гасу испод граничне вредности емисије;
- Субјект новоизграђеног или реконструисаног стационарног извора загађивања за који није прописана обавеза издавања интегрисане дозволе или израде студије о процени утицаја на животну средину дужан је да пре пуштања у рад прибави дозволу.
- Коришћење еколошких енергената (електрична енергија, соларна енергија, енергија ветра, биомаса, геотермална енергија) за грејање будућих туристичких капацитета и мањих производних погона. За све нове привредне објекте, као потенцијалне загађиваче, и постојеће загађиваче, уколико не поштују правило употребе еколошких енергената ради задовољавања нивоа квалитета ваздуха обавезна је уградња филтера у димњацима.
- Успостављање мониторинга квалитета ваздуха на основу утврђене мреже мерних станица и/или мерних места у државној и локалној мрежи мерних станица;
- Вршење континуалног и/или повремених мерења/узимања узорака на фиксним локацијама и повремених мерења на мерним местима која нису обухваћена мрежом мониторинга квалитета ваздуха;
- Реконструкција постојеће путне мреже и успостављање заштитних зона са заштитним зеленилом уз саобраћајнице за све категорије путева у складу са Законом, као мера заштите од буке и аерозагађења.
- Спровођење поступка процене утицаја на животну средину и израда студије у којој ће бити дефинисане и мере заштите животне средине.

2.2.2. Мере заштите вода

У циљу заштите вода (површинских и подземних) предвиђене су следеће активности:

- Забрањено је испуштање отпадних вода у површинске и подземне воде, које прелазе граничне вредности емисије – квалитет пречишћеног ефлуента мора задовољавати прописане критеријуме за упуштање у канализациони систем насеља односно крајњи реципијент;
- Забрањено је испуштање отпадних вода које су прекомерно термички загађене;
- Отпадне воде индустрије потребно је предтретманом довести до нивоа квалитета који задовољава санитарно-техничке услове за испуштање у јавну канализацију, односно за пречишћавање на ППОВ;
- Вршити прихват зауљених отпадних вода преко сепаратора уља и масти;
- Вршити биохемијско и механичко испитивање параметара квалитета отпадних вода.
- дефинисати зона изворишта и одређивање зона и мера санитарне заштите свих изворишта (регионалних и локалних) висококвалитетних површинских и подземних вода (шира зона заштите, ужа зона заштите и зона непосредне заштите):
 - уже зоне заштите изворишта: уређење терена, забрана грађења нових инвестиционих објеката који нису у функцији водоснабдевања, забрана употребе вештачких ђубрива и хемијских средстава у пољопривреди, забрана депоновања отпада и редовна контрола коришћења земљишта;
 - зона непосредне заштите изворишта налази се унутар уже зоне заштите;
 - шира зона заштите изворишта: успоставити режим санитарног надзора и заштите од загађивања: забрана изградње објеката и инсталација које могу загадити воду или земљиште, односно угрозити безбедност цевовода и водопривредних објеката; канализација и пречишћавање отпадних вода из привредних објеката у складу са стандардима прописаним законом; сакупљање чврстог отпада само на водонепропусним површинама; забрана интензивне употребе агрохемијских средстава на земљишту које се користи у пољопривредне сврхе и забрана транспорта и складиштења опасних материја;
- земљиште и водене површине у подручју заштите изворишта водоснабдевања морају бити заштићени од намерног или случајног загађивања и других утицаја који могу неповољно деловати на издашност извора и здравствену исправност воде, забрањеном активности које утичу на промену квалитета воде у водоносним слојевима или површинским токовима;
- обавезно очување квалитета површинских и подземних вода у складу са захтеваном класом;
- забрана неконтролисаног каптирања извора без обзира на издашност;
- забрана неадекватног каптирања и експлоатације термоминералних вода – у циљу заштите формирати зоне санитарне заштите издани термоминералних вода (елиминација појединих активности по зонама);
- контрола квалитета воде за пиће (физичко-хемијски и микробиолошки стандарди) од стране стручних служби на локалном нивоу;
- поштовање услова и критеријума за унапређење и заштиту животне средине при уређењу водотока, а у зонама посебних природних вредности тежити остварењу "натуралне регулације";
- код непосредне реализације пројеката изградње водопривредних и других објеката и захвата у коришћењу водних ресурса или коришћењу водних система обавезна је израда студије о процени утицаја на животну средину, а пре свега са становишта: процене ризика од свих врста и степена загађења вода и тла и процене и прогнозе "оводњености" као основног чиниоца опстанка живота у постојећим екосистемима, у зонама утицаја;
- санација и ревитализација објеката и опреме водоводне инфраструктуре и изградња нових објеката у складу са санитарно-техничким условима изградње и уређења;
- решавање снабдевања становништва водом у насељима упоредо са решавањем питања одвођења и третмана отпадних вода;
- сакупљање и евакуација отпадних вода преко сепарационог канализационог система (раздвајање колектора за отпадне воде од колектора кишне канализације) за потенцијалне туристичке центре и веће центре заједница насеља;
- обавезно пречишћавање свих отпадних вода (комуналних и индустријских) пре испуштања у водопријемник сагласно стандардима прописаним законом;
- отпадне воде из привредних (занатских) објеката мораће да испуне стандарде ефлуента, ниво квалитета, да како би се упуштале у колекторе за отпадне воде насеља. Зависно од врсте и типа загађене воде вршити претходно пречишћавање кроз предтретман, након чега се пречишћава са санитарним и атмосферским отпадним водама;
- туристички локалитети и центри ће проблем одвођења отпадних вода решавати преко уређаја за биолошко пречишћавање;

- забрана инсталирања прљавих технологија и замена застарелих технологија са ослонцем на чистије (прелазити на технологије које захтевају мање специфичне количине воде и других сировина и материјала;
- у снабдевању производних погона водом и других привредних објеката оријентисати се на што веће коришћење водотока, као комплексних система, у којима би се планским газдовањем, количина и квалитет вода одржали на жељеном нивоу;
- рецикулација и поновно коришћење пречишћених отпадних вода;
- строго контролисана примена хемијских средстава у пољопривреди у циљу заштите површинских и подземних вода од загађивања;
- забрана трајног депоновања отпада на целом подручју обухвата Просторног плана, а поготово у долинама реке и у зонама изворишта висококвалитетних површинских и подземних вода;
- примена адекватног хранива за рибе како би се спречило загађивање вода пореклом из рибњака;
- спровођење поступка процене утицаја на животну средину и израда студије у којој ће бити дефинисане и мере у вези са заштитом вода (начин одвођења отпадних вода, третман, и др.) за алтернативну трасу инфраструктурног коридора;
- извођење ободних канала, код реконструкције саобраћајне инфраструктуре, за одвођење атмосферских вода које садрже загађујуће материје са пута (нафта, мазива, уља и исталожене штетне материје из ваздуха) и за прихватање у тзв. акцидентним случајевима течних товара, чиме ће се спречити њихово неконтролисано отицање. Техничко решење ће бити дефинисано у склопу пројекта реконструкције саобраћајнице, односно у фази пројектовања нових саобраћајница када ће бити узете у обзир мере које се односе на заштиту животне средине. Изградња и реконструкција саобраћајне инфраструктуре, као и изградња пратећих садржаја (станице за снабдевање горивом) подлеже Закону о процени утицаја на животну средину;
- спровођење поступка процене утицаја на животну средину и израда студије у којој ће бити дефинисане мере и у вези са заштитом вода (начин одвођења отпадних вода, третман, и др.) за планиране туристичке капацитете, као и за постојеће који су саграђени без дозволе на целој територији обухвата Просторног плана (поготово објекти који се налазе у зони заштите изворишта) којих се инвеститор мора строго придржавати;
- побољшање систематског мерења и осматрања квалитета површинских вода, увођењем нових тзв. система засебних мерних станица (мерних места) са или без континуалне регистрације података и са резервним (допунским) местима за повремена или *ad hoc* мерења ради потпунијег увида у квалитет вода;
- развијање културе становништва о потреби чувања водних ресурса;
- спровођење рестриктивних мера у циљу очувања вода у изворишним подручјима где се штите воде намењене за пиће или у подручјима од посебног природног или амбијенталног значаја - забраном изградње нових погона у наведеним подручјима или гашењем, односно дислокацијом већ постојећих;
- заштита од поплава адекватним одржавањем изграђених објеката и система.

2.2.3. Мере заштите земљишта

Заштита земљишта најуже је повезана са заштитом ваздуха и воде, јер се многи од загађивача преко падавина, нагиба и пукотина у тлу и сл. преносе из вода у земљиште.

Посебни услови и мере које су у функцији заштите земљишта су:

- Применити биоразградиве материјале у зимском периоду за одржавање паркинга, улица и манипулативних платоа;
- Примењивати мере којима се спречава расипање и развејавање прашкастих материја и отпада по околини, приликом манипулисања или привременог чувања;
 - У случају изливања опасних материја (гориво, машинско уље и сл.), загађени слој земљишта мора се отклонити и исти ставити у амбалажу која се може празнити само на, за ту сврху, предвиђеној локацији. На месту акцидента нанети нови, незагађени слој земљишта;
 - заштита функције земљишта, заустављањем деградације земљишта и рекултивацијом деградираних површина;
 - применом концепта органске пољопривреде и заменом конвенционалне методе примене хемијских средстава заштите и агротехничких мера у пољопривреди;
 - рекултивацијом и ревитализацијом свих површина деградираних услед коришћења минералних сировина - обавеза је паралелно одвијање експлоатације са ремедијацијом деградираних површина у функцији заштите животне средине;

- забраном неорганизованог одлагања отпада на територији обухвата Просторног плана и санацијом неуређених одлагалишта отпада-дивљих депонија, у циљу заштите земљишта;
- преласком на систем регионалног депоновања отпада, формирањем вишеопштинских региона са једном регионалном депонијом на територији општине Инђија;
- сакупљањем, прерадом или уништавањем анималног отпада у објектима намењеним за прераду, обраду или уништавање лешева животиња и других отпадака животињског порекла, у складу са Законом о ветеринарству;
- спречавањем непланског претварања пољопривредног у грађевинско земљиште, чиме је иницирана нежељена промена намене простора;
- спречавањем претварања ливада и пашњака у оранице;
- применом биотехничких мера заштите на подручјима евидентираних клизишта и забраном градње објеката или спровођења било какве активности која би у случају трусног померања померања тла могла да изазове негативне утицаје;
- применом биоразградивих материјала у зимском периоду за одржавање проходности свих јавних путева.

Заштиту земљишта од потенцијалне деградације обезбедити адекватним одвођењем отпадних вода, као и предузимањем превентивних мера при претакању или претовару материја које имају загађујући карактер.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници који у обављању делатности утичу или могу утицати на квалитет земљишта дужни су да обезбеде техничке мере за спречавање испуштања загађујућих, штетних и опасних материја у земљиште, прате утицај своје делатности на квалитет земљишта, обезбеде друге мере заштите у складу са Законом о заштити земљишта („Службени гласник РС”, број 112/15) и другим законима.

Власник или корисник земљишта или постројења чија делатност, односно активност може да буде узрок загађења и деградације земљишта, дужан је да пре почетка обављања активности изврши испитивање квалитета земљишта.

Забрањено је испуштање и одлагање загађујућих, штетних и опасних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште. Особине земљишта могу да се мењају само у циљу побољшања квалитета у складу са његовом наменом.

Мере заштите у поступку регулисања начина прикупљања **комуналног отпада** који се не рециклира имају за циљ заштиту здравља становништва и животне средине.

Прикупљање комуналног отпада вршиће се постављањем контејнера за сакупљање комуналног отпада.

Власници објеката који ће се градити су обавезни да простор за смештај контејнера обезбеде у оквиру парцеле на којој се објекат налази

Локација мора да омогући несметани приступ возила за одвоз смећа. Контејнери морају бити постављени у заштићеним нишама.

Евакуацију комуналног и индустријског отпада вршити у складу са важећим прописима.

Концепцију одлагања комуналног отпада треба усагласити са принципима Стратегије управљања отпадом 2010-2020.

Општина Сремски Карловци је, потписала споразум о формирању Сремског региона, са регионалном депонијом на територији општине Инђија. За предметни регион израђен је и План управљања отпадом, којим су дефинисане све активности везане за регионално депоновање отпада са територије ових општина.

Иако до сада нису регистрована постројења која подлежу Закону о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, за постројења и активности која могу имати негативне утицаје на здравље људи, животну средину или материјална добра, наведеним Законом су дефинисане врсте активности и постројења, надзор и друга питања од значаја за спречавање и контролу загађивања животне средине, као и услови и поступак издавања интегрисане дозволе.

2.2.4. Мере заштите од буке

Мере и услове заштите од буке јединица локалне самоуправе утврђује у складу са Законом о заштити од буке у животној средини. Обавезе јединице локалне самоуправе односе се на акустичко зонирање на својој територији, одређивање мера забране и ограничења у складу са Законом, доношење локалног акционог плана заштите од буке у животној средини, обезбеђење и финансирање мониторинга буке у животној средини на својој територији и вршење надзора и контроле примене мера заштите од буке у животној средини.

Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10) прописани су индикатори буке у животној средини, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке на здравље људи.

Према потреби, надлежни орган може утврдити потребу мониторинга буке у складу са Правилником о методологији за одређивање акустичких зона, Законом и важећим подзаконским актима.

Посебни услови и мере заштите од буке за радне садржаје су:

- Пројектовати и извести одговарајућу звучну заштиту, којом се обезбеђује да бука, која се емитује при прописаним условима коришћења и одржавања уређаја и опреме, не прелази прописане граничне вредности;
- Након пуштања погона у рад или при пробном раду погона извршити контролно мерење нивоа буке на граници комплекса и извршити оцену ефикасности примењених мера заштите, при чему се узима као меродаван критеријум за ноћ, будући да емитована бука не зависи од доба дана, већ од режима рада погона (у случају да измерени нивои буке прелазе дозвољене вредности, побољшати звучну изолацију према осетљивим и угроженим објектима).

2.3. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА ПРЕДЕЛА

Осим наведених општих услова и мера заштите културних и природних добара, наводе се и мере које се односе на очување и унапређење специфичне композиције и конфигурације структуре предела и заштиту вредности предеоних елемената као основне идеје уређења подручја Просторног плана, а односе се на простор дефинисаних целина и подцелина Културног предела Сремски Карловци:

- забрањена је промена основне намене површина у оквиру подцелина дефинисаних овим Просторним планом;
- ограничава се ширење грађевинског подручја насеља;
- забрањена је изградња ветроелектрана и соларних електрана на пољопривредном, шумском и водном земљишту, као и малих хидроелектрана на водном земљишту;
- забрањена је изградња објеката који неповољно утичу на ваздух, воде, земљиште и шуме, изгледом, прекомерном буком или могућношћу да на други начин наруше вредности карактера предела, природне и остале вредности подручја, а посебно амбијенталне вредности насеља, непокретних културних добара, геоморфолошких формација и станишта биљака и животиња (напр. индустријски објекти, складишта/стоваришта, фарме и др. објеката);
- забрањена је промена морфолошких и хидролошких особина подручја од којих зависи функционалност система водотока и канала;
- обавезно се морају одржавати еколошки коридори (и унутар грађевинских подручја) успостављањем континуитета зелених површина чија структура и намена подржава функције коридора;
- забрањени су радови и интервенције који могу изазвати процес водне ерозије;
- неопходно је одржавање непосредног окружења културних добара, историјских споменика и јавних чесми, мозаичне структуре обрадивог пољопривредног и шумског земљишта, водотокова и канала и земљишта уз њих, површина за рекреацију, саобраћајне инфраструктуре, и др.
- неопходно је очување карактеристичне отворености овог типа предела и његових дугих визура;
- неопходно је очување влажних и забарених подручја и ритова;

2.4. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

За подручје у обухвату Просторног плана дефинисани су следећи услови и мере заштите за непокретна културна добра.

А - Просторно културно-историјска целина „Градско језгро Сремских Карловаца“

Опште мере заштите просторно културно-историјске целине:

- 1) у просторно културно-историјској целини и њеној заштићеној околини примењују се одговарајући методи савремене конзерваторске праксе;
- 2) очување затечене историјске урбане матрице, блокова, улица, тргова и паркова;
- 3) очување постојећих регулационих и грађевинских линија на подручју просторно културно-историјске целине;
- 4) очување ивичне блоковске изградње на парцели, као наслеђеног типа грађења:
 - изградња у низу на регулационој линији, са објектима постављеним „на преко“;
 - изградња на регулационој линији, са објектима постављеним „дужом“;
 - наслеђена изградња која је повучена са регулационе линије;
 - наслеђена изградња слободностојећих објеката;
- 5) очување унутрашњих дворишта и аутентичних дворишних објеката;
- 6) очување и уређење свих постојећих лагума укопаних у терен;
- 7) очување вертикалне регулације, односно постојеће линије поткровних венаца и кота слемена кровова;
- 8) очување или рестаурација оригиналног изгледа, стилских карактеристика, декоративних елемената и аутентичног колорита објеката који имају архитектонску и културно-историјску вредност;
- 9) коришћење простора просторно културно-историјске целине за стамбене, пословне, стамбено-пословне или пословно-стамбене намене; од производних делатности приоритет имају делатности везане за производњу вина, а дозвољавају се само мале традиционалне занатске радионице без еманације штетних супстанци;
- 10) очување пропорцијских односа на фасадама објеката, као и отвора на фасадама;
- 11) изградњу објеката инфраструктуре на подручју просторно културно-историјске целине вршити према условима надлежног Републичког завода за заштиту споменика културе;
- 12) партерно опремање и уређење простора вршити према условима надлежног Републичког завода за заштиту споменика културе;
- 13) за уређење јавних простора (улица, тргова, паркова) унутар просторно културно-историјске целине препоручује се спровођење урбанистичко-архитектонских конкурса;
- 14) постављање елемената урбаног мобилијара изводити према посебном пројекту „урбане опреме“ израђеном према условима надлежног Републичког завода за заштиту споменика културе, а у складу са стилским обележјима амбијента;
- 15) измештање или уклањање помоћних објеката који не одговарају функционалним потребама или нарушавају културно-историјске или естетске вредности просторно културно-историјске целине;
- 16) унутрашња дворишта решавати у зависности од намене објекта, као дворишта отвореног типа, функционално припојена улици и међусобно повезана, односно затвореног типа у функцији власника објекта; дворишта отвореног типа партерно решити; унутар њих уклонити неадекватне помоћне објекте;
- 17) реконструкција или замена постојећих дворишних објеката не сме знатније повећавати већ постигнути степен изграђености; висина дворишних објеката не сме прелазити висину дворишних крила главног објекта који се задржава и штити;
- 18) уклањање ваздушних водова електричне енергије и постављање подземних;
- 19) уклањање трафостаница које се налазе испред значајних објеката или на јавним површинама просторно културно-историјске целине;
- 20) постављање елемената разводне мреже гаса на дворишним зидовима објеката или њихово адекватно маскирање;
- 21) задржавање и обнова свих старих чесми које су биле у јавној употреби и њихово прикључивање на градску водоводну и канализациону мрежу;
- 22) приликом изградње нових објеката решити питање паркирања и гаражирања, према условима надлежног завода за заштиту споменика културе; приликом решавања подземних етажа, за сваку појединачну локацију извршити испитивање подземних вода и урадити елаборат заштите суседних објеката;
- 23) сви земљани радови на територији просторно културно историјске целине условљавају се претходним археолошким ископавањима, археолошким праћењем и документовањем;
- 24) изградња јавних паркинга, гаража и бензинских пумпи дозвољава се само ван просторно културно-историјске целине; локација нових паркинга могућа је изузетно у деловима блокова који подлежу делимичној урбаној реконструкцији;
- 25) израда студије саобраћаја којом ће се задовољити потребе грађана, али и спречити штетно дејство саобраћаја на градитељско наслеђе; за израду студије прибавити услове надлежног Републичког завода за заштиту споменика културе и надлежног Завода за заштиту природе Србије;
- 26) очување и допуна постојећег вредног зеленила на јавним површинама улица и тргова, унутрашњих дворишта, простора око јавних објеката, као и у портама сакралних објеката;

- 27) уклањање зеленила слабе виталности, а које заклања фасаде или угрожава историјска здања;
- 28) декоративну расвету вредних објеката решавати према условима надлежног Републичког завода за заштиту споменика културе;
- 29) извођење регулације површинских токова и решавање одвођења атмосферске и подземне воде тако да не угрожавају заштићене објекте;
- 30) санирати сва клизишта тла геомеханичким и конструктивним захватима тако да се спречи угрожавање заштићених објеката;
- 31) изградња градске канализационе мреже и прикључивање свих објеката на мрежу;
- 32) изградња градске канализационе мреже за одвод атмосферске воде и омогућавање одвођење воде од заштићених објеката;
- 33) изградња хидрантске мреже са приступима ватрогасној служби;
- 34) задржавање старих гробаља у постојећим границама уз могућност проширивања, са јасним одвајањем старог од нових делова; гробна места знаменитих личности одржавати у оригиналном изгледу, а остала гробна места одржавати у складу са прописима о одржавању гробаља; зелене површине, стазе и урбани мобилијар решавати према условима надлежног Републичког завода за заштиту споменика културе;
- 35) израда студије за омогућавање приступа лица са посебним потребама заштићеним објектима.

Посебне мере заштите за објекте и просторе просторно културно-историјске целине:

За објекте од посебне вредности утврђују се следеће мере заштите:

- 1) очување аутентичног хоризонталног и вертикалног габарита, примењених материјала и конструктивног склопа;
- 2) очување или рестаурација изворног изгледа композиције, стилских карактеристика, декоративних елемената и аутентичног колорита објеката;
- 3) очување основних вредности функционалног склопа и ентеријера (декоративног молераја, пећи, гипсане пластике и сл.);
- 4) осавремењивање објеката, у циљу бољег коришћења, без надградње објеката, дозвољено је, што подразумева следеће интервенције:
 - увођење савремених инсталација, под условом да не наруше ентеријерске вредности објекта;
 - уређење поткровља, осим код сакралних објеката, могуће је искључиво у постојећем габариту крова, са приступом из постојећег степенишног простора или неке друге просторије највише етаже, ако се тиме не нарушава изворно функционално решење објекта; осветљење остварити путем кровних прозора оријентисаних према дворишном простору, а према уличном делу могуће је отварање кровних прозора у равни крова, и то само ако се тиме не нарушава естетика и склад изворног изгледа објекта; изузетно, могуће је кровне прозоре пројектовати и као вертикалне баце, али у ограниченом броју и уз услов да се не наруше архитектонске и стилске одлике објекта; приступ поткровљу је могућ само из унутрашњости последње етаже;
 - уређење подрума дозвољава се у случају да се тиме не нарушавају основне вредности објекта и његова стабилност; врше се претходна испитивања тла и носеће конструкције објекта у случају спуштања нивелете пода; обавезна израда елабората заштите суседних објеката; приступ подруму могуће је остварити из постојећег степенишног простора, из друге просторије или из дворишта, али само ако се тиме не нарушавају стабилност и вредности објекта;
 - дворишна крила главног објекта изузетно могу бити дограђена и то до висине уличног крила, уколико се тиме не нарушава архитектонски склоп, односно уколико је изворним решењем остављена могућност за дворишну изградњу; дворишне доградње јединствено решити за читаву парцелу како би се остварила јединствена естетска целина;
 - код слободностојећих објеката и историјских сакралних објеката не дозвољава се доградња дворишних делова;
- 5) отварање портала и излога могуће је на уличним фасадама објеката само у случају рестаурације изворног изгледа објекта;
- 6) портали и излози могу бити израђени искључиво од дрвета;
- 7) остали објекти на парцели не подлежу режиму главног објекта и решавају се у складу са њиховом валоризацијом, али тако да не угрозе главни објекат; накнадно дограђени неестетски делови објеката и неадекватни помоћни објекти са парцеле и из окружења који немају споменичка својства – уклањају се; дворишне објекте у свему ускладити са главним (уличним) објектом;
- 8) објекат на Тргу Бранка Радичевића број 9, катастарска парцела број 431, може се надоградити за један спрат, тако да висина поткровног венца не буде виша од суседног објекта;
- 9) могућа је промена намене објеката, с тим да нове функције морају бити примерене архитектури, постојећем функционалном и конструктивном склопу објекта, а уз претходно прибављене услове и сагласност надлежног завода за заштиту споменика културе;
- 10) рекламе и табле са именима значајних личности које су живе у објектима, осветљење и др. на фасадама могу се поставити само према условима надлежног завода за заштиту споменика културе;

- 11) клима уређаји и други технички уређаји и инсталације не могу се постављати на уличне фасаде; на дворишне фасаде могу се постављати само уз прибављене услове и сагласност надлежног завода за заштиту споменика културе;
- 12) Трг Бранка Радичевића користити у функцији пешачке зоне;
- 13) за партерно уређење Трга Бранка Радичевића и Трга патријарха Бранковића обавезно је спровођење јавног архитектонско урбанистичког конкурса;
- 14) на катастарској парцели број 252/1 није дозвољена градња;
- 15) на катастарској парцели број 281 дозвољена је доградња дворишног крила Жупног двора и изградња новог приземног објекта на месту постојећег помоћног објекта;
- 16) на катастарској парцели број 438 дозвољено је уклањање постојећег помоћног објекта, изградња дворишног и доградња уличног крила исте спратности са уличним крилом;
- 17) на катастарској парцели број 256 дозвољена је тотална реконструкција зграде, у свему према аутентичном изгледу;
- 18) на катастарској парцели број 436 дозвољена је реконструкција некадашњег биоскопа у дворишту зграде на Тргу Бранка Радичевића бр. 5;
- 19) на катастарској парцели број 1495 могућа је изградња новог објекта према условима надлежног завода за заштиту споменика културе;
- 20) на катастарским парцелама број 406 и 407, могућа је изградња нових објеката, искључиво у функцији Цркве Ваведења Богородице (Горње цркве), а према условима надлежног завода за заштиту споменика културе;
- 21) простор Дворске баште, са свим објектима, третирати као урбани простор од посебне вредности уз примену свих мера заштите.

За објекте од вредности утврђују се следеће мере заштите:

- 1) очување оригиналног хоризонталног и вертикалног габарита, примењених материјала и конструктивног склопа;
- 2) очување или рестаурација изворног изгледа, стилских карактеристика, декоративних елемената и аутентичног колорита објеката;
- 3) очување основних вредности ентеријера (декоративног молераја, пећи, гипсане пластике и сл.);
- 4) дозвољено је осавремењивање објеката, у циљу бољег коришћења, без надградње објеката, што подразумева следеће интервенције:
 - увођење савремених инсталација, под условом да не наруше ентеријерске вредности објекта;
 - уређење поткровља, осим код сакралних објеката, могуће је искључиво у постојећем габариту крова, са приступом из постојећег степенишног простора или неке друге просторије највише етаже, ако се тиме не нарушава изворно функционално решење објекта; осветљење остварити путем кровних прозора оријентисаних према дворишном простору, а према уличном делу могуће је отварање кровних прозора у равни крова, и то ако се тиме не нарушава естетика и склад изворног изгледа објекта; кровне прозоре могуће је пројектовати и као вертикалне баце, с тим да се усклади изглед баца са архитектонским и стилским одликама објекта; приступ поткровљу је могућ само из унутрашњости последње етаже;
 - уређење подрума могуће је остварити ако се тиме не нарушавају основне вредности здања и његова стабилност; извршити претходна испитивања тла и носеће конструкције објекта у случају спуштања нивелете пода; обавезно урадити елаборат заштите суседних објеката; приступ подруму могуће је остварити из постојећег степенишног простора, из друге просторије или из дворишта, али само у случају да се тиме не нарушавају стабилност и вредности објекта;
 - дворишна крила главног објекта могу бити дограђена до висине уличног крила; дворишне доградње јединствено решити за читаву парцелу како би се остварила јединствена естетска целина;
 - код историјских сакралних објеката не дозвољава се доградња дворишних делова;
- 5) отварање портала и излога могуће је на уличним фасадама објеката који су били пословно стамбени у доба подизања и то јединственим третирањем читаве фасаде; изглед портала и излога дефинисати према условима надлежног завода за заштиту споменика културе;
- 6) портали и излози могу бити израђени искључиво од дрвета;
- 7) остали објекти на парцели не подлежу режиму главног објекта и решавају се у складу са њиховом валоризацијом, али тако да не угрозе главни објекат; накнадно дограђени неестетски делови грађевине и неадекватни помоћни објекти са парцеле и из окружења се уклањају; дворишне објекте у свему ускладити са главним (уличним) објектом;
- 8) у случају да се радови изводе на лагуму који припада парцели на којој су главни и помоћни објекти, потребно је прибавити услове од надлежног завода за заштиту споменика културе;
- 9) могућа је промена намене објеката, с тим да нове функције морају бити примерене архитектури, постојећем функционалном и конструктивном склопу објекта;

- 10) рекламе и табле са именима значајних личности које су живеле у објектима, осветљење и др. на фасадама, могу се поставити уз прибављене услове и сагласност надлежног завода за заштиту споменика културе;
- 11) клима уређаји и други технички уређаји и инсталације не могу се постављати на уличне фасаде; на дворишне фасаде се могу постављати само уз прибављене услове и сагласност надлежног завода за заштиту споменика културе;
- 12) за партерно уређење катастарске парцеле број 200 може се спровести јавни архитектонско урбанистички конкурс;
- 13) на катастарској парцели број 1085 могућа је тотална реконструкција главног објекта.

Објекти без вредности (остале парцеле у оквиру целине) могу бити адаптирани или замењени новим објектима према условима надлежног завода за заштиту споменика културе, с тим да морају испуњавати следеће услове:

1) у случају када се гради нови објекат:

- усклађивање нових објеката са карактером амбијента и вредностима урбаног и архитектонског наслеђа у погледу димензија, диспозиције, пропорција, типа градње и обликовања;
- положај објекта на парцели је ивични, оријентисан према улици, одређен постојећом регулационо-грађевинском линијом улице, односно припадајућег блока;
- (3) висински габарит новог објекта који се интерполује између два објекта са културним и историјским вредностима одређен је висинским габаритом суседних објеката, висином венца, слемена крова и сл.;
- Висински габарит се по дубини решава слободно у складу са функцијом објекта; у случају да се нови објекат гради уз објекат који је предвиђен за чување, дворишним крилима новог објекта прекрити забатне и калканске зидове суседних објеката, а висине забата и калканских зидова не могу прелазити висине зидова суседних објеката;
- по угледу на постојеће градитељско наслеђе у оквиру просторне културно историјске целине, за нови објекат формирати колски улаз због решавања паркирања и гаражирања, изношења смећа, из противпожарних разлога и сл.;
- приликом изградње новог објекта решити паркирање и гаражирање унутар парцеле, као и хортикултурно уређење његовог окружења;
- обликовање новопланираних објеката, као и целокупно архитектонско дело (конструкција, функција), треба да носи печат свога времена; са објектима у окружењу са културним и историјским вредностима треба да чине складну целину;
- интерполовани објекти могу бити покривени једноводним или двоводним крововима; кровни надзидак не може бити виши од 1/3 висине спратне етаже, а положај слемена крова треба да буде приближно на половини ширине тракта, нагиб кровних равни не сме бити стрмији од суседних сачуваних објеката; у случају замене низа објеката, нагиб кровних равни целог низа мора бити приближан преовлађујућим у оквиру просторно културно-историјске целине (33-45°);
- за спољну обраду новог објекта дозвољена је употреба материјала који су примењени на постојећим објектима просторне културно-историјске целине, а који имају културно-историјску вредност;
- намена нових објеката може бити: јавна, стамбена, пословна и мешовита; код мешовитих објеката пословање треба да је на нижим етажама, а становање на вишим; улични део приземља треба да има локале;
- дворишта отвореног типа адекватно партерно уредити, поплочати, озеленити и осветлити;

2) до изградње новог објекта, на постојећем објекту су могуће све интервенције као и на објектима од вредности, као и: остале интервенције (отварање портала, излога, на уличној фасади и др.) могуће су јединственим третирањем читавог објекта, тако да се на тај начин остваре квалитетни пропорцијски односи и естетска целина објекта;

3) у случају задржавања и адаптације постојећих објеката без вредности који не нарушавају амбијент, применити следеће мере заштите:

- очување оригиналног хоризонталног и вертикалног габарита, примењених материјала и конструктивног склопа;
- постављање кровног покривача од бибер црепа;
- дозвољава се осавремењивање објекта, у циљу бољег коришћења, увођењем савремених инсталација;
- дозвољавају се доградње у дворишном делу али тако да не надвисују главни објекат;
- пројектовање излога на уличној фасади дозвољава се уз јединствени третман читавог објекта, тако да се на тај начин остваре квалитетни пропорцијски односи и естетска целина објекта;
- дозвољава се уређење поткровља са осветљењем путем кровних прозора у равни крова;

- уколико је објекат повучен са регулације, оградни зидови на регулацији морају бити зидани, малтерисани и бојени, а капије израђене од дрвета према условима надлежног завода за заштиту споменика културе;
- 4) уколико парцели објекта без вредности припада лагум укопан у терен, за било какве радове у лагуму морају се прибавити мере заштите од надлежног завода за заштиту споменика културе.

Опште мере заштите заштићене околине просторно културно-историјске целине:

- 1) очување затечене урбане матрице;
- 2) очување регулационе линије;
- 3) очување вертикалне регулације;
- 4) очување начина живота и привређивања на породичним парцелама;
- 5) усклађивање нових објеката са карактером амбијента и вредностима урбаног наслеђа у погледу димензија, диспозиције, пропорција, типа градње и обликовања;
- 6) висински габарит новог објекта који се интерполује између два стара објекта, ускладити са висинским габаритом суседних објеката, висином венца, слемена крова и сл.;
- 7) габарит новог објекта се по дубини решава слободно у складу са функцијом објекта; у случају да се нови објекат гради уз објекат који је предвиђен за чување, висине забата и калканских зидова дворишних крила не могу прелазити висине зидова суседних објеката;
- 8) приликом изградње новог објекта решити паркирање и гаражирање унутар парцеле, као и хортикултурно уређење окружења;
- 9) обликовање новопланираних објеката, као и целокупно архитектонско дело (конструкција, функција), треба да носи печат свога времена;
- 10) интерполовани објекти могу бити покривени једносливним или двосливним крововима; у случају замене низа објеката, нагиб целог низа мора бити приближан преовлађујућим у оквиру просторно културно-историјске целине (33-45°);
- 11) за спољну обраду новог објекта дозвољена је употреба материјала који не одударају од изворних, примењених на постојећим објектима просторно културно-историјске целине који имају културно-историјску вредност (с тим што није дозвољена употреба беле силикатне опеке, ломљеног камена и видљивих бетонских површина);
- 12) намена нових објеката може бити: јавна, стамбена, пословна и мешовита;
- 13) на постојећим објектима могуће су интервенције (отварање портала, излога, на уличној фасади и др.) јединственим третирањем читавог објекта, тако да се на тај начин остваре квалитетни пропорцијски односи и естетска целина објекта;
- 14) обавезно је постављање кровног покривача од бибер црепа;
- 15) дозвољава се осавремењивање објеката, у циљу бољег коришћења, увођењем савремених инсталација;
- 16) могуће је уређење поткровља са осветљењем путем кровних прозора у равни крова;
- 17) уколико је објекат повучен са регулације оградни зидови на регулацији морају бити зидани, малтерисани и бојени, а капије израђене од дрвета;
- 18) градња на празним парцелама које се налазе у границама заштићене околине дозвољава се уз сагласност надлежног завода за заштиту споменика културе.

Посебне мере заштите заштићене околине просторно културно-историјске целине:

- 1) на катастарској парцели број 1716/1 налази се главни објекат од вредности и на њега се примењују све мере заштите утврђене за објекте од вредности;
- 2) на катастарској парцели број 251/3 уклонити постојеће објекте; могућа је изградња новог објекта према условима надлежног завода за заштиту споменика културе;
- 3) у границама заштићене околине налазе се две јавне чесме на јавним површинама, за које нема бројева парцела; јавне чесме чувају се и одржавају у аутентичном изгледу.

Б – Знаменито место од великог значаја „Гроб Бранка Радичевића“ на Стражилову:

- 1) културно добро може се користити на начин који је у складу с одредбама Закона о културним добрима и мерама заштите утврђеним на основу њега;
- 2) неопходна је заштита околног пејзажа;
- 3) забрањене су непримерене интервенције у простору које могу нарушити својство културног добра без утврђених услова и сагласности надлежног завода.

В – Споменици културе:

1. „СПЦ Вазнесења Господњег“ у Буковцу

- 1) потпуно очување историјског склопа и свих оригиналних делова комплекса;
- 2) очување изворног изгледа спољашње архитектуре и ентеријера, хоризонталног и вертикалног габарита, облика и нагиба крова, свих конструктивних и декоративних елемената, стилских карактеристика, оригиналних материјала и функционалних карактеристика;

- 3) ажурно праћење стања и одржавање конструктивно-статичког система, кровног покривача, свих фасада, ентеријера и исправности инсталација;
- 4) забрана радова који могу угрозити статичку стабилност заштићених објеката комплекса;
- 5) забрана постављања прикључних кутија, ормара и расхладних уређаја на фасадама;
- 6) забрана градње и постављања трајних или привремених објеката који својом наменом, волуменом габарита по висини и облику могу угрозити или деградирати споменичка својства комплекса и његову заштићену околину;
- 7) забрана постављања покретних тезги и других привремених објеката, осим у време верских празника;
- 8) забрана извођења радова којима се врши промена облика или намене терена;
- 9) Забрана постављања далековаода, ваздушних електро и телекомуникационих водова преко заштићених парцела, њихово вођење извршити подземним каналима, уз враћање терена у првобитно стање; Урбанистичко и комунално уређење, хортикултурно опремање и редовно одржавање простора комплекса и његове заштићене околине;
- 10) За свако деловање на културном добру и његовој заштићеној околини, обавезно је утврђивање услова за предузимање мера техничке заштите надлежног Завода.

2. „Римокатоличка црква Марије Снежне на Текијама“

Заштита и очување споменика културе подразумева примену превентивно - заштитних мера уз очување сагледивости и карактеристичних визура на објекат цркве.

Заштићена околина споменика културе обухвата катастарске парцеле бр. 3480/2, 5039/1, 5039/2, 5041 и 5043, 5037, 5038, 5040 и 5042, и део катастарске парцеле број 6625 КО Петроварадин (део од северозападне границе парцеле број 3480/2, КО Петроварадин, до југоисточне границе парцеле број 5043, КО Петроварадин).

Мере заштите споменика културе:

- 1) очување изворног изгледа спољашње архитектуре и ентеријера, хоризонталног и вертикалног габарита, облика и нагиба крова, свих конструктивних и декоративних елемената, оригиналних материјала и функционалних карактеристика;
- 2) праћење стања и одржавање конструктивно-статичког система, кровног покривача, свих фасада, ентеријера и инсталација;
- 3) забрана радова који могу угрозити његову статичку безбедност;
- 4) постављање и одржавање адекватне расвете;
- 5) заштита од крађе.

Мере заштите заштићене околине споменика културе:

- 1) урбанистичко и комунално одржавање и коришћење простора око споменика културе као јавног простора.

3. Опште мере заштите за споменике културе и њихову заштићену околину

За свако деловање на културном добру и његовој заштићеној околини, власници односно носиоци права коришћења морају прибавити посебне услове – мере техничке заштите од стране надлежног завода за заштиту споменика културе, као и да прибаве сагласност на пројектну документацију.

За простор насељеног места Буковац захтева се заштита и очување основних карактеристика урбане матрице, парцелације, профила улица, као и свих амбијенталних, обликованих и функционалних елемената који карактеришу предметни простор. У највећој могућој мери задржати и ревитализовати историјску матрицу коју чине традиционални правци старог језгра Буковаца - Карађорђеву и Пинкијеву улицу, Доњу и Горњу барању.

Изградњу у неизграђеним деловима или на старим кућиштима унутар ових потеза реализирати интерполацијама на начелима типолошке реконструкције. Под типолошком реконструкцијом подразумева се изградња која је положајем, унутрашњом организацијом простора, комуникацијом с јавним површинама, габаритима и наменом усклађена с постојећим околним заштићеним објектима, не нарушавајући силуету и визуру унутар историјске матрице. Измештање далековаода из центра места, вођење инсталационих водова решити подземним путем.

Г - Добра под претходном заштитом

За добра која уживају претходну заштиту захтева се очување изворног изгледа спољашње архитектуре, хоризонталног и вертикалног габарита, облика и нагиба крова, свих конструктивних и декоративних елемената, оригиналних материјала. За исте објекте дозвољено је активно коришћење таванског и подрумског простора, с тим да се габарит објекта не мења. За ове објекте примењује се режим заштите у складу са условима за спровођење мера техничке заштите које утврђује надлежни Завод за заштиту споменика културе.

У непосредној околини добра под претходном заштитом при реконструкцији или при изградњи објекта исте ускладити са постојећим габаритима и висинама заштићеног / заштићених објекта и наслеђеним, дефинисаним профилом улице. Архитектуру објекта базирати на наслеђеним формама, вреднујући поднебље, традиционалне начине градње и примењене грађевинске материјале.

Обронке падина максимално штитити од нове стамбене и друге изградње. Култивиране аграрне површине, као и површине под шумом очувати од даљне изградње у највећој могућој мери, те усмеравати изградњу објекта интерполацијама унутар изграђене структуре насеља, односно новом изградњом у неизграђеним деловима грађевинских зона.

У зонама локалитета са археолошким садржајем пре било какве изградње и извођења радова који подразумевају земљани ископ обавезна су претходна заштитна археолошка истраживања, којима се утврђује степен угрожености локалитета и на основу чега се прописују даље мере заштите. Инвеститори изградње имају обавезу исходавања услова и мера заштите од надлежног Завода за заштиту споменика културе.

У случају да се приликом изградње открију до сада нерегистровани непокретни и покретни археолошки налази, инвеститор је у обавези да заустави радове и прибави мере заштите према посебним условима које ће издати Покрајински завод за заштиту споменика културе и омогући стручној служби да обави археолошка истраживања и документовање на површини са откривеним непокретним и покретним културним добрима.

За просторе ван обухвата до сада познатих локалитета с археолошким садржајем, приликом планирања земљаних радова већег обима на изградњи инфраструктуре, обавезно је да инвеститори изградње пријаве радове надлежном Заводу за заштиту споменика културе, како би се благовремено обезбедио археолошки надзор и контрола земљаних радова. Код утврђивања нових траса саобраћајних и инфраструктурних коридора, потребно је утврдити обавезу детаљног рекогносцирања терена дуж трасе.

На целокупном простору обухвата Просторног плана, инвеститор, односно извођач радова је обавезан да, ако се у току извођења земљаних и других радова наиђе на археолошко налазиште или предмете, без одлагања прекине радове и обавести надлежни Завод за заштиту споменика културе и да предузме све мере да се налази не униште и не оштете и да се сачувају на месту и у положају у коме су откривени.

Забрањује се неовлашћено ископавање, одношење грађевинског материјала, као и прикупљање површинских археолошких налаза са локалитета.

Уколико евидентирана непокретност није утврђена за културно добро у року од три године од дана евидентирања, на ту непокретност неће се примењивати мере заштите утврђене овим Просторним планом.

2.5. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

2.5.1. Заштићена подручја

Заштићена подручја

Национални парк „Фрушка гора“

У НП „Фрушка гора“ и у његовој заштитној зони, спровести мере заштите према режимима заштите прописанс у Студији заштите НП „Фрушка гора“ - Предлог за успостављање заштите природних вредности, у поступку израде Закона о Националним парковима (Покрајински завод за заштиту природе, Нови Сад, 2015 године).

На основу одредби члана 35. Закона о заштити природе, успостављају се режими заштите првог, другог и трећег степена, и у оквиру њих одговарајуће забране и ограничења. По истом члану, у Националном парку се могу забранити и радови и активности који су иначе ограничени.

Режим заштите I (првог) степена обухвата највредније, пре свега шумске локалитете, равномерно и мозаично распоређене на Фрушкој гори.

Забрањено је:

1. коришћење природних ресурса и изградња објеката
2. сви радови и активности осим:
 - научних истраживања и праћења природних процеса,
 - контролисаних посета у образовне и општекултурне сврхе,
 - спровођења заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножавања штеточина,
 - посебних интервентних мера на заштити екосистема.

Режим заштите II (другог) степена обухвата већину шума на Фрушкој гори, са делимично измењеним екосистемима великог научног и практичног значаја, где су могуће управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја, без последица по примарне вредности његових природних станишта, популација и екосистема.

У режиму II степена заштите, поред мера за III степен забрањено је:

1. изградња нових јавних путева,
2. нарушавање и уништавање површина под травном вегетацијом, њихово преоравање и успостављање пољопривредне производње,
3. уклањање травног покривача са површинским слојем земљишта,
4. ноћење стада и постављање чобанских склоништа.

Ограничава се:

1. изградња објеката и инфраструктуре, на потребе управљања заштићеним подручјем и постављање подземних водова уз постојећу инфраструктуру,
2. асфалтирање путева на реконструкцију постојећих асфалтираних путева,
3. насипање шумских путева на употребу природних тврђих материјала,
4. насипање шумских путева на трасе и деонице усклађене са циљевима очувања природних вредности,
5. завршни сек на просторне целине не веће од 5 ha, са успостављањем заштитног појаса између сечина ширине најмање 30 m у периоду од 10 година, осим за потребе ревитализације,
6. обнова шумских састојина у појасу од најмање 30 метара око подручја са режимом заштите I степена, на групимичну обнову аутохтоних врста,
7. обављање радова и активности у околини подручја под режимом заштите I степена у периоду од 15. марта до 1. августа, на удаљеност већу од 150 m, или радове и активности плански усклађене са потребом очувања вредности локалитета,
8. пашарење, на просторно и временски ограничене активности, по посебном програму,
9. кошење, на просторно и временски ограничене активности, уз примену заштитних мера за флору и фауну,
10. паљење вегетације на потребу ревитализације станишта, по посебном пројекту и условима заштите природе,
11. лов у отвореним ловиштима, на просторно и временски ограничене активности на одржавању здравственог стања и бројности популација ловних врста,
12. риболов на рекреативни, санациони риболов у научно-истраживачке сврхе и изловљавање алохтоних врста,
13. туризам на просторно и временски ограничене активности, у складу са потребом очувања природних вредности,
14. осветљавање простора на неопходно и усмерено осветљавање објеката, приземних површина и површине земљишта, као и за потребе безбедности саобраћајница, туристичких садржаја и културно-историјских вредности,
15. употреба хемијских средстава на сузбијање пренамножених и инвазивних врста, болести и паразита у случајевима кад је немогуће применити алтернативно биолошко/механичко решење.

Режим заштите III (трећег) степена обухвата измењене екосистеме, постојеће објекте и инфраструктуру, туристичке и викенд зоне, као и просторе одрживог коришћења простора.

У режиму III степена заштите забрањено је:

1. изградња објеката за депоновање радиоактивног и другог опасног отпада и других објеката којима би се могао загадити ваздух, вода и земљиште и угрозити флора и фауна,
2. радови и активности који могу имати значајан неповољан утицај на геоморфолошке, хидролошке и педолошке карактеристике, живи свет, животну средину, еколошки интегритет и естетска обележја предела,
3. узнемиравање, непланско сакупљање и уништавање дивљих животиња,
4. уништавање и непланско уклањање и сакупљање дивљих биљака и гљива,
5. уношење алохтоних врста животиња у отвореном делу ловишта,
6. замена састојина аутохтоних врста дрвећа алохтоним,
7. вршити чисту сечу аутохтоних шумских састојина, осим за потребе ревитализације станишта,
8. сеча издвојених и репрезентативних јединки и група аутохтоних врста дрвећа,
9. пошумљавање и преоравање травних станишта, ливада и пашњака,
10. исушивати или затрпавати влажна станишта,
11. узимање геолошког и палеонтолошког материјала, осим за потребе научних истраживања,
12. експлоатација минералних сировина, осим подземних вода,
13. хемијско и физичко загађивање, депоновање чврстог и течног отпада,
14. испуштање непречишћених отпадних вода, као и вода испод квалитета који одговара II ф мезосапробној) класи,
15. коришћење локалних шумских путева за јавни саобраћај,
16. уништавање мобилијара уређених излетишта, информативних табли, излетничких стаза, туристичких пунктова и културно-историјских садржаја,
17. вожња возила на моторни погон, других возила и превозних средстава изван путева, стаза и простора који су за то намењени, осим за службене потребе,
18. напасање стоке у шумама и на шумским ливадама. осим по посебним активностима ревитализације,
19. обављање осталих активности којим би се могле нарушити природне вредности Националног парка.

Ограничава се:

1. изградња објеката и инфраструктуре на потребе одрживог коришћења и управљања заштићеним подручјем, одржавање постојећих објеката, постојећу викенд зону и постављање подземних водова уз постојећу инфраструктуру,
2. промена намене површина, на потребе ревитализације и унапређења природних станишта,
3. активности на коповима на техничку и биолошку рекултивацију усклађену са потребама очувања природних вредности,
4. уношење алохтоних врста биљака на привремено одржавање постојећих састојина и неинвазивних врста за спречавање ерозије, појаве клизишта и обнове шумског земљишта на деградованим стаништима,
5. насељавање алохтоних врста животиња, на неинвазивне врсте на простору ограђених ловишта,
6. обављање радова и активности у околини подручја под режимом заштите I степена у периоду од 15. марта до 1. августа, на удаљеност већу од 150 m или радове и активности плански усклађене са потребом очувања вредности локалитета,
7. обнова шумских састојина у појасу од 30 метара око подручја са режимом заштите I степена, на групичну обнову применом искључиво аутохтоних врста,
8. пашарење, на просторно и временски ограничене активности, по посебном програму,
9. кошење, на просторно и временски ограничене активности, уз примену заштитних мера за флору и фауну,
10. паљење вегетације на потребу ревитализације станишта, по посебном пројекту и условима заштите природе,
11. осветљавање простора на усмерено осветљавање објеката, приземних површина и површине земљишта, као и за потребе безбедности саобраћајница, туристичких садржаја и културно-историјских вредности,
12. употреба хемијских средстава на сузбијање пренамножених и инвазивних врста, болести и паразита у случајевима кад је немогуће применити алтернативно биолошко/механичко решење,
13. паркирање моторних возила и/или камп-приколица, постављање шатора, палење ватре и кретање паса на активности усклађене са циљевима очувања и управљања,

14. туристичке активности на одрживе облике туризма и рекреације на за то уређеним локалитетима, објектима и стазама,
15. риболов на спортеки, рекреативни, санациони, риболов у научно-истраживачке сврхе и изловљавање алохтоних врста, као и на порибљавање аутохтоним врстама за потребе реинтродукције.

Мере очувања и унапређења на подручју под режимом заштите II (другог) и III (трећег) степена:

1. очување репрезентативних геолошких, геоморфолошких и хидролошких појава и одлика, биогеографских обележја подручја, предеоног, екосистемског, специјског и генетског диверзитета,
2. мониторинг природних вредности,
3. очување мешовитог састава аутохтоних шумских екосистема,
4. ревитализација травних, шумо-степских, шумских и влажних станишта,
5. планско сузбијање и замена инвазивних врста аутохтоним,
6. успостављање семенских објеката аутохтоних врста дрвећа,
7. обнова храстових шума,
8. постепено обнављање изданаčkih шума оптималним продужетком опходње приликом извођења оплодних сеча,
9. остављање најмање пет стабала по хектару приликом извођења оплодних сеча,
10. постепено превођење постојећих изданаčkih шума у виши узгојни облик, са искључивом применом аутохтоних врста,
11. потенцирање природне обнове шумских састојина,
12. очување мешовитог састава шуме са значајним учешћем старих стабала,
13. потенцирање обнове букве, храста китњака, сладуна и медунца на њиховим потенцијалним стаништима,
14. потенцирање обнове грабића на реликтном станишту источног дела Фрушке горе,
15. очување и унапређење стања високих шума применом природне обнове и благовремено и планско извођење мера неге и обнове шума, којима се обезбеђује природна структура и састав ових шума,
16. кошење ливада по прописаној динамици за појединачна подручја,
17. пашарење на издвојеним локалитетима, поготово на степским пашњацима у подножју, уз очување и унапређење традиционалних облика сточарства,
18. реинтродукција врста несталих са Фрушке горе или појединих њених делова,
19. мере активне заштите фауне (хранилишта, вештачка гнезда и др.),
20. заштита и уређење изворишта,
21. очување амбијенталних целина водопада и других објеката гео наслеђа,
22. презентација и популаризација природних и створених вредности Националног парка,
23. унапређење туристичке понуде и система управљања посетиоцима,
24. проходност еколошких коридора,
25. очување, рестаурација и стављање у функцију објеката културно-историјског наслеђа и традиционалног градитељства,
26. уређење излетничких и других репрезентативних простора.

Режим заштитне зоне

Због великог утицаја урбаног и пољопривредног окружења Националног парка, као и у циљу повезивања заштићеног подручја преко локалних еколошких коридора са Дунавом као коридором од европског значаја, дефинишу се мере заштите за заштитну зону усклађене са Уредбом о еколошкој мрежи Републике Србије ("Службени гласник РС", број 102/10).

Ограничава се:

1. Изградња нових индустријских и прерађивачких погона, као и туристичких и других садржаја који су потенцијални извори повишеног нивоа буке, вибрација и/или узнемиравања живог света осветљавањем, на удаљеност већу од 500 m од границе Националног парка;
2. Лов у појасу од 300 m око Националног парка на плански начин у сарадњи са надзорном службом Националног парка;
3. Коришћење станишта националне еколошке мреже на активности које су у складу са потребама очувања станишних типова приоритетних за заштиту и проходности еколошких коридора;
4. Уношење алохтоних врста, на врсте које на основу стручне литературе нису инвазивне у Панонском региону;
5. Коришћење шума у приобалном појасу Дунава ширине 20 m, на гајење и обнову аутохтоних врста.

Услови за очување локалитета „Стражилово“ са режимом заштите I степена

1. Забрањени су сви радови и активности на коришћењу и изградњи простора осим научно-истраживачког рада и ограничене едукације, у складу са законом;
2. Простор за спровођење активности на едукацији се ограничава на уређење и трасирање едукативне стазе непосредно уз само шумско одељење и опремање стазе постављањем обавештајних табли са прописаним правилима понашања и кретања, као и информативних табли о вредностима предметног простора са режимом заштите I степена;
3. Уређење стазе обавити првенствено ручно, са приручним и помоћним алаткама. У случају уградње материјала већих терета (камен), могуће је користити и лаку механизацију. Радове на изградњи и уређењу едукативне стазе изводити само из правца постојећих саобраћајница;
4. У појасу од едукативне стазе до границе локалитета са режимом заштите I степена;
 - Забрањено је постављање стубова за осветлење, оgrade и сл.,
 - Забрањена је сеча стабала у контакт зони са границом режима заштите I степена,
 - За потребе очувања стабала едукативну стазу пројектовати у складу са постојећим стањем и распоредом стабала у шумској састојини (режим заштите III степена),
 - У случају констатоване неопходне потребе сече стабала, инвеститор се мора обратити управљачу ЈП НП Фрушка гора, који је овлашћен за дознаку стабала,
 - Посећи сува стабла, кориговати и обликовати круне стабала кресањем грана за потребе безбедоносног кретања посетилаца.

Услови заштите природе за уређење простора споменичког дела Бранку Радичевићу

1. У делу споменичког простора и приступних стаза, односно пута који уз Стражиловачки брег води до платоа споменичког простора на врху брега (нагиби преко 30°), спровести противерозивне мере које се односе на:
 - Регулисање одводњавање атмосферских и бујичних вода на платоу са спомеником и у падинама брега са приступном стазом, са могућим решењима: изградња одводних дренажних канала за стазе и усмеравање равномерног разливања воде у нагибима. Размотрити могућности одвођења вишка воде у Глибовачки поток и сл.,
 - Уређење стаза за безбедно кретање посетилаца: Садња одређених врста дрвећа и жбуња, као и природног биљног покривача, отпорног на ерозију (кострика *Ruscus aculeatus*, врсте трава и сл.), и/или обрадом земљишта омогућити њихово обнављање и ширење на огољеним површинама; изградња потпорних бедема комбиновањем природних материјала (плетери, дрвени стубови и сл.);
2. Поставити сигурносне оgrade у превозима дуж стазе, као и на приступним деловима потпорних зидова, са обе стране (вегетација, стубови и препреке), за усмеравање кретања и безбедност посетилаца;
3. Уредити и одржавати делове шумске састојине испред Бранковог гроба: уклонити високо дрвеће и шибље, ради погледа на Сремске Карловце и Дунав, оформити и одржавати прегледан видиковац;
4. Обезбедити редовно одржавање оплеменееног полуприродног простора, негу и обнову шуме у околном простору око платоа и у прилазном делу споменика, у договору и у складу са надлежностима управљача и других корисника простора;
5. Уредити и оплеменити отворену травну површину испод споменика. За уређење користити декоративне природне врсте шибља, карактеристичне за подручје Фрушке горе (руј, орлови нокти, свиб и др.), а такође и оплеменити простор украсним зељастим и жбунастим врстама, које би се уклопале у амбијент, са циљем постојања колорита вегетације током целог вегетационог периода;
6. Уредити простор: Постављањем неопходног мобилијара (столови, клупе, надстрешнице, канте за смеће и др.). Обновити и уредити постојећи дотрајали амфитеатар са надстрешницом за одржавање манифестација, окупљања, предавања и сл. Установити и поставити информативне табле са представљањем културно-историјских и природних вредности, као и обавештајне табле и табле упозорења са правилима понашања и кретања на локалитету;
7. За потребе израде и информационог садржаја табли прибавити услове од надлежних институција заштите културних и природних добара.

Специјални резерват природе „Ковиљско-петроварадински рит“

Полазећи од потребе заштите и очувања влажних ритских станишта, као и присуства строго заштићених и заштићених врста, одређивање режима заштите унутар СРП „Ковиљско-петроварадински рит“ је вршено на основу степена очуваности природних вредности, примене активних мера заштите и усмереног и ограниченог коришћења.

За подручје Резервата утврђена су правила уређења, грађења и коришћења према режимима заштите. За сва три режима заштите у Резервату, забрањена је промена намене површина и изградња индустријских, пољопривредних и сличних објеката (туристички комплекси, хотелски комплекси и др.). Дозвољена је изградња објеката за потребе заштите и управљања, истраживања и едукације на локалитетима утврђеним Просторним планом подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Ковиљско-петроварадински рит“. Да би се штетне последице у коришћењу простора и природних ресурса свеле на најмању могућу меру, дефинисани су локалитети на којима су постојећи објекти и дати услови за њихову реконструкцију или пренамену, односно изградњу нових објеката ради обogaђивања садржаја локалитета.

Режим заштите I степена

На просторима са овим режимом заштите дозвољена су научна истраживања и праћење природних процеса, контролисана посета у образовне, рекреативне и опште културне сврхе, спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера заштите у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножавања штеточина, као и интервентне мере на заштити екосистема по посебним условима заштите природе. На овим просторима забрањено је коришћење природних ресурса и изградња објеката.

Режим заштите II степена

На овим просторима забрањена је изградња објеката, осим изградње објеката за потребе очувања унапређења и приказивања природних вредности. Према Уредби о заштити СРП „Ковиљско петроварадински рит“ („Службени гласник РС“, број 44/11), могуће су управљачке интервенције у смислу ревитализације и укупног унапређења Резервата. У овом режиму заштите налази се „Радованова колиба“ (Алексина колиба), која је планирана да се реконструише у видиковац.

Режим заштите III степена

На просторима режима заштите III степена дозвољена је адаптација објеката и уређење површина на локалитетима дефинисаним првим просторним планом, а уз сагласност надлежног завода за заштиту природе. Забрањено је грађење викенд објеката изван рибарског насеља Субић, изградња нових викенд насеља, непланска изградња молова, сплавова и било каквих других објеката.

У делу Резервата који је у обухвату Просторног плана се од изграђених објеката налазе угоститељски објекат – „Радованова колиба“ - Алексина колиба на обали Дунава, сојенице на локалитету „Карловачка плажа“ као и рибарско насеље „Субић“.

„Радованова колиба/Алексина колиба“, се налази на левој обали Дунава, на катастарској парцели бр. 4933 КО Ковиљ, задржава се као монтажни објекат у постојећем габариту и не може мењати намену. Колиба се може адаптирати за потребе побољшања услова коришћења, према условима уређења датим овим планом. Поред рибарске колибе планирано је постављање привезишта за чамце, од монтажних елемената (дрвени понтон).

На локалитету „Карловачка плажа“ на левој обали Дунава налазе се сојенице изграђене углавном од дрвета, које су веома неугледне и које је потребно реконструисати. Подизање нових сојеница није дозвољено, а за реконструкцију постојећих сојеница потребно је прибавити сагласност и услове Покрајинског завода за заштиту природе.

Унутар катастарске парцеле бр. 4933 КО Ковиљ је могуће планирати камп са мокрим чвором и надстрешницом у делу који је у режиму заштите III степена, и то искључиво на локацији где се налази Радованова колиба - Алексина колиба, због тога што је ту планиран развој еколошких едукативних садржаја за децу и омладину.

Споменици природе

На подручјима која обухватају споменике природе, мере заштите спровести на основу аката о заштити.

СП „Дворска башта“

На подручју „Дворске баште“ установљава се режим заштите II степена на површини од 4ha 49a 79 m² и режим заштите III степена на површини од 2ha 79a 12m².

На целом подручју „Дворске баште“ забрањено је:

1. оштећење дендрофлоре и цветних површина,
2. оштећење, угрожавање и уништавање парковског мобилијара, вртно - архитектонских елемената и грађевинских елемената партера као што су: фонтана, бисте, скулптуре, ограда, темељи и други структурни делови ограде, капије, клупе, корпе, стубови расвете и др.,
3. мењање стила парка,
4. мењање намене површина осим за потребе уређења парка (изградња салетли, надстрешнице, платоа, вртних базена и сл. искључиво према пројекту) и осим изградње нових објеката за развој одрживог туризма према условима заштите природе,
5. уклањање, уређење и садња дендрофлоре осим на основу плана управљања, пројекта хортикултурног уређења и услова завода,
6. уклањање и премештање вртно-архитектонских елемената, изузев привременог премештања за потребе конзерваторских или рестаураторских радова,
7. извођење земљаних и грађевинских радова осим у функцији заштите и спровођења пројеката са циљем обнове и унапређења стања парка,
8. изградња спортских терена ван постојећег спортског комплекса,
9. постављање рекламних билборда на простору парка, као и ободно,
10. планирање и изградња ваздушних електро, телефонских и других водова на заштићеном подручју,
11. изградња радио и ТВ антена и антена мобилне телефоније,
12. кретање, заустављање и паркирање моторних возила (изузев возила за потребе службе одржавања парка и возила власника и управљача парка),
13. пуштање гаса,
14. бацање и депоновање смећа и свих врста отпадних материја,
15. паљење ватре,
16. испуштање отпадних вода, опасних и других загађујућих материја и бацање чврстог отпада у поток,
17. угрожавање и озлеђивање птица и веверица.

У режиму заштите II степена поред забрана из става 1. овога члана забрањено је и:

1. камповање;
2. одржавање маратона, бициклистичких трка и других спортских активности;
3. грађење трим стаза;
4. постављање спортских справа и реквизита.

На подручју „Дворске баште“ радови и активности ограничавају се на:

1. Обнову парка која подразумева:
 - идејно решење обнове свих структуралних елемената парка које треба да буде засновано на просторно-историјској анализи,
 - пројектно-техничку документацију (односно појединачне стручне пројекте) којима ће се решити питање инфраструктуре, посебно заливног система, потока, постојећих грађевинских објеката, партерног уређења, вртно-архитектонских елемената, мобилијара и зеленила (хортикултурно уређење),
 - извођење пројеката,
 - Пројекат хортикултурног уређења треба да садржи:
 - Геодетски снимак постојећег стања дендрофлоре и цветних елемената,
 - биоеколошку основу (измерене вредности висине стабала, прсног пречника, ширине крошње, оцењено присуство отворене трулежи дебла, отворене трулежи дебљих грана, суховрхост, присуство сувих и сломљених грана, затим виталност и декоративност и мере за сваки примерак понаособ) са детаљном анализом услова средине, посебно лабораторијском анализом земљишта,
 - пројектовано стање.
2. Редовно одржавање парка спровођењем мера неге и заштите: орезивање жбуња и дрвећа, одржавање травњака, очување вртно-архитектонских елемената, проредна сеча, санитарна сеча, замена девитализованих стабала примерцима исте врсте према посебим условима завода, вађење пањева, дендрохирургија, уклањање самониклог подраста и корова, детерминација ентомолашких и фитопатолошких узрочника болести и заштита дендрофлоре, цаећа и травњака парка од болести и штеточина, анализа земљишта, насипање земљишта у циљу обезбеђивања услова за правилан раст и развој стабала, попуњавање микродепресија квалитетним супстратом, прихрана биљака и др.
3. Одржавање, санација и реконструкција постојећих објеката, вртно-архитектонских елемената и инфраструктуре.

4. Изградњу објеката у функцији уређења парка као што су вртна сенила (салетле), надстрешнице, платои, вртни базени и сл., искључиво према пројекту и изградња објеката за развој одрживог туризма према условима заштите природе.
5. Задржавање и обнова постојећих објеката архитектонског наслеђа, стакленика, фонтане и других.
6. Задржавање спортско-рекреативног комплекса, дечијег игралишта и трим стазе на постојећим местима.
7. Рекреацију и спортске активности у оквиру спортско-рекреативног комплекса и на постојећој трим стази.
8. Планирање и изградња подземних електро, телефонских и других инфраструктурних водова унутар заштићеног подручја.
9. Одржавање и изградњу потпорних зидова.
10. Коришћење парка за шетњу и одмор.
11. Коришћење парка у едукативне оврхе, одржавање културних манифестација.
12. Коришћење објеката за потребе власника и за културне, едукативне, туристичке и спортске садржаје.
13. Обављање научних истраживања која не нарушавају основне вредности парка.
14. Спровођење пројеката на истраживању биодиверзитета.
15. У режиму заштите I степена заштите могу се вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја. Без последица по примарне вредности, могу се обављати традиционалне делатности и ограничено користити природни ресурси на одржив и строго контролисан начин.

Остали споменици природе

За остале споменике природе, који представљају појединачна стабла, важећим актима су прописане мере заштите у циљу њиховог очувања и заштите, као и мере заштите које су прописане за установљену заштитну зону.

Станишта заштићених и строго заштићених врста

Станишта заштићених и строго заштићених врста која се налазе ван грађевинских подручја

Забрањено је мењати намену и културу површина, осим у циљу еколошке ревитализације станишта, преоравати површине под природном вегетацијом, градити рибњаке, уклањати травни покривач са површинским слојем земљишта, подизати соларне и ветрогенераторе, отворати површинске копове, мењати морфологију терена, привремено или трајно одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња.

Неопходно је ускладити постојећи режим вода са циљевима заштите станишта, обезбедити одрживо коришћење травних површина станишта за кошење и испашу у складу са капацитетом станишта (очување старих раса и сорти, обнова екстензивног сточарства и сл.), обнављати шумарке аутохтоних врста на одговарајућим ливадским стаништима до 20% покривности по парцели, односно до максималне величине појединачних површина до 0,05 ha, ускладити планске документе у газдовању шумама са очувањем заштићених врста путем сарадње корисника шума и Покрајинског завода за заштиту природе.

Обавеза је прибавити посебне услове заштите природе за следеће активности: изградња и реконструкција инфраструктуре и објеката, планирање рекреативних активности; уређење вода, радонци на одржавању каналске мреже укључујући и уклањање вегетације и остали мелиорациони радови; геолошка и друга истраживања; подизање ваншумског зеленила; сеча дрвореда, група стабала и шумица, крчење жбуња; паљење вегетације ливада, пашњака и трстика, као и ревитализацију станишта, формирање појилишта (копање јаме, бушење новог или обнављање запушеног бунара), као и за подизање привремених објеката (надстрешнице и сл.).

Природна станишта заштићених и строго заштићених врста која су обухваћена грађевинским подручјима

Забрањено је мењати морфолошке и хидролошке особине станишта, састав и структуру вегетације; одредити намену другачију од заштитног зеленила; обављати све радове и активности, осим еколошке едукације и одржавања станишта, у складу са карактеристикама и капацитетом простора; одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња.

Обавеза је прибавити посебне услове заштите природе за све активности на овим подручјима, укључујући и активности одржавања и/или уређења просторне целине.

Подручја планирана за заштиту

Садржаје и активности подручја планираног за заштиту, Фрушкогорски лесни плато, планирати у складу са мерама заштите станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја.

Мере заштите еколошких коридора и заштитне зоне еколошких коридора станишта

Опште мере заштите:

- За израду планова, пројеката и реализацију активности у оквиру еколошког коридора, потребно је прибавити услове заштите природе у складу са Законом о заштити природе;
- Промена намена површина и култура под вегетацијом у природном и блископриродном стању (ливаде, пашњаци, трстици) није дозвољена, као и чиста сеча шумских појасева или других врста зеленила са улогом еколошких коридора, осим уз посебне услове заштите природе у складу са Законом о заштити природе;
- Поплочавање и изградњу обала водотока/канала са функцијом еколошких коридора:
 - о свести на минимум, уз примену еколошки повољних техничких решења;
 - о поплочани или бетониран делови обале, изузев пристана, морају садржати појас нагиба до 45°, а структура овог појаса треба да омогућује кретање животиња малих и средњих димензија, првенствено током малих и средњих водостаја;
 - о током реконструкције/одржавања постојећих обалоутврда, поплочане или бетониране делове комбиновати са мањим просторима који ублажавају негативне особине измењене обалне структуре (грубо храпава површина обалоутврде, нагиб мањи од 45%, површина са вегетацијом) и на тај начин омогућити кретање врста кроз измењене деонице реке;
 - о поплочане или изграђене деонице на сваких 200-300 m (оптимално на 100 m) прекидати мањим зеленим површинама које су саставни део заштитног зеленила. Обезбедити надовезивање зелених површина између вештачких деоница обале, односно зелених површина формираних код еколошких типова обалоутврде на мрежу зеленила на копну. Ова зелена острва (дужине неколико десетина метара уз обалу), такође је неопходно повезати са зеленим коридором уз насип;
- Обезбедити отвореност канала/водотока са улогом еколошких коридора на целој дужини (одстранити постојеће цевоводе, извршити ревитализацију коридора на код зацељених деоница), односно и обезбедити проходност уређењем зеленила у зони црпних станица;
- Прибавити посебне услове заштите природе за примену одговарајућих техничких решења којима се обезбеђује кретање животиња уз еколошки коридор приликом израде техничке документације приликом:
 - регулације водотока (пресецање меандара, изградња насипа и обалоутврда, продубљивање корита), поплочавања и изградње обала;
 - изградње и/или обнављања саобраћајница које се укрштају са еколошким коридорима;
 - изградње нових и обнављања старих мостова;
- Избегавати директно осветљење обале и применити одговарајућа техничка решења заштите природних и блиско природних делова коридора од утицаја светлости, применом одговарајућих планских и техничких решења (смањена висина светлосних тела, усмереност светлосних снопова према саобраћајницама и објектима, примена посебног светлосног спектра на осетљивим локацијама, ограничавање трајања осветљења на прву половину ноћи и сл.). Применити засторе којима се спречава расипање светлости према небу, односно према осетљивим подручјима еколошке мреже.
- На грађевинском земљишту, наменити што већи део приобаља деонице еколошког коридора за зеленило посебне намене са улогом очувања и заштите биолошке разноврсности:
 - о очувати појас приобалне вегетације (врбака и мочварне вегетације) на што већој дужини обале водотока/канала;
 - о проценат високог зеленила на просторима за спорт и рекреацију унутар плавног подручја еколошког коридора Дунава је најмање 50%, а на другим површинама најмање 40%;
 - о обезбедити континуиран зелени коридор ширине минимални 20 m унутар плавног подручја Дунава. Континуитет коридора травне и шумске вегетације обезбедити формирањем дрвореда и уређених зелених површина са жбунастим врстама уз отворене и/или изграђене делове простора (манифестациони простори, купалишта, спортски терени) као и унапређењем стања вегетације насипа.;
 - о на деоницама где се грађевинско земљиште пружа у већој дужини од 500 m, поред предвиђеног континуалног зеленог појаса од минимално 20 m ширине, планским документима

- обезбедити и блокове заштитног зеленила на сваких 200-500 m дужине обале. Минимална површина ових блокова заштитног зеленила је 0,1 ha, а минимална ширина блока је 20 m;
- Приобално земљиште канала/водотока треба да има травну вегетацију у ширини од најмање 4 m, а оптимално 8 m код локалних коридора, (у случају ужег појаса приобалног земљишта од наведених вредности, обезбедити травни појас до границе водног земљишта). Забрањено је узурпирати приобално земљиште коридора преоравањем, изградњом објеката и сл.;
 - Уз обалу Дунава чији је део планиран за спортско-рекреативне активности, могу бити смештени објекти везани за активности на води (нпр. привез за чамце или монтажномонтажни молови) на тај начин да не прекидају континуитет коридора, а у појасу вишеспратног зеленила планирати објекте који не захтевају вештачку подлогу и осветљење (нпр. трим стаза, дечије игралиште, уређена зелена површина).

Посебне мере очувања функционалности и проходности коридора:

- Током изградње и функционисања објеката чија намена је директно везана за воду и/или обалу спречити ширење последица евентуалног акцидентног изливања горива и уља у еколошки коридор, постављањем пливајућих завеса на одговарајућим локацијама. Гориво и уље просуто на површину воде, као и друге загађујуће материје, морају се покупити у најкраћем могућем року (нпр. употребом *sansorb-a*). За заштиту околних екосистема од последица евентуалне дисперзије горива воденом површином предвидети одговарајуће хемијско-физичке мере (нпр. употреба средства BioVersal за поспешивање разградње нафтних деривата) и биолошке мере санације (према посебним условима);
- Није дозвољено складиштење опасних материја (резервоари горива и сл.) у небрањеном делу плавног подручја водотокова. На простору еколошког коридора управљање отпадом вршиће се у складу са Законом о управљању отпадом и другим важећим прописима.
- Далеководне објекте и инфраструктуру изоловати и обележити тако да се на минимум сведе могућност електрокуције (страдања услед удара струје) и колизије (механичког удара у жице) летећих организама. Носаче изолатора изоловати пластичним навлакама, изолаторе поставити на носаче у положају на доле, а жице обележити на упадљив начин;
- У зонама водопривредних објеката применити техничка решења којима се обезбеђује континуитет травне вегетације приобалног појаса и проходност терена за слабо покретљиве ситне животиње.
- Планско подизање зелених појасева уз постојеће и планиране државне саобраћајнице I и II реда у обухвату Просторног плана, треба да се одвија у складу са предеоним карактеристикама подручја. Није дозвољено стварање пошумљеног коридора уз сам појас саобраћајнице који би привлачио животињске врсте и довео до повећања морталитета њихових популација;
- Уређењем окућница и простора око нестамбених објеката, дефинисањем правила озелењавања и удаљености објеката од обале, као и дефинисањем типова ограда уз обалу (забрана изградње ограда непроходних за ситне животиње, уз примену еколошки прихватљивих елемената са отворима већим од 10 cm), обезбедити проходност обале канала и водотокова за ситне животиње. Приликом легализације захтевати прилагођавање постојећих ограда функцији еколошког коридора (померање ограда или измене делова ограда код међних тачака суседних парцела према речној обали);
- Због еколошког значаја простора, план озелењавања треба да буде саставни део планске и пројектне документације, а озелењавање треба да се остварује паралелно са изградњом објеката:
 - забрањено је сађење инвазивних врста у простору еколошког коридора, а током уређења зелених површина, одстранити присутне самоникле јединке инвазивних врста;
 - обезбедити што већи проценат (најмање 50%) аутохтоних врста плавног подручја (тополе, врбе, панонски јасен, брест, храст лужњак итд.) који је неопходно обогатити жбунастим врстама плавног подручја;
 - обезбедити редовно одржавање зелених површина.

Услови за очување еколошких коридора Стражиловачког и Глибовачког потока у границама Националног парка

1. Сачувати засенченост и влажна станишта коридора Стражиловачког потока, очувањем постојеће жбунасте вегетације и појединачних стабала;
2. На деловима где је траса пута у непосредном контакту, или се приближава обали потока, очувати исту у блиско природном стању, без вертикалних усецања у нагибима обале потока;
3. Пропусте за воду испод пута димензионирати на тај начин да одговарају захтевима пролаза за ситне животиње;

4. За осветљавање пута применити одговарајућа техничка решења (тип и усмереност светлосних извора, минимално осветљење у складу са потребама јавних површина), ради смањења дистурбације коридора Старажиловачког потока;
5. При планирању, уређењу простора и извођењу радова и активности применити таква решења којима ће се избећи, односно максимално умањити могући негативни утицаји, односно којима ће се обезбедити услови за очување земљишта, површинских и подземних вода;
6. Приликом уређења и извођења радова и активности, не сме се непотребно вршити битнија промена морфологије терена.

Мере заштите за заштитну зону еколошких коридора и станишта

Заштитне зоне се односе на све еколошке коридоре и идентификована природна станишта унутар граница Просторног плана.

За израду планова, пројеката и реализацију активности у оквиру заштитне зоне еколошког коридора, потребно је: поштовати предложене мере и прибавити услове заштите природе у складу са Законом о заштити природе.

Табела 9. Мере заштите за заштитне зоне

Заштитна зона	Мера заштите
У појасу од 500 m од еколошког коридора/станишта:	- забрањује се изградња ветропаркова и појединачних ветрогенератора (турбина); - забрањују се планска решења којима се нарушавају карактеристике хидролошког режима од којих зависи функционалност коридора и опстанак врста и станишних типова.
У појасу од 200 m од еколошког коридора/станишта:	- услов за изградњу укопаних складишта је да се њихово дно налази изнад коте максималног нивоа подземне воде, уз примену грађевинско-техничких решења којим се обезбеђује спречавање емисије загађујућих материја у околни простор; Планским решењима мора се обезбедити: • примена мера заштите коридора/станишта од утицаја светлости, буке и загађења; • дефинисање посебних правила озелењавања уз забрану коришћења инвазивних врста (списак најучесталијих инвазивних врста Панонског биогеографског региона је у образложењу Решења Покрајинског завода за заштиту природе).
У појасу од 200 m од еколошког коридора/станишта, изузев у грађевинском подручју насеља:	- забрањује се изградња нових салаша; - на постојећим салашима дозвољена је реконструкција, доградња и надоградња постојећих објеката, без промене постојеће намене објекта, у циљу побољшања санитарно-хигијенских услова живота и рада на салашу; - на постојећим салашима дозвољена је: • доградња постојећих објеката до 50%; • надоградња постојећих објеката до макс. П+1; - изградња надземних објеката се ограничава: • на воћарско-виноградарске кућице и оставе за смештај воћа у воћњацима и виноградима; • на пољопривредне и водопривредне објекте неопходне за одрживо коришћење коридора или датог станишта (објекти сточарства на пашњацима, рибарства код рибњака и сл.), који су лоцирани и изграђени у складу са условима заштите природе. - изградња инфраструктуре, уз примену следећих услова: • трасе саобраћајница планирати најкраћим путем преко еколошких коридора или комплекса станишта од већег броја субјединица; • применити посебна техничко-технолошка решења која спречавају колизију и електрокуцију птица код електричних водова ниског и средњег напона.
У појасу од 200 m од еколошког коридора /станишта на Грађевинском земљишту (грађевинско подручје насеља и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја насеља):	- услов за изградњу објеката је да њихове граничне вредности индикатора буке на граници идентификованих (означених) природних станишта заштићених врста са другим наменама простора не прелази 50dB(A) за дан и вече, односно 40dB(A) за ноћ, а њихово осветљавање не делује на станиште или коридор.
У појасу од 50 m од еколошког коридора или станишта:	- забрањује се: - примена техничких решења којима се формирају рефлектујуће површине (нпр. стакло, метал) усмерене према коридору или значајном станишту;

Заштитна зона	Мера заштите
	- уситњавање парцела за потребе формирања грађевинеког земљишта, изузев за инфраструктурне објекте; примењују се следеће мере: - очувати проходност еколошког коридора површинских вода: забраном ограђивања појаса уз обалу или применом типова оградe које омогућују кретање ситних животиња; - обезбедити континуитет зеленог тампон појаса између простора људских активности и коридора/станишта у ширини од 10 m код постојећих објеката, а 20 m код планираних објеката и то у складу са типом вегетације коридора/станишта. Овај појас графички приказати у планској и пројектној документацији; - објекте који захтевају поплочавање и/или осветљење лоцирати на мин. 20 m удаљености од границе коридора/станишта.
У појасу од 50 m од еколошког коридора или станишта, (пољопривредно, шумско и водно земљиште):	Забрањена је изградња објеката, осим: - надземне инфраструктуре, чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора, станишта или комплекса станишта од већег броја субјединица; - водопривредних објеката и њихове пратеће Инфраструктуре.
У појасу од 50 m од еколошког коридора или станишта на грађевинском земљишту (насеље, радне зоне, викенд зоне, туристичко - рекреативне и сл.):	Услов за изградњу: - вештачких површина (паркинг, спортски терени и сл.) је да се на парцели формира уређена зелена површина са функцијом одржавања континуитета зеленог појаса коридора или тампон зоне станишта; - саобраћајница са тврдим застором за моторна возила (у насељима, као и приступних саобраћајница водопривредним објектима ван насеља) је примена техничких мера којима се обезбеђује безбедан прелаз за ситне животиње и смањују утицаји осветљења, буке и загађења коридора/станишта.

Опште мере заштите биодиверзитета

Приликом подизања пољозаштитног зеленила са улогом вишефункционалног пуфер појаса, потребно је:

- постојеће и планиране површине ваншумског зеленила повезати у целовит систем зеленила и фокусирати планирање заштитног зеленила на промену намене обрадивих површина слабијег квалитета;
- учешће аутохтоних дрвенастих врста треба да буде најмање 50% ради очувања биодиверзитета аграрног и урбаног предела уз одговарајућу разноврсност врста и физиономије, тј. спратности дрвенасте вегетације заштитних појасева, будући да монокултуре еуроамеричких топола не испуњавају функције заштитног зеленила;
- избегавати коришћење инвазивних врста.

Заштита биодиверзитета урбаних подручја

Концептом озелењавања унутар граница Плана:

- формирати систем јавног зеленила, повећати проценат зелених површина, број и разноврсност постојећих категорија јавног зеленила и одржавати га у блиско природном стању;
- учешће аутохтоних дрвенастих врста треба да буде минимално 20% и оптимално 50%, а примену четинарских врста (максимум 10%) ограничити само на интензивно одржаваним зеленим површинама са наглашеном естетском наменом;
- очувати зелене површине унутар стамбених блокова, у зони породичног (индивидуалног) и вишепородичног становања и блокова са становањем као преовлађујућом наменом и повезати их у целину;
- приликом озелењавања комплекса, блокова и локација намењених за производњу, пословање и услуге, формирати више спратова зеленила са што већим процентом аутохтоних врста и користити примерке егзота за које је потврђено да се добро адаптирају датим условима средине и не спадају у категорију инвазивних, како би се обезбедила заштита околног простора од ширења последица загађивања;
- дуж фреквентних саобраћајница, формирати и одржавати густ зелени појас од врста отпорних на аерозагађење, са израженом санитарном функцијом, средњег и високог ефекта редукције буке, у комбинацији са жбуњем, а паркинг просторе равномерно покривати високим лишћарима;
- избегавати примену инвазивних врста током уређења зелених површина и подизања заштитног зеленила.

Заштита геолошког и палеонтолошког наслеђа

Пронађена геолошка и палеонтолошка документа (фосили, минерали, кристали и др.) која би могла представљати заштићену природну вредност, налазач је дужан да пријави надлежном Министарству у року од осам дана од дана проналаска, и да предузме мере заштите од уништења, оштећивања или крађе.

За објекте геонаслеђа који се налазе у заштитној зони Националног парка, **спровести мере заштите према Студији заштите НП „Фрушка гора“ - Предлог за успостављање заштите природних вредности, у поступку израде Закона о Националним парковима (Покрајински завод за заштиту природе, Нови Сад, 2015 године)**. За ове објекте је потребна израда студије, којом би се дефинисале границе, режими и мере заштите са циљем очувања и могућности њиховог одрживог коришћења.

2.6. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА ОД АКЦИДЕНАТА

Законом о ванредним ситуацијама установљене су обавезе, мере и начини деловања, проглашавања и управљања у ванредним ситуацијама. Општи принципи управљања ризиком од елементарних непогода и технолошких удеса односе се на: планирање и имплементацију превентивних мера заштите; приправност и правовремено реаговање и санирање последица.

Хидротехничке мере за одбрану од **поплава** подразумевају оптималан однос пасивних и активних мера заштите. Пасивним мерама угрожена приобална подручја бране се од поплава таласа линијским системима - насипима и регулацијама река.

Активне мере подразумевају ублажавање таласа коришћењем акумулација и ретензија, као и каналским системима са управљачким уставима, којима се активно утиче на снижење поплава таласа. Посебан значај даје се неинвестиционим мерама, односно мерама планске политике коришћења простора којима се спречава градња објеката у угроженим зонама, чиме се зауставља даљи пораст потенцијалних штета од поплава.

С обзиром на велику угроженост насеља **атмосферским водама**, одбрану од поплава треба реализовати у садејству са решавањем унутрашњих вода насеља.

Основне мере **заштите од ветра** су дендролошке мере које су планиране као ветрозаштитни појасеви уз саобраћајнице и канале.

Најефикаснија мера **заштите од суше** је примена наводњавања, која елиминише неповољне услове снабдевања биљака водом, регулише водни биланс земљишта чиме се стварају повољни услови за високу и стабилну биљну производњу.

Заштита од града се обезбеђује лансирним (противградним) станицама. Према подацима РХМЗ у обухвату Плана изградњене су 3 лансирне станице, са којих се током сезоне одбране од града испуштају противградне ракете. Изградња нових објеката на одстојању мањем од 500 m од лансирних станица система одбране од града могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења ове инстукције.

Предвиђени радови за заштиту од **ерозије и уређење бујичних токова** имају за задатак санацију, под чиме се подразумева изградња заштитних објеката, укључујући и биолошке радове (подизање и одржавање заштитне вегетације). Под мерама за заштиту од ерозије и бујица сматрају се и разне забране или ограничења права коришћења земљишта. У циљу санације *клизишта* потребно је, између осталог, урадити одговарајућу пројектну документацију (за оне делове за које није урађена) и у складу са истом извести адекватне грађевинске радове.

Мере заштите од **пожара** обухватају урбанистичке и грађевинско-техничке мере заштите. Урбанистичке мере заштите се односе на планирање простора у насељу кроз урбанистичке показатеље (намена површина, индекс заузетости парцеле) и правила изградње (регулациона линија, грађевинска линија, висина објекта, удаљеност објекта од суседних, ширина саобраћајница, паркиралишта и др.). Грађевинско-техничке мере заштите се односе на стриктну примену прописа о изградњи објеката, електроенергетских и гасних постројења, саобраћајне инфраструктуре, мреже противпожарних хидраната и др. Заштита пољопривредног земљишта од пожара врши се применом мера заштите које прописују општине, у складу са Законом о пољопривредном земљишту.

Заштита шума на подручју НП „Фрушка гора“ и СРП „Ковиљско петроварадински рит“ обухвата спровођење мера за њихово уређење и очување, као и за спречавање појаве пожара као што су: обнова шума уношењем аутохтоних врста дрвећа (лишћара), санација и ревитализација угрожених и деградираних делова, израда карте шума по степену угрожености од пожара, планирање мера за борбу против потенцијалних изазивача пожара, планирање мера биолошко-техничке заштите шума, изградња шумских путева и заштитних просека у складу са програмом предузећа која газдују овим природним добрима, одређивање локација на природним водотоцима за уређење сталних црпилишта воде за потребе гашења пожара (дефинише се у Плановима заштите од пожара које израђују предузећа која газдују овим природним добрима).

Мере заштите од **земљотреса** су правилан избор локације за градњу објеката, примена одговарајућег грађевинског материјала, начин изградње, спратност објеката и др., као и строго поштовање и примена важећих грађевинско техничких прописа за изградњу објеката на сеизмичком подручју (за земљотрес јачине VII-VIII степени). Мере заштите од земљотреса обезбедиће се и поштовањем регулационих и грађевинских линија, односно прописане минималне ширине саобраћајних коридора и минималне међусобне удаљености објеката, како би се обезбедили слободни пролази у случају зарушавања. Заштиту од земљотреса представља и примена принципа асеизмичког пројектовања објеката односно примена сигурносних стандарда и техничких прописа о градњи на сеизмичким подручјима. Тако се обезбеђује одговарајући степен заштите људи, минимална оштећења грађевинских конструкција и континуитет у раду објеката од виталног значаја у периоду након земљотреса.

Према подацима надлежног Министарства, у посебној намени простора постоји два постројења, која су истовремено и севесо постојења, постројење нижег реда- Дунав Оил терм ДОО, са повредивом зоном од 1000 m и постројење вишег реда оператера Промист ДОО вишег реда, са повредивом зоном 2667 m.

За постројења у којима се обављају активности у којима је присутна, или може бити присутна опасна материја у једнаким или већим количинама од прописаних (СЕВЕСО постројење), важе мере које су прописане Законом о заштити животне средине и другим подзаконским актима.

Локална самоуправа је у обавези да, на основу Плана заштите од удеса оператера који се налазе на територији те локалне самоуправе, изради План заштите од удеса локалне самоуправе (екстерни План заштите од удеса), чији је садржај и методологија израде уређена Законом о ванредним ситуацијама.

2.7. УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ

На основу услова, добијених од Министарства одбране, за војне комплексе „Буковац“ и „Ешиковачки поток“, који се налазе у статусу „Мастер план“, Просторним планом је одређена друга намена. Објекти ће се привести планираној намени након сагласности и мишљења Министарства одбране и регулисаних имовинско-правних односа између Војске Србије и будућих корисника објеката.

2.8. УСЛОВИ КОЈИМА СЕ ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТИ ЈАВНЕ НАМЕНЕ ЧИНЕ ПРИСТУПАЧНИМ ОСОБАМА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Просторним планом се дају услови за уређење и изградњу површина јавне намене (јавних површина и објеката јавне намене за које се утврђује јавни интерес) и објеката за јавно коришћење, којима се обезбеђује несметано кретање у складу са стандардима приступачности.

Објекти за јавно коришћење јесу: објекти државне и локалне управе, социјалне и здравствене установе и објекти, објекти васпитања и образовања, објекти културе, спортски и рекреативни објекти, банке, поште, пословни објекти, саобраћајни терминали и други објекти намењени јавном коришћењу.

Приступачност обезбедити применом техничких стандарда у планирању, пројектовању, и грађењу јавних површина и јавних објеката, помоћу којих се свим људима, без обзира на њихове физичке, сензорне и интелектуалне карактеристике или године старости осигурава несметан приступ, кретање, коришћење услуга, боравак и рад.

При планирању, пројектовању и грађењу јавних простора - саобраћајних и пешачких површина, прилаза до објеката, као и пројектовање објеката јавне намене и других објеката за јавно коришћење, обезбедити обавезне елементе приступачности за све будуће кориснике у складу са Правилником о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама („Службени гласник РС“, број 22/15).

Обавезни елементи приступачности су:

- елементи приступачности за савладавање висинских разлика;
- елементи приступачности кретања и боравака у простору - стамбене зграде и објекти за јавно коришћење;
- елементи приступачности јавног саобраћаја.

2.9. МЕРЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ИЗГРАДЊЕ

Енергетска ефикасност изградње за крајњи циљ има смањење потрошње свих врста енергије, уз обезбеђење истих или бољих услова коришћења и функционисања објекта. Смањење потрошње необновљивих извора енергије (фосилних горива) и коришћење обновљивих извора енергије доприноси заштити животне средине и климатских услова.

Основне мере за унапређење енергетске ефикасности односе се на смањење енергетских губитака, ефикасно коришћење и производњу енергије. Неопходно је радити на развоју и коришћењу нових и обновљивих облика енергије, и на подстицању градитеља и власника објеката да примене енергетски ефикасна решења и технологије у својим зградама, ради смањења текућих трошкова. Енергетски ефикасна градња подразумева изградњу објеката тако да се обезбеди удобан и конфоран боравак у објекту у свим временским условима, са што мање утрошене енергије.

Повећање енергетске ефикасности у насељима и ван њих обезбедити са:

- изградњом пешачких и бициклистичких стаза, за потребе обезбеђења унутарнасељског комуницирања и смањења коришћења моторних возила;
- подизањем уличног зеленила и зеленила уз ваннасељске путне коридоре (смањује се загревања тла и ствара се природни амбијент за шетњу и вожњу бицикла);
- пројектовањем и позиционирањем зграда према климатским аспектима, изложености сунцу и утицају суседних објеката, подизањем зелених кровова, као компензација окупираном земљишту;
- изградњом малих система за производњу енергије на бази алтернативних и обновљивих извора енергије који су одговарајући за предметни простор (сунце, геотермалне воде) и изградњом даљинских или централизованих система грејања и хлађења.

Ради повећања енергетске ефикасности, при пројектовању, изградњи и касније експлоатацији објеката, као и при опремању енергетском инфраструктуром, применити следеће мере:

- максимално користити нова техничка и технолошка решења у циљу енергетски ефикасније градње и употребе објеката;
- користити потенцијал обновљивих извора енергије локације - енергију сунца, подземних вода, ветра и сл., применом стаклених башти, фотонапонских панела, соларних колектора, топлотних пумпи и сл. (топлотне пумпе код ових система могу радити у режиму грејања зими, а у режиму хлађења у току лета тако да се постиже угодна и равномерна клима током читаве године);
- оријентацијом и функционалним концептом објекта максимално искористити сунчеву енергију за загревање објекта (оријентација према јужној, односно источној страни света), груписати просторије сличних функција и сличних унутрашњих температура (нпр. помоћне просторије оријентисати према северу) и сл;
- пројектовати облик објекта којим се може обезбедити што је могуће енергетски ефикаснији однос површине и запремине омотача објекта у односу на климатске факторе и намену зграде;
- обезбедити максимално коришћење природног осветљења, као и коришћење пасивних добитака топлотне енергије зими, односно заштите од прегревања у току лета адекватним засенчењем;
- оптимизовати величину прозора како би се смањили губици енергије, а просторије добиле довољно светлости;
- зеленилом и другим мерама заштитити делове објекта који су лети изложени јаком сунчевом зрачењу (на јужној и западној страни садити листопадно дрвеће, а на северној зимзелено);
- размотрити могућност постављања тзв. зелених кровова и фасада, као и коришћење атмосферских и отпадних вода;

- користити систем природне вентилације (вентилациони канали, прозори, врата и други грађевински отвори) тако да губици топлоте у зимском периоду и топлотно оптерећење у летњем периоду буду што мањи;
- при пројектовању термотехничких система предвидети елементе система грејања, климатизације и вентилације са високим степеном корисности;
- системе централног грејања пројектовати и изводити тако да се омогући централна и локална регулација и мерење потрошње енергије за грејање;
- употребљавати енергетски ефикасна расветна тела.

Објекти високоградње морају бити пројектовани, изграђени, коришћени и одржавани на начин којим се обезбеђују прописана енергетска својства.

Ова својства се утврђују издавањем сертификата о енергетским својствима, који чини саставни део техничке документације која се прилаже уз захтев за издавање употребне дозволе.

Мере за постизање енергетске ефикасности постојећих објеката су следеће:

- при реконструкцији објекта, чији је циљ постизање енергетске ефикасности, дозвољено је накнадно извођење спољне топлотне изолације зидова уколико се врши у складу са законом, при чему треба водити рачуна о очувању функционалне и обликовне целовитости зграде и у складу је са мерама заштите надлежног органа за објекте који су у режиму заштите;
- уколико се зид који се санира налази на регулационој линији, односно граници са суседном парцелом, дозвољава се реконструкција за потребе постизања енергетске ефикасности објекта уз сагласност власника суседне јавне/приватне парцеле;
- дозвољено је накнадно формирање стакленика (уколико за то постоје техничке могућности и ако се елаборатом докаже побољшање енергетске ефикасности зграде), елиминисање „хладних мостова“ и смањење енергетских губитака постављањем топлотне изолације на зидове, кровове и подове, замена столарије новом која има добре термоизолационе карактеристике, а све у циљу спречавања неповратних губитака дела топлотне енергије;
- примењивати мере за постизање енергетске ефикасности прописане за планиране објекте у максималној мери у којој услови постојећег објекта то дозвољавају;
- систем грејања и припреме санитарне топле воде (замена и модернизација котлова и горионика, уградња нових енергетских система, прелазак са прљавих горива на природни гас или даљинско грејање, замена и модернизација топлотних подстанца, регулација температуре, уградња термостатских вентила, делитеља и мерача топлоте и друге мере).

Сви објекти подлежу и обавези спровођења енергетског прегледа. Сви јавни објекти су дужни да спроводе програм енергетске ефикасности који доноси јединица локалне самоуправе, а који нарочито садржи планирани циљ уштеда енергије, преглед и процену годишњих енергетских потреба, план енергетске санације и одржавања јавних објеката, као и планове унапређења система комуналних услуга (даљинско грејање и хлађење, водовод, јавна расвета, управљање отпадом, јавни транспорт и др.).

Инвеститори објекта у изградње, односно објекта који се реконструише су дужни да грејну инсталацију сваког објекта предвиђеног за прикључење на неки од система снабдевања топлотном енергијом опреме уређајима за регулацију и/или мерење предате топлотне енергије. Нова и ревитализована постројења за производњу електричне и/или топлотне енергије, системи за пренос електричне енергије, дистрибуцију електричне и топлотне енергије и транспорт и дистрибуцију природног гаса морају да испуњавају минималне захтеве у погледу њихове енергетске ефикасности, а у зависности од врсте и снаге тих постројења, односно величине система.

Неки објекти, као што су историјски споменици, верски објекти, пољопривредне зграде, могу бити изузете из примене мера за постизање енергетске ефикасности.

Мере за даље побољшавање енергетских карактеристика објекта не смеју да буду у супротности са другим суштинским захтевима, као што су приступачност, рационалност и намеравамо коришћење простора.

3. ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОРА НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЕШЕЊА СА АСПЕКТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Циљ израде Просторног плана је дефинисање планских решења за даљи одрживи развој предметног подручја, заштиту и одрживо коришћење природних ресурса (ваздуха, воде, земљишта, биљног и животињског света, заштићених природних вредности, биодиверзитета), рекултивацију и ревитализацију деградираних локација, заштиту животне средине, презентацију и одрживо коришћење културних добара и заштиту простора у целини.

У оквиру Плана је извршена свеобухватна анализа подручја, постојеће структуре, стање инфраструктурне и комуналне опремљености, предности, потенцијала, могућих ограничавајућих фактора и услова надлежних институција.

У поступку стратешке процене утицаја Просторног плана односно планских решења на животну средину разматрана су варијантна решења (неусвајање и усвајање Просторног плана) како би се извршило поређење и вредновање у контексту заштите простора и животне средине.

На основу члана 15. Закона о стратешкој процени утицаја обавезно је поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења.

Резимирајући позитивне и негативне ефекте варијанти Просторног плана, може се констатовати следеће:

1. ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ I - У варијанти да се Просторни план не донесе и да се развој настави по досадашњем тренду могу се очекивати негативни ефекти са аспекта заштите животне средине и неадекватно и неодрживо коришћење предметног простора што би довело до даљег угрожавања природних ресурса, нарушавања водног режима и неконтролисаног испуштања отпадних материја у медијуме животне средине.

2. ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ II - У варијанти да се Просторни план имплементира могу се очекивати бројни позитивни ефекти у сваком сектору, посебно у области заштите природних вредности и природних ресурса, привреде и туризма приликом избора будућих корисника простора поштујући већ веома ограничене капацитете животне средине Планског подручја.

На основу изнетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног Просторног плана повољнија у односу на варијанту да се Просторни план не донесе.

Табела 10. Поређење варијантних решења у односу на циљеве Стратешке процене

Упоредни приказ варијантних решења неусвајања тј. усвајања Просторног плана и циљева Стратешке процене			
	ПОСЕБНИ ЦИЉ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ I	ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ II
(1)	Очување, презентација и адекватно коришћење културних добара и градитељског наслеђа у циљу одрживог развоја подручја	-	+
(2)	Очување и унапређење животне средине, заштита здравља становништва и стварање оптималних животних услова на подручју у обухвату Просторног плана	-	+
(3)	Обезбедити задовољавајући ниво квалитета ваздуха, површинских и подземних вода и земљишта и њихову заштиту од загађења	-	+
(4)	Смањење емисије буке из саобраћаја и индустријских постројења и превенција акцидената	-	+
(5)	Обезбеђивање стандарда грађења, комуналног и инфраструктурног опремања подручја и реконструкција постојећих мрежа и система	-	+
(6)	Развој еколошке етике и знања о узроцима и последицама нарушавања животне средине	-	M

Оцена утицаја: ++ веома позитиван; + позитиван; 0 неутралан или неопознат; - негативан; -- веома негативан;

M - зависи од мера заштите

У случају **нереализовања Просторног плана** односно планских активности, стање животне средине на предметном подручју ће бити и даље у одређеној мери деградирано, што може за последицу имати:

- Нарушавање основног концепта дугорочног одрживог развоја ;
- неадекватну презентацију и интерпретацију непокретних културних добара;
- Недостатак мера и инструмената за управљање простором на еколошки прихватљив и одржив начин;
- Непланску реализацију појединачних пројеката и делатности на појединим локацијама, које не испуњавају претходне услове заштите простора и животне средине;
- Појаву неконтролисаних и непланских градње, што неминовно доводи до деградације, пејзажних и природних вредности на подручју обухвата Плана и у окружењу;
- Потенцијално угрожавање квалитета ваздуха, вода, земљишта и здравља становништва емисијом загађујућих материја;
- Неадекватну заштиту и презентацију природних и културних добара;
- Непоштовање Планом предвиђених решења и мера за уређивање подручја;
- Нерационално коришћење и деградацију пољопривредног земљишта;
- Недовољну и неадекватну комуналну и инфраструктурну опремљеност насеља;
- Непоштовање општих и посебних смерница и мера заштите животне средине из планова на вишем хијерархијском нивоу и предметног Плана.

Планом је предвиђено формирање међуопштинских региона за одлагање комуналног отпада, са изградњом регионалних депонија, које се планирају за општину Сремски Карловци на територији општине Инђија, док ће се комунални отпад са територије КО Буковац одлагати на регионалној депонији у Новом Саду. До реализације концепта регионалног депоновања отпад ће се одлагати на депонији Новом Саду.

Варијантним решењем у контексту **усвајања Просторног плана** стварају се услови за:

- адекватну презентацију, заштиту и интерпретацију културног наслеђа са развојем комплементарне туристичке понуде;
- рационалну организацију, уређење простора и развој, заснован на основама заштите и одрживог коришћења простора, природних, културних и створених вредности и животне средине;
- инфраструктурно и комунално опремање и уређење подручја у обухвату Плана;
- заштиту природних вредности и животне средине, (заштиту од аерозагађивања, загађивања подземних и површинских вода, земљишта, заштиту од буке);
- заштиту и презентацију и природних добара;
- заштиту здравља становништва и оптимални квалитет живота на подручју у обухвату Плана;
- успостављање интегралног система за праћења стања животне средине тј. ваздуха, воде, земљишта и буке (мониторинг);
- управљање свим генерисаним врстама отпада и отпадних вода;
- дефинисање мера заштите за хијерархијски ниже нивое, које ће се оперативно пројектовати и спроводити у процесу имплементације Плана израдом стратешких процена утицаја за планове нижег хијерархијског нивоа;
- дефинисање мера заштите, при реализацији појединачних пројеката у обухвату Плана, уз обавезу процене утицаја на животну средину, прописивање и спровођење мера заштите, мера управљања ванредним ситуацијама и мониторинг животне средине;
- имплементирање обавезујућих смерница прописаних планским документима вишег хијерархијског нивоа;
- укључивање јавности у процес планирања и доношења одлука везаних за развој предметног подручја.

4. ПРОЦЕНА УТИЦАЈА У ОДНОСУ НА ЧИНИОЦЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Наредна табела приказује процену утицаја у односу на чиниоце животне средине укључујући податке о ваздуху, води, земљишту, клими, јонизујућем и нејонизујућем зрачењу, буци и вибрацијама, биљном и животињском свету, стаништима и биодиверзитету; заштићеним природним добрима; становништву, здрављу људи, градовима и другим насељима, културно-историјској баштини, инфраструктурним, индустријским и другим објектима или другим створеним вредностима. Процена утицаја планских решења је извршена према утврђеној скали: значајан утицај, мали утицај, нема утицаја или утицаји планских решења су општег карактера.

Табела 11. Активности које приистичу из планских решења а које су предмет процене утицаја у контексту заштите животне средине

АКТИВНОСТИ КОЈЕ ПРИСТИЧУ ИЗ ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА А КОЈЕ СУ ПРЕДМЕТ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА		Процена могућег утицаја			
		Значај	Мали	Нема	Опште
Активности на заштити квалитета ваздуха, воде и земљишта					
1.	Израда катастра загађивача животне средине на подручју Просторног плана	+			+
2.	Формирање јединственог информационог система и мониторинга животне средине	+			+
3.	Формирање појаса заштитног зеленила дуж саобраћајница	+			
4.	Изградња мреже бициклистичких стаза				+
5.	Примена «чистих» технологија		+		
6.	Обезбеђење одрживог/рационалног коришћења водног ресурса.	+			
7.	Побољшање нивоа комуналне опремљености насеља и туристичких локација ван грађевинског подручја насеља	+			
8.	Успостављање контроле поступања са отпадом	+			
9.	Обезбеђење одрживог/рационалног коришћења земљишта	+			
10.	Ограничено и контролисано ширење грађевинског подручја	+			
11.	Ограничена изградња на пољопривредном земљишту	+			
12.	Побољшање нивоа комуналне опремљености насеља, туристичких локација и спортско-рекреативних комплекса ван грађевинског подручја	+			
Активности на очувању климатских карактеристика подручја					
13.	Све планске мере и активности допринеће смањењу емисије гасова стаклене баште, и тиме очувању ваздуха, а посредно и других природних ресурса што ће се позитивно одразити на климатске карактеристике простора.				+
14.	Очување природне физиономије обале Дунава заштитом инундационог подручја и увећањем пошумљености на подручју „Карловачког приобаља“.	+			
Активности на смањењу нивоа буке и вибрација					
15.	Формирање јединственог информационог система и мониторинга животне средине.				+
16.	Формирање појаса заштитног зеленила дуж прометних саобраћајница	+			
17.	Примена мера заштите од буке у коридору брзе пруге и усклађивање намена простора и свих корисника простора у контактної зони коридора брзе пруге	+			
Активности на смањењу јонизујућег и нејонизујућег зрачења					
18.	Спровођење континуираног мерења нејонизујућег зрачења у системима и на објектима који имају утицаја на повећање нивоа зрачења, у циљу одржавања у границама дозвољених вредности	+			
Активности на заштити природних добара и унапређењу биљног и животињског света, станишта и биодиверзитета					
19.	Обезбеђење мера заштите речног корита Дунава у складу са Конвенцијом о заштити дунавског слива.	+			
20.	Обезбеђење контролисаног развоја туризма и коришћења природних добара као простора за спорт, рекреацију и едукацију у складу са мерама заштите природе.	+			
21.	Побољшање нивоа комуналне опремљености туристичких локација у оквиру заштићених природних добара.	+			
22.	Обезбеђење контроле спровођења режима и мера заштите	+			
23.	Спровођење препорука за међународну заштиту заштићениг подручја.	+			
24.	Јачање еколошке свести локалног становништва				+
25.	Заштита биљног и животињског света	+			
Активности на заштити становништва					
26.	Свеукупне позитивне активности на заштити животне средине посредно позитивно утичу и на становништво	+			
27.	Заштита вредности и препознатљивости карактера предела као важног елемента идентитета локалног становништва		+		
Активности на заштити културно историјске баштине					
28.	Израда програма конзервације, рестаурације и ревитализације непокретних културних добара на подручју обухвата Просторног плана, са утврђивањем приоритета и фаза реализације			0	
29.	Спровођење стручног археолошког надзора на археолошким налазиштима уколико је потребно предузимање било каквих грађевинских или земљаних радова			0	
30.	Неопходно је издавање услова и сагласности од надлежне установе за заштиту споменика културе за вршење свих врста интервенција на непокретним културним добрима			0	
31.	Очување и заштита свих добара са споменичким вредностима, независно од његовог формалног статуса			0	
32.	Стварање умреженог система презентације културног наслеђа			0	
33.	Заштита, презентација и коришћење непокретног културног наслеђа у складу са њиховим природним и културно-историјским контекстом.			0	
34.	Утврђивање Просторно културно-историјске целине градског језгра Сремских Карловаца.			0	

АКТИВНОСТИ КОЈЕ ПРИСТИЧУ ИЗ ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА А КОЈЕ СУ ПРЕДМЕТ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА		Процена могућег утицаја			
		Значај	Мали	Нема	Опште
Активности на унапређењу инфраструктурних објеката и других створених вредности					
1) Активности и развојни програми за развој ПОЉОПРИВРЕДЕ					
35.	Развој пољопривредне производње у погледу афирмације планског подручја за производњу здраве хране.		+		
36.	Прилагођавање развоја пољопривреде у складу са посебним прописаним условима заштите заштићених делова на подручју обухвата Просторног плана.	+			
37.	Инфраструктурна опремљеност парцела у виноградарско-воћарској зони у циљу стварања бољих услова за висококвалитетну производњу.		+		
28.	Спровођење контроле квалитета земљишта, подземних и површинских вода и праћење утицаја пољопривредних активности на квалитет животне средине.	+			
29.	Подизање појаса заштитног зеленила око засада који се интензивно хемијски третирају, а граниче се са зонама боравка и становања људи.	+			
40.	Побољшање приступачности парцелама пољопривредног земљишта.				+
2) Активности и развојни програми за развој ШУМА					
41.	Обезбеђење одрживог/рационалног коришћења шума у складу са условима и мерама заштите на простору заштићених подручја	+			
42.	Истраживање и праћење здравственог стања шума и шумског земљишта.		+		
43.	Формирање нових површина под шумама у складу са условима и мерама заштите на простору заштићених подручја	+			
44.	Повећање површина под шумама и формирање заштитног зеленила на подручју ван заштићених подручја	+			
45.	Конверзија алохтоних врста у аутохтоне врсте дрвећа.	+			
3) Активности и развојни програми за развој ЛОВСТВА					
46.	Развој ловног туризма у ловиштима у обухвату Просторног плана			0	
47.	Газдовање постојећим ловиштима уз очување биодиверзитета			0	
4) Активности и развојни програми за развој РИБОЛОВСТВА					
48.	Обезбеђење мониторинга услова станишта		+		
49.	Заштита угрожених врста рибе		+		
	Уређење привезишта за пловила и организовање риболова кроз обједињену туристичку понуду подручја				+
5) Активности и развојни програми за развој ТУРИЗМА					
50.	Формирање умреженог система туристичких локација и коридора преко којих ће се, на јединствен начин артикулисати Културни предео као туристички производ				+
51.	Развој туризма у складу са природним капацитетима и основним поставкама заштите и очувања природних ресурса подручја обухвата Просторног плана				+
52.	Сваки туристи локалитет и коридор морају испунити минималну инфраструктурну опремљеност дефинисану Планом				+
53.	Одржавање постојећих и изградња нових одговарајућих туристичких и спортско рекреативних објеката само у складу са условима и на локалитетима утврђеним Просторним планом.		+		
54.	Спречавање бесправне изградње објеката уз адекватну инспекцијску контролу		+		
55.	Подстицање нове предузетничке иницијативе на пољу туризма у локалној заједници				+
56.	Подстицање партнерства државе, приватног сектора и локалних заједница (партнерства јавно-приватно), повећање капацитета институција и сл.				+
6) Активности и развојни програми у ВОДОПРИВРЕДИ					
57.	Изградња/реконструкција месне водоводне мреже у центрима заједница насеља и на њих прикључивање што већег броја домаћинстава.	+			
58.	Снабдевање свих становника са потребним количинама воде исправног квалитета	+			
59.	Ревитализација и реконструкција система за одвођење унутрашњих атмосферских вода са пољопривредних и других површина.	+			
60.	Изградња канализационих система и ППОВ-а и заштита квалитета површинских вода	+			
7) Активности и приоритетни развојни програми у САОБРАЋАЈУ					
61.	Изградња/реконструкција државних и општинских путева.	+			
62.	Изградња приоритетних правца брзе пруге Београд Будимпешта	+/-			
63.	Изградња прихватног објекта наутичког туризма у Сремским Карловцима		+/-		
64.	Активирање планираних туристичко локација и коридора, као и приступ природним и културним добрима - приоритет првог реда је изградња стаза немоторних кретања.		+/-		
8) Активности и приоритетни развојни програми у области ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКЕ					
65.	Ревитализација преносне електроенергетске мреже и енергетских објеката.				
66.	Повећање енергетске ефикасности.		+		

АКТИВНОСТИ КОЈЕ ПРИСТИЧУ ИЗ ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА А КОЈЕ СУ ПРЕДМЕТ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА		Процена могућег утицаја			
		Значај	Мали	Нема	Опште
67.	Смањење негативних утицаја енергетских објеката на животну средину.		+		
68.	Изградња 20kV и дистрибутивне мреже за напајање планираних садржаја у обухвату Просторног плана.			0	
69.	Изградња дистрибутивних трафостаница 20/0,4 kV.			0	
9) Активности и приоритетни развојни програми у области ЕЛЕКТРОНСКИХ КОМУНИКАЦИЈА					
70.	Изградња широкопојасне мреже.			0	
71.	Изградња радиобазних станица мобилне телефоније.			0	
72.	Изградња кабловског дистрибутивног система.			0	
73.	Изградња мреже информационог система.			0	
74.	Проширење капацитета постојећих централа и изградња нових за потребе корисника простора.			0	
УКУПНО		33	10	16	13

5. АНАЛИЗА КАРАКТЕРИСТИКА УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Карактер, интензитет, сложеност, реверзибилност, вероватноћа, трајање, учесталост, понављање на локалном, регионалном и ширем нивоу, кумулативна и синергијска природа утицаја, могу се разматрати као:

- могући утицаји у границама валоризованог простора у обухвату Плана;
- могући утицаји на нивоу региона;
- могући утицаји националног значаја;
- могући утицаји глобалног значаја;
- могући утицаји из непосредног и ширег окружења на подручје обухвата Плана.

Просторно-положајне, природне карактеристике подручја и постојеће стање простора у обухвату Плана, опште карактеристике непосредног и ширег окружења, планиране намене и капацитети, намећу пре свега:

- вредновање потенцијалних утицаја и њихових карактера простора у обухвату Плана (локални ниво),
- вредновање утицаја, њихових карактера и ефеката на нивоу припадајућег региона (регионални ниво),
- вредновање значаја и карактера утицаја планских решења на шире просторно окружење (национални ниво).

Подручје у обухвату Плана представља сложену, вишефункционалну просторну целину са планираном наменом, мрежом насеља, инфраструктурном матрицом, чија реализација неминовно доводи до промена у простору. Проценом утицаја Планом предвиђених активности на животну средину се уочава усклађивање просторног развоја са условима природног окружења.

Све промене у обухвату Плана, потенцијално, директно и индиректно утичу на грађевинска подручја, али и шире окружење, на регионалном и покрајинском нивоу. Постоји вероватноћа потенцијално негативних утицаја на природне вредности – површинске и подземне воде и остале вредности животне средине у обухвату Плана и окружењу, у случају непоштовања мера претходног комуналног и инфраструктурног уређења локација и зона, непоштовања прописаних правила уређења и грађења и непоштовања мера заштите животне средине и акцидентних (удесних) ситуација у границама обухвата и у контактної зони Плана.

На основу анализе могућих утицаја и вредновања могућих промена и ефеката у простору и животној средини, може се закључити да се имплементацијом планских решења изазива трајна промена у простору са дугорочно позитивним ефектима на побољшање стања у простору, стандарда и квалитета животне средине, живота локалног становништва и осталих корисника простора и услуга.

Вредновањем односа позитивних и негативних утицаја и ефеката, може се закључити да имплементација Плана обезбеђује трајне позитивне ефекте у смислу контролисаног управљања простором и животном средином. Планирани мониторинг животне средине омогућиће и контролу утицаја Плана на животну средину.

Примена и спровођење планираних мера заштите при имплементацији Плана, изради, усвајању и имплементацији планова нижег реда, контрола и надзор над применом мера и мониторинг животне средине, представљају обавезне еколошке мере и смернице у циљу спречавања појава негативних утицаја и ефеката на животну средину у обухвату Плана. Предвиђене мере и активности, које ће обезбедити одрживи развој овог подручја, имаће кумулативно дејство у погледу заштите природних ресурса (воде, ваздуха и земљишта).

Инфраструктурно опремање насеља, радних зона ван грађевинског подручја и туристичких локалитета, имаће утицаја на заштиту вода (водоводна и канализациона мрежа) и земљишта (адекватно одлагање комуналног отпада), а индиректно ће утицати и на заштиту ваздуха од загађења.

Формирањем заштитних појасева ће се обезбедити заштита предметног простора од еолске ерозије.

Адекватним одлагањем комуналног отпада и сточних лешева ће се заштитити земљиште од потенцијалног загађења, а истовремено и водоносни слојеви, што посебан значај има у случајевима епидемија сточних болести.

Развој туризма и експлоатација туристичких локалитета може имати потенцијално негативне утицаје на земљиште, а индиректно и на воду, као природни ресурс, у случају непредузимања предвиђених мера заштите животне средине. Карактер ових утицаја може бити краткотрајан, у зависности од реализације планираних мера.

Највећи број еколошких фактора, због међусобне условљености и интеракције, имају реверзибилни карактер, што се предпоставља и за посматрани простор.

У наредном тексту извршена је евалуација значаја, просторних размера и вероватноће утицаја планских решења на животну средину. За евалуацију је примењен метод развијен у оквиру научног пројекта Института за архитектуру и урбанизам Србије, који финансира Министарство за науку и заштиту животне средине. Као основа за развој овог метода послужиле су методе које су потврдиле своју вредност у земљама Европске уније.

За оцену (вредновање) релевантних показатеља користе се критеријуми. Критеријуми се користе као правила, норме или мерила, које треба уважавати у поступку оцењивања, утврђивања циљева и одређивања приоритета у планирању простора. Помоћу критеријума се формулише вредносна скала, по којој се с једне стране рангирају показатељи према важности, а с друге стране у оквиру показатеља, којима су идентификоване особине које су битне, дефинише степен изражености тих особина у оквиру граничних вредносних категорија.

Значај утицаја процењује се у односу на величину (интензитет) утицаја, просторне размере и вероватноћу утицаја планских решења на којима се може остварити утицај. Утицаји, односно ефекти, планских решења, према величини промена се оцењују бројевима од -3 до +3, где се знак минус односи на негативне, а знак плус за позитивне промене.

Табела 12. Критеријуми за оцењивање интензитета утицаја

ВЕЛИЧИНА УТИЦАЈА	ОЗНАКА	ОПИС
Критичан	- 3	Јак негативан утицај
Већи	- 2	Већи негативан утицај
Мањи	- 1	Мањи негативан утицај
Нема утицаја или нејасан утицај	0	Нема утицаја, нема података или није примењиво
Позитиван	+ 1	Мањи позитивни утицај
Повољан	+ 2	Већи позитиван утицај
Врло повољан	+ 3	Јак позитиван утицај

Табела 13. Критеријуми за оцењивање просторних димензија утицаја

РАЗМЕРЕ УТИЦАЈА	ОЗНАКА	ОПИС
Државни	Д	Могућ утицај на националном нивоу
Регионални	Р	Могућ утицај у оквиру простора регије
Локални	Л	Могућ утицај у некој зони или делу плана

Табела 14. Скала за процену вероватноће утицаја

ВЕРОВАТНОЋА	ОЗНАКА	ОПИС
Између 50% и 100%	И	утицај извесан
Мање од 50%	М	утицај могућ
Мање од 1%	Н	утицај није вероватан

У наредним табелама нису сва планска решења обухваћена проценом утицаја него само нека која су у наредној табели извођена као кључна за простор обухваћен Просторним планом.

Табела 15. Планска решења у Просторном плану обухваћена проценом утицаја

СЕКТОР ПЛАНА	ПЛАНСКО РЕШЕЊЕ	БР.
Заштита животне средине и природних ресурса	Израда катастра загађивача животне средине на подручју Просторног плана	1
	Формирање јединственог информационог система и мониторинга животне средине	2
	Обезбеђење одрживог/рационалног коришћења водног ресурса.	3
	Примена «чистих» технологија	4
	Обезбеђење одрживог/рационалног коришћења земљишта	5
	Ограничено и контролисано ширење грађевинског подручја	6
	Успостављање контроле поступања са отпадом	7
	Заштита од ратних разарања и елементарних непогода.	8
	Ограничена изградња на пољопривредном земљишту	9
	Побољшање нивоа комуналне опремљености насеља, туристичких локација и спортско-рекреативних комплекса ван грађевинског подручја	10
Заштита од буке, јонизујућих и нејонизујућих зрачења	Спровођење континуираног мерења нејонизујућег зрачења у системима и на објектима који имају утицаја на повећање нивоа зрачења, у циљу одржавања у границама дозвољених вредности	11
	Примена мера заштите од буке у коридору брзе пруге и усклађивање намена простора и свих корисника простора у контактаној зони коридора брзе пруге	12
Заштита биљног и животињског света, станишта и биодиверзитета, заштита природних добара	Обезбеђење мера заштите речног корита Дунава у складу са Конвенцијом о заштити дунавског слива	13
	Спровођење препорука за међународну заштиту заштићених подручја.	14
	Очување природне физиономије обале Дунава заштитом инундационог подручја и увећањем пошумљености на подручју „Карловачког приобаља“.	15
	Заштита биљног и животињског света	16
Заштита културне баштине	Израда програма конзервације, рестаурације и ревитализације непокретних културних добара на подручју обухвата Просторног плана, са утврђивањем приоритета и фаза реализације	17
	Очување и заштита свих добара са споменичким вредностима, независно од његовог формалног статуса.	18
Становништво, мрежа насеља, јавне службе и здравље становништва	Свеукупне позитивне активности на заштити животне средине посредно позитивно утичу и на становништво	19
Инфраструктурни системи и комунална опремљеност	Изградња/реконструкција државних и општинских путева.	20
	Изградња приоритетних правца брзе пруге Београд Будимпешта	21
	Изградња прихватног објекта наутничког туризма у Сремским Карловцима	22
	Активирање планираних туристичко локација и коридора, као и приступ природним и културним добрима - приоритет првог реда је изградња стаза немоторних кретања.	23
	Изградња/реконструкција месне водоводне мреже у центрима заједница насеља и на њих прикључивање што већег броја домаћинстава.	24
	Снабдевање свих становника са потребним количинама воде исправног квалитета	25
	Ревитализација преносне електроенергетске мреже и енергетских објеката.	26
	Повећање енергетске ефикасности.	27
	Изградња кабловског дистрибутивног система.	28
	Изградња мреже информационог система.	29
Шумарство, лов и риболов	Формирање нових површина под шумама у складу са условима и мерама заштите на простору заштићених подручја	30
	Повећање површина под шумама и формирање заштитног зеленила на подручју ван заштићених подручја	31
Привреда	Формирање умреженог система туристичких локација и коридора преко којих ће се, на јединствен начин артикулисати Културни предео као туристички производ	32
	Развој туризма у складу са природним капацитетима и основним поставкама заштите и очувања природних ресурса подручја обухвата Просторног плана	33
	Инфраструктурна опремљеност парцела у виноградарско-воћарској зони у циљу стварања бољих услова за висококвалитетну производњу.	34
	Подстицање партнерства државе, приватног сектора и локалних заједница (партнерства јавно-приватно), повећање капацитета институција и сл.	35

Табела 16. Процена вероватноће утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

	ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	ПЛАНСКА РЕШЕЊА																																			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	
1.	Очување, презентација и адекватно коришћење културних добара и градитељског наслеђа у циљу одрживог развоја подручја	Н	Н	Н	М	М	М	М	М	М	М	Н	М	Н	Н	Н	Н	И	И	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	Н	Н	Н	М	М	М	М	М
2.	Очување и унапређење животне средине, заштита здравља становништва и стварање оптималних животних услова на подручју у обухвату Просторног плана	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	Н	Н	И	И	И	И	И	И
3.	Обезбедити задовољавајући ниво квалитета ваздуха, површинских и подземних вода и земљишта и њихову заштита од загађења	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	М	М	И	И	И	И	И	И	И	И	И	И	Н	Н	И	И	И	И	И	И
4.	Смањење емисије буке из саобраћаја и индустријских постројења и превенција акцидената	И	И	И	И	М	М	М	М	М	М	И	И	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	Н	Н	М	М	М	М	М	М
5.	Обезбеђивање стандарда грађења, комуналног и инфраструктурног опремања подручја и реконструкција постојећих мрежа и система	М	М	М	И	М	М	М	М	М	М	И	И	И	М	М	М	М	М	М	М	М	М	И	И	М	М	М	М	М	М	М	И	И	И	И	М
6.	Развој еколошке етике и знања о узроцима и последицама нарушавања животне средине	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	М	Н	Н	Н	М	М	М	М	М	М

Табела 17. Процена интензитета утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

	ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	ПЛАНСКА РЕШЕЊА																																				
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35		
1.	Очување, презентација и адекватно коришћење културних добара и градитељског наслеђа у циљу одрживог развоја подручја	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+2	+1	+1	+1	+1	+3	+3	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+1	+1	+1	+2	+2	+2	+2	+2	
2.	Очување и унапређење животне средине, заштита здравља становништва и стварање оптималних животних услова на подручју у обухвату Просторног плана	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+1	+1	+3	+3	+3	+3	+3	+3	
3.	Обезбедити задовољавајући ниво квалитета ваздуха, површинских и подземних вода и земљишта и њихову заштиту од загађења	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+2	+2	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+3	+1	+1	+3	+3	+3	+3	+3	+3
	Смањење емисије буке из саобраћаја и индустријских постројења и превенција акцидената	+3	+3	+3	+3	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+3	+3	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+1	+1	+2	+2	+2	+2	+2	+2	
4.	Обезбеђивање стандарда грађења, комуналног и инфраструктурног опремања подручја и реконструкција постојећих мрежа и система	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+3	+3	+3	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+3	+3	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+3	+3	+3	+3	+2	
5.	Развој еколошке етике и знања о узроцима и последицама нарушавања животне средине	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+1	+2	+1	+2	+1	+1	+1	+1	+2	+2	+2	+2	+2	+2	+1	+1	+1	+1	+2	+2	+2	+1	+1	

Табела 18. Процена просторних размера утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја*

	ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	ПЛАНСКА РЕШЕЊА																																			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	
1.	Очување, презентација и адекватно коришћење културних добара и градитељског наслеђа у циљу одрживог развоја подручја																	Д	Д	Л	Р	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Р	Р	Р	Р
2.	Очување и унапређење животне средине, заштита здравља становништва и стварање оптималних животних услова на подручју у обухвату Просторног плана	Д	Д	Д	Д	Д	Д	Д	Д	Д	Д	Л	Л	Р	Р	Р	Р	Р	Л	Л	Р	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л
3	Обезбедити задовољавајући ниво квалитета ваздуха, површинских и подземних вода и земљишта и њихову заштита од загађења	Д	Д	Д	Д	Д	Д	Д	Д	Д	Д	Л	Л	Р	Р	Р	Р	Р	Л	Л	Р	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л
4.	Смањење емисије буке из саобраћаја и индустријских постројења и превенција акцидената	Д	Д	Д	Д	Д	Д	Д	Д	Д	Д	Л	Л	Р	Р	Р	Р	Р	Л	Л	Р	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л
5.	Обезбеђивање стандарда грађења, комуналног и инфраструктурног опремања подручја и реконструкција постојећих мрежа и система	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Р	Л	Л	Р	Р	Р	Р	Р	Л	Л	Р	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Р	Р	Р	Р
6.	Развој еколошке етике и знања о узроцима и последицама нарушавања животне средине	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Л

Табела 19. Идентификација могућих кумулативних и синергетских ефеката по областима планских решења у односу на циљеве стратешке процене

Области планских решења	Циљеви стратешке процене																	
	1			2			3			4			5			6		
Заштита природних ресурса	+	И	КС	+	И	С	+	И	КС	+	И	ПС	+	И	ПС	+	И	ПС
	ЈП	Ср	Н	ЈП	Ср	Л	ЈП	Ср	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Н
Заштита заштићених подручја и простора у заштитној зони заштићених подручја	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+			Н	М	ПС	+	И	ПС
	ЈП	Ср	Н	П	Ср	Р	ЈП	Ср	Л				П	Ср	Л	П	Ср	Н
Заштита предела	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	ПС	Н	М	ПС	+	И	ПС
	ЈП	Ср	Л	П	Ср	Р	ЈП	Ср	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л
Становништво и привреда	+	М	КС	Н	М	ПС	+	И	КС	Н	М	ПС	+	М	ПС	+	И	СИ
	П	Ср	Л	П	Ср	Л	ЈП	Ср	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л
Управљање отпадом, заштита животне средине и здравља становништва	+	И	КС	+	И	СИ	+	И	КС	+	И	СИ	+	И	СИ	+	И	СИ
	ЈП	Ср	Н	П	Ср	Л	ЈП	Ср	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Н
Унапређење водопривредне инфраструктуре	+	И	КС	Н	М	СИ	+	И	КС	Н	И	СИ	Н	НМ	СИ	+	М	КС
	П	Ср	Л	П	Ср	Л	ЈП	Ср	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л
Реконструкција и изградња саобраћајне инфраструктуре	+	М	КС	+	М	СИ	+	И	КС	+	М	СИ	+	НМ	ПС	+	И	СИ
	П	Ср	Л	П	Ср	Л	ЈП	Ср	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Н
Изградња и модернизација енергетске инфраструктуре	+	НМ	Н			ПС	+	И	КС	Н			Н	И	ПС	+	И	ПС
	П	Ср				Л	ЈП	Ср	Л				П	Ср	Л	П	Ср	Л
Изградња капацитета за искоришћење обновљивих извора енергије	+	М	КС	Н	НМ	ПС	+	И	КС	Н			+	И	СИ	+	М	ПС
	П	Ср	Л	П	Л	Ср	ЈП	Ср	Л				П	Ср	Л	П	Ср	Л
Изградња електронске комуникационе инфраструктуре	+	НМ	КС	Н	НМ	ПС	+	И	КС	Н			Н	НМ	ПС	Н	И	КС
	П	Ср	Л	П	Л	Ср	ЈП	Ср	Л				П	Ср	Л	П	Ср	Л
Заштита културног наслеђа	+	НМ	КС	+	М	КС	+	И	КС	Н			Н	НМ	ПС	+	М	КС
	ЈП	Ср	Л	П	Л	Ср	ЈП	Ср	Л				П	Ср	Л	П	Ср	Л
Заштита од природних и техничко-технолошких удеса и несрећа	+	М	КС	Н	М	КС	+	И	КС	Н	М	КС	Н	М	КС	+		
	ЈП	Ср	Л	П	Л	Ср	ЈП	Ср	Л	П	Ср	Л	П	Ср	Л			

5.1. МОГУЋНОСТ ПРЕКОГРАНИЧНОГ УТИЦАЈА

Интегрисање подручја Просторног плана у шири регионални контекст подразумева уважавање најважнијих европских докумената којим је дефинисан просторни развој, као и примену њихових препорука за остваривање међународне, а посебно прекограничне сарадње.

Важно је истаћи значај прекограничног еколошког коридора реке Дунав који повезује подручја преко државне границе. У примени међународних и европских конвенција, европских стратешких докумената и директива највећи директан значај за међународну и прекограничну сарадњу на одрживом развоју коридора VII имаће имплементација **Дунавске стратегије ЕУ**.

6. СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИМЕНУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

У складу са Законом о планирању и изградњи, Просторни план се спроводи у подручју посебне намене:

- 1) директно, за површине под режимом посебне намене, издавањем локацијских услова, изградом пројекта препарцелације и парцелације и урбанистичког пројекта (Реферална карта број 4.: „Карта спровођења“); и
- 2) даљом планском разрадом, изградом плана детаљне регулације, у свему према смерницама за спровођење Просторног плана.

Спровођење Просторног плана у подручју утицаја на посебну намену (Реферална карта бр. 4: Карта спровођења), и реализује се кроз:

- примену планских докумената општине Сремски Карловци уз обавезну примену смерница и мера заштите утврђених овим Просторним планом;
- примену планских докумената Града Новог Сада уз обавезну примену смерница и мера заштите утврђених овим Просторним планом;
- директну примену других просторних планова подручја посебне намене.

Овим Просторним планом дефинисани су уређење, коришћење и заштита подручја посебне намене Културног предела Сремски Карловци, које је обавезно уградити приликом израде просторнопланске и урбанистичке документације у обухвату Просторног плана.

Правила уређења, грађења и коришћења подручја посебне намене, спроводиће се сагласно решењима из овог Просторног плана и обавезујућа су за израду просторних и урбанистичких планова нижег хијерархијског нивоа. Основна намена простора у границама посебне намене, дефинисана предметним Просторним планом, не може се мењати плановима нижег хијерархијског нивоа.

До доношења нових просторнопланских докумената примењиваће се важећи планови јединица локалних самоуправа уз примену мера заштите датих овим Просторним планом, тј. услови за градњу у делу зоне утицаја на посебну намену издају се у складу са важећим просторним, односно урбанистичким планом, уз примену мера заштите дефинисаних овим Просторним планом.

У случају да се посебна намена Културног предела преклапа са посебном наменом другог просторног плана чија је посебна намена заштита природе, важиће правила и мере заштите који се односе на подручје са већим степеном заштите.

У случају да се посебна намена Културног предела преклапа са посебном наменом другог просторног плана чија посебна намена је развој инфраструктурних система, важиће правила и мере заштите који се односе на предметну посебну намену. У циљу заштите структуре и препознатих вредности предела, у плановима чија је израда у току, морају се уважити мере заштите, односно смернице дефинисане овим Просторним планом.

Ступањем на снагу овог Просторног плана **престају да важе** следећи планови:

- Просторни план подручја посебне намене Фрушка гора до 2022. године („Службени лист АПВ“ број 16/04) у делу који се односи на просторну подцелину „Стражилово“ описану у поглављу I Полазне основе за израду Просторног плана, у тачки 2. Обухват и опис граница Просторног плана, опис граница посебне намене и граница целина и подцелина посебне намене, у подтачки 2.2. Опис граница просторних подцелина подручја посебне намене, у подподтачки 2.2.6. Просторна подцелина „Стражилово“;

- Просторни план подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Ковиљско - петроварадински рит“ („Службени лист АПВ“, број 3/12) у делу који се односи на просторну подцелину „Ритска стаза“ описану у поглављу I Полазне основе за израду Просторног плана, у тачки 2. Обухват и опис граница Просторног плана, опис граница посебне намене и граница целина и подцелина посебне намене, у подтачки 2.2. Опис граница просторних подцелина подручја посебне намене, у подподтачки 2.2.9. Просторна подцелина „Ритска стаза“;
- Просторни план Града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, број 11/12) у делу који се односи на просторну подцелину „Буковачки плато“ описану у поглављу I Полазне основе за израду Просторног плана, у тачки 2. Обухват и опис граница Просторног плана, опис граница посебне намене и граница целина и подцелина посебне намене, у подтачки 2.2. Опис граница просторних подцелина подручја посебне намене, у подподтачки 2.2.7. Просторна подцелина „Буковачки плато“, осим у делу који се односи на реконструкцију саобраћајних објеката у постојећем саобраћајном коридору;
- Просторни план општине Сремски Карловци („Службени лист општине Сремски Карловци“, број 15/14) у делу који се односи на следеће просторне подцелине:
 - 1) „Источни прилаз са Банстола“ описану у поглављу I Полазне основе за израду Просторног плана, у тачки 2. Обухват и опис граница Просторног плана, опис граница посебне намене и граница целина и подцелина посебне намене, у подтачки 2.2. Опис граница просторних подцелина подручја посебне намене, у подподтачки 2.2.3. Просторна подцелина „Источни прилаз са Банстола“, осим у делу који се односи на реконструкцију саобраћајних објеката у постојећем саобраћајном коридору;
 - 2) „Долина Ешиковачког потока“ описану у поглављу I Полазне основе за израду Просторног плана, у тачки 2. Обухват и опис граница Просторног плана, опис граница посебне намене и граница целина и подцелина посебне намене, у подтачки 2.2. Опис граница просторних подцелина подручја посебне намене, у подподтачки 2.2.4. Просторна подцелина „Долина Ешиковачког потока“, осим у делу који се односи на реконструкцију саобраћајних објеката у постојећем саобраћајном коридору;
 - 3) „Панорамски пут“ описану у поглављу I Полазне основе за израду Просторног плана, у тачки 2. Обухват и опис граница Просторног плана, опис граница посебне намене и граница целина и подцелина посебне намене, у подтачки 2.2. Опис граница просторних подцелина подручја посебне намене, у подподтачки 2.2.5. Просторна подцелина „Панорамски пут“, осим у делу који се односи на реконструкцију саобраћајних објеката у постојећем саобраћајном коридору;;
- Генерални план Града Новог Сада до 2021. године („Службени лист Града Нови Сад“, број 39/06, 40/11- др. пропис, 40/11- др. пропис, 45/11- др. пропис, 15/12- др. пропис, 32/13- др. пропис, 30/14 –др. пропис, 30/14 –др. пропис, 57/14- др. пропис, 45/15- др. пропис) у делу који се односи на просторну подцелину „Западни прилаз са Текија“ у поглављу I Полазне основе за израду Просторног плана, у тачки 2. Обухват и опис граница Просторног плана, опис граница посебне намене и граница целина и подцелина посебне намене, у подтачки 2.2. Опис граница просторних подцелина подручја посебне намене, у подподтачки 2.2.2. Просторна подцелина „Западни прилаз са Текија“, осим у делу који се односи на реконструкцију саобраћајних објеката у постојећем саобраћајном коридору;
- План генералне регулације насеља Сремски Карловци („Службени лист општине Сремски Карловци“, број 4/16) у делу који се односи на следеће просторне подцелине:
 - 1) део просторне подцелине „Долина Ешиковачког потока“: подручје дефинисаном са целим катастарским парцелама бр.: 1887/4, 1977/2, 1991/2, 1988/2, 1883/2, 1983/2, 1986/13, 1986/10, 1997, 1875/2, 1893/1, 1893/2, 1892/3, 1892/2, 1995/2, 2001/9, 2000, 1999, 1894, 1886, 1978/1, 1988/1, 1990/2, 1990/1, 1989, 1986/12, 1986/2, 1986/3, 1986/11, 1985/3, 2161/3, 1979/2, 1979/1, 1978/2, 2161/2, 1987, 1986/1, 1985/1, 1888, 1994/2, 1994/1, 1995/1, 1996, 1998, 1875/3, 2159/5, 1874/1, 1891/2, 1891/1, 1883/3, 1892/1, 1870/14, 2001/6, 1873/1, 1875/1, 1883/1, 1890, 1889, 1977/1, 2027/3, 2026/3, 1986/16, 2027/1, 2026/1, 1986/4, 1986/6, 2159/6, 1884/1, 1887/3, 1993/2, 2024/1, 1976/2, 1976/1, 1991/1, 1993/1, 2025 и 1992 и деловима катастарских парцела: 1882/1 и 2056/1, све к.о. Сремски Карловци, осим у делу који се односи на реконструкцију саобраћајних објеката у постојећем саобраћајном коридору;
 - 2) део просторне подцелине „Панорамски пут“: подручје дефинисано са целим катастарским парцелама бр.: 2824, 2825, 2836, 2837/1, 2837/2, 2838, 2839, 2859, 2860, 2861, 2862/1, 2862/2, 2863, 2864, 7824/2 и делом катастарске парцеле број и 3188, све к.о. Сремски Карловци, осим у делу који се односи на реконструкцију саобраћајних објеката у постојећем саобраћајном коридору;

- 3) просторна подцелина „Карловчко приобаље“, описана у поглављу I Полазне основе за израду Просторног плана, у тачки 2. Обухват и опис граница Просторног плана, опис граница посебне намене и граница целина и подцелина посебне намене, у подтачки 2.2. Опис граница просторних подцелина подручја посебне намене, у подподтачки 2.2.8. Просторна подцелина „Карловчко приобаље“.

У случају неподударности текстуалног и графичког дела Просторног плана примењује се графички део Просторног плана.

6.1. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНОВА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

Овим Просторним планом прописује се обавезна израда плана детаљне регулације у посебној намени, тамо где је неопходно дефинисати грађевинско земљиште, где је неопходно разграничити јавно од осталог грађевинског земљишта, односно дефинисати додатне мере заштите и уређења простора. У питању су следећи планови:

- План детаљне регулације туристичке локације „Ешиковачки виногради“
- План детаљне регулације туристичке локације „Приобаље“
- План детаљне регулације туристичке локације „Липовачки виногради“
- План детаљне регулације туристичке локације „Чератски видиковац“
- План детаљне регулације туристичке локације „Стражилово“
- План детаљне регулације туристичке локације „Планинарски дом“
- План детаљне регулације туристичке локације „Буковачки плато“
- План детаљне регулације туристичке локације „Текије“
- План детаљне регулације за државни пут са међународном бициклистичком стазом
- План детаљне регулације „Долина ешиковачког потока“
- План детаљне регулације „Панорамски пут“
- Смернице за израду плана детаљне регулације спортско-рекреативног комплекса у карловачком приобаљу
- Смернице за израду плана детаљне регулације за комплекс плаже
- Смернице за израду плана детаљне регулације за насип прве одбрамбене линије.

6.2. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ОСТАЛИХ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ЧИЈЕ ЈЕ ДОНОШЕЊЕ У НАДЛЕЖНОСТИ ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

У граници подручја обухвата Просторног плана су делови подручја општине Сремски Карловци и Града Нови Сад за које су донети плански документи (просторни планови јединице локалне самоуправе и урбанистички планови). До доношења нових планских докумената ови планови се примењују уз обавезну примену смерница и мера заштите дефинисаних овим Просторним планом за заштитну зону и преузимање обавеза дефинисаних за посебну намену (за просторне подцелине).

При усаглашавању планских докумената чије је доношење у надлежности јединице локалне самоуправе не може се мењати посебна намена простора. У подручју посебне намене планови нижег реда морају да се усагласе са овим Просторним планом.

6.2.1. Смернице за израду планских докумената чије је доношење у надлежности Града Нови Сад и Општине Сремски Карловци

При изради Просторног плана Града Нови Сад и Плана генералне регулације насеља Буковац, Плана генералне регулације насеља Ковиљ и Плана генералне регулације насеља Сремски Карловци неопходно је испоштовати услове и мере заштите дефинисане за Национални парк и заштитну зону Националног парка, као и мере заштите дефинисане за СРП Ковињско-петроварадински рит.

За потребе повезивања насеља Буковац и туристичке локације „Буковачки плато“ планом генералне регулације дефинисати коридор кроз насеље са мерама за уређење и изградњу неопходне туристичке инфраструктуре у коридору и контактної зони коридора. У контактної зони наведеног коридора дефинисати услове за дозвољене и забрањене делатности уз коридор и мере за обликовање објеката (обавезна спратност, материјали дозвољени за обликовање фасада, партерно уређење и сл.).

Смернице за израду просторних планова јединица локалних самоуправа (Град Нови Сад и Општина Сремски Карловци)

У оквиру зона утицаја на посебну намену, обавезна је примена следећих смерница дефинисаних Просторним планом:

- морају се испоштовати сви услови и мере заштите вредности карактера предела, културне баштине, природе и заштите животне средине дефинисани Просторним планом;
- дозвољено је мењати основну намену површина ван граница просторних подцелина само ако се тим изменама не нарушава посебна намена и дефинисане мере заштите;
- забрањена је изградња ветроелектрана и соларних електрана на пољопривредном, шумском и водном земљишту, као и малих хидроелектрана на водном земљишту;
- забрањено је мењати грађевинско подручје насеља у делу у ком је то подручје дефинисано, односно потврђено подручјем посебне намене овим Просторним планом;
- забрањено је планирати нове радне комплексе/радне зоне.
- дозвољена је изградња производних енергетских објеката на обновљиве изворе енергије искључиво за сопствене потребе уз обавезну израду одговарајуће техничке документације;
- планским решењима побољшати доступности и приступ у смислу обезбеђивања алтернативних саобраћајних праваца између различитих туристичких локација, планирањем система одморишта и видиковаца уз планирање побољшања услуга и опреме;
- планским решењима побољшати услове за изградњу објеката за потребе задовољавања услуга из области јавних услуга (водоснабдевање, одвођење и пречишћавање отпадних вода, прикупљање отпада, снабдевања енергијом и итд.);
- за потребе интерпретације и афирмације Културног предела и заштите покретних и непокретних културних добара, обезбедити услове за обављање музејске делатности, тј. образовање дифузног музеја;
- планирати регулацију и уређење бујичних потока у складу са условима заштите Покрајинског завода за заштиту природе и водним условима;
- на планска решења неопходно је прибавити сагласност Покрајинског завода за заштиту споменика културе.
- обезбедити пружање наутичких и ловнотуристичких услуга;
- планирати уређење видиковаца, панорамских путева (јахање, возња фијакером, уређење прихватних објеката за пловидбу Дунавом), објекте за посматрање природних вредности, објекте за предах и краће/дуже задржавање туриста, објекте за авантуристичке активности;
- обезбедити пружање услуга туристичког пратиоца и туристичких водича у подручјима уз сагласност Покрајинског завода за заштиту природе.

Смернице за израду Плана генералне регулације насеља Сремски Карловци

При изради Плана генералне регулације насеља Сремски Карловци кориговати границу грађевинског подручја насеља у складу са условима датим овим Просторним планом и додатно преиспитати потребу заузимања ободног неизграђеног грађевинског земљишта које се и даље користи као пољопривредно земљиште.

За просторну подцелину „Градско језгро Сремских Карловаца“ неопходна је примена мера заштите дефинисаних овим Просторним планом који се односе на заштиту културног и природног наслеђа.

Чланом 8. став 2. Закона о обнови културно-историјског наслеђа и подстицању развоја Сремских Карловаца („Службени гласник РС“, број 37/91) дефинисано је да се просторним планом подручја посебне намене одреде делатности које се могу обављати, односно које ће својим садржајем омогућити обнављање и неговање традиције културно-историјског наслеђа Сремских Карловаца и неће нарушити аутентичност урбанистичко-архитектонских, ликовно-естетских и амбијенталних вредности културних добара, као и еколошких вредности.

За потребе обнављања и неговања традиције културно-историјског наслеђа Сремских Карловаца препоручује се обављање свих послова који се сматрају старим и уметничким занатима, односно пословима домаће радиности, дефинисаних Правилником о одређивању послова који се сматрају старим и уметничким занатима, односно пословима домаће радиности, начину сертификавања истих и вођењу посебе евиденције издатих сертификата („Службени гласник РС“, број 56/12).

У тексту који следи дат је и списак делатности које својим садржајем треба да омогуће обнављање и неговање традиције културно-историјског наслеђа и делатности које се могу обављати у насељу, а које се наводе према класификацији датој у Уредби о класификацији делатности („Службени гласник РС“, број 54/10).

Унутар ове предеоне подцелине делатности које својим садржајем треба да омогуће обнављање и неговање традиције културно-историјског наслеђа су:

- Сектор I: услуге смештаја и исхране;
- Сектор „R”: уметност; забава и рекреација;
- Сектор „S”: остале услужне делатности;
- Сектор „T”: делатност домаћинства као послодаваца; делатност домаћинства која производе робу и услуге за сопствене потребе;

Уз обезбеђење услова заштите и интегрититета културног и природног наслеђа и услова заштите животне средине дозвољено је обављање следећих делатности:

- Сектор „C”: прерађивачка индустрија: производња прехранбених производа; производња пића; производња дуванских производа; производња текстила, производња одевних предмета; производња коже и предмета од коже; производња производа од дрвета, плуте, прућа и сламе; производња папира и производа од папира; штампање и умножавање аудио и видео записа; производња производа од пластике; производња осталих керамичких и порцеланских производа; сечење, обликовање и обрада камена; производња металних производа, осим машина и уређаја; производња рачунара, електронских и оптичких производа; производња апарата за домаћинство; производња непоменутих машина и непоменуте опреме; производња моторних возила; производња осталих саобраћајних средстава; производња намештаја; остале прерађивачке делатности; поправка и монтажа машина и опреме;
- Сектор „D”: снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација;
- Сектор „E”: скупљање, пречишћавање и дистрибуција воде; уклањање отпадних вода; скупљање отпада;
- Сектор „F”: грађевинарство;
- Сектор „G”: трговина на велико и трговина на мало; поправка моторних возила и мотоцикла;
- Сектор „H”: Копнени саобраћај и ценоводни транспорт;
- Сектор „J”: Информисање и комуникације;
- Сектор „K”: Финансијске делатности и делатност осигурања;
- Сектор „L”: Пословање некретностима;
- Сектор „M”: Стручне, научне и иновационе техничке делатности;
- Сектор „N”: административне и помоћне услужне делатности;
- Сектор „O”: државна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање;
- Сектор „P”: образовање;
- Сектор „Q”: здравствена и социјална заштита;

Делатности које нису набројане се **забрањују** у овој просторној подцелини.

Унутар просторне подцелине обезбедити услове за:

- Измештање из центра Сремских Карловаца фабрике за производњу свећа и обезбеђење услова за оснивање инфо центра верског туризма, промену намене објекта у угоститељски објекат за храну, пиће и смештај са инфо пунктом уз претходно прибављене услове и сагласност надлежног завода за заштиту споменика културе;
- У складу са условима заштите реконструкција и доградња зграде Стефанеума са обезбеђењем услова за обављање делатности из области социјалне заштите уз претходно прибављене услове и сагласност надлежног завода за заштиту споменика културе;
- Уређење комплекса „Дворске баште” у едукативне сврхе (као арборетум природе), обнављање постојећег лагума – подрума као простора за чување, промоцију и дегустацију патријаршијских и карловачких вина и обнављање постојећег објекта у угоститељски објекат за исхрану и пиће, уз обезбеђење услова заштите природе, културе и животне средине, уз претходно прибављене услове и сагласност надлежног завода за заштиту природе и споменика културе.

Израдом новог урбанистичког плана за насеље Сремски Карловци преиспитати површине планиране за туризам, угоститељство, а планирану спратност смањити на П+1+Пк. Обавезна је изградња косих кровова, минималног нагиба од 30°, а кровне равни морају да прате пад терена на ком се гради. Евентуално, дозвољена је изградња и равних „зелених” кровова, као компензација за заузимање околног терена.

6.2.2. Препоруке за израду посебних студија, планова и пројеката

Концепција и организација система јавних површина у оквиру посебне намене, реализоваће се превасходно на основу мера и услова утврђених овим Планом. Препоручује се континуирано праћење стања на простору обухвата Плана, посебно постојећих шума и водних површина и њихова валоризација, као и стања животне средине. У том контексту, у циљу заштите и унапређења квалитета животне средине, као и подизања нивоа свести о значају природних и културно-историјских вредности укупног простора, предметним Планом посебно се предлаже израда следећих докумената:

- Студије утицаја изградње инфраструктурних коридора на структуру и препознате вредности Културног предела Сремски Карловци;
- Истраживање могућности формирања „зеленог“ појаса уз бујичне токове у форми плантажа брзорастућих лишћарских врста (који би имали економску оправданост);
- Студија могућности успостављања и примене система за пречишћавање отпадних вода путем биљака (Wetland и сл.), која би се, пре свега, односила на подцелине „Долина Ешиковачког потока“ и „Карловачко приобаље“;
- Студија могућности успостављања и примене одрживог система прикупљања атмосферских вода биотехничким захватима у Карловачком приобаљу (SUDS - sustainable drainage system), којим би се смањило притисак на рецепторе атмосферске воде у насељу, а што је евидентирано као озбиљан проблем насеља;
- Истраживање локација за изградњу националног центра за верски туризам;
- Студија постављања јавних споменика и спомен обележја на подручју Плана;
- Студија анализе простора који ће повезивати центар Сремских Карловаца са приобаљем Дунава у складу са техничким ограничењима планиране реконструкције магистралне пруге. Као простор који је од изузетног, стратешког значаја за Сремске Карловце, предлаже се да се, у складу са анализом, распише урбанистичко-архитектонски конкурс за обликовање и уређење функционалне целине преко које ће се повезати центар насеља са приобаљем и изградити комплекс нове железничке станице.

Стратешке процене на нижим хијерархијским нивоима

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину је урађен у складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 135/04 и 88/10), а за потребе израде предметног Просторног плана.

За планове нижег реда, односно за просторне планове јединице локалне самоуправе и урбанистичке планове израда Стратешке процене утицаја на животну средину вршиће се у складу са одлуком надлежног органа.

У детаљнијој планској разради неопходно је извршити вредновање капацитета простора у односу на одговарајуће делатности и активности које се планирају на њему. На тај начин ће се извршити еколошка валоризација простора и прописати мере којима се у потпуности мора обезбедити заштита околине од загађења.

Приоритети на изради планова и њихова динамика израде заснивају се на конкретним планским решењима из Просторног плана, плановима и програмима рада јавних предузећа, потребама и захтевима локалне самоуправе и републичких институција.

У Просторном плану је за обезбеђивање планских основа за управљање и уређење подручја прописана израда урбанистичке документације којима ће се утврђивати општа и детаљна правила уређења и грађења.

За планове којима је предвиђено коришћење мањих површина на локалном нивоу **Одлуку о стратешкој процени доноси орган надлежан за припрему плана** ако, према критеријумима прописаним овим Законом, утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

Процене утицаја пројеката на животну средину

Овим Извештајем о стратешкој процени утицаја на животну средину утврђује се обавеза будућим инвеститорима да у поступку даље разраде планског документа, за потребе пријаве радова, уз претходно спроведену процедуру код надлежног органа за заштиту животне средине, израде Студију процене утицаја на животну средину, а у складу са одредбама Закона о процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр.135/04 и 36/09). Студија процене утицаја израђује се на нивоу генералног, односно идејног пројекта.

За све објекте који се налазе у заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретног културног добра, инвеститор је обавезан да изради Студију процене утицаја на животну средину у складу са чланом 3. Закона о процени утицаја („Службени гласник РС“ бр. 135/04 и 36/09).

За остале објекте, ван подручја природног добра и непосредног окружења културног добра инвеститори су дужни да се у складу са наведеним Законом и одредбама Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08), пре подношења захтева за издавање одобрења за изградњу објеката са Листе II, обрате надлежном органу за послове заштите животне средине. Надлежни орган ће одлучити о потреби израде студије о Процени утицаја на животну средину, односно донети Решење о потреби изради или ослобађању од израде студије. Процена утицаја врши се за све пројекте који се планирају на заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретних културних добара.

У складу са наведеним Законом и одредбама Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08) инвеститори су дужни да се обрате, пре подношења захтева за издавање одобрења за изградњу објеката са Листе II, надлежном органу. Надлежни орган ће одлучити о потреби израде студије о Процени утицаја на животну средину, односно донети Решење о потреби изради или ослобађању од израде студије.

Поступак процене утицаја треба спровести по фазама у поступку процене утицаја како је то прописано поменутим Законом. Начелни садржај студије о Процени утицаја на животну средину прописан је Законом, а егзактан обим и садржај студије се одређује одговарајућим решењем од стране надлежног органа.

IV ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Успостављање система мониторинга је један од приоритетних задатака како би се све предложене мере заштите животне средине у Просторном плану могле успешно имплементирати у пракси. Програм праћења стања животне средине у току спровођења Просторног плана садржи, према Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину, следеће делове:

- 1) Опис циљева Просторног плана;
- 2) Индикаторе за праћење стања животне средине;
- 3) Права и обавезе надлежних органа; и
- 4) Поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја.

1. ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Опис циљева Просторног плана је наведен у поглављу I-2.3.2. овог Извештаја. Основни циљ Програма праћења стања животне средине је да се обезбеди, поред осталог, правовремено реаговање и упозорење на могуће негативне процесе и акцидентне ситуације, као и потпунији увид у стање елемената животне средине и утврђивање потреба за предузимање мера заштите у зависности од степена угрожености и врсте загађења. Потребно је обезбедити континуирано праћење стања квалитета животне средине и активности на простору у обухвату Просторног плана чиме се стварају услови за рационално управљање овим простором.

Према Закону о заштити животне средине, Република, аутономна покрајина односно јединица локалне самоуправе, у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине у складу са овим и посебним законима, а циљеви Програма праћења стања животне средине били би:

- обезбеђење мониторинга;
- дефинисање садржине и начина вршења мониторинга;
- одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга;
- дефинисање мониторинга загађивача;
- успостављање информационог система и дефинисање начина достављања података у циљу вођења интегралног регистра извора загађивања;
- увођење обавезе извештавања о стању животне средине према прописаном садржају извештаја о стању животне средине.

2. ПРЕДЛОГ ИНДИКАТОРА ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Праћење стања животне средине и утицаја који поједини сектори својим деловањима имају на животну средину, врши се систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине, које обухвата праћење природних фактора, односно промена стања и карактеристика животне средине.

На подручју обухвата Просторног плана није успостављен континуални мониторинг квалитета ваздуха, воде, земљишта и буке. Постоје само спорадична мерења квалитета воде за пиће на територији општине Сремски Карловци.

Имајући у виду дефинисане посебне циљеве, током израде стратешке процене врши се избор одговарајућих индикатора, на основу којих се врши оцењивање планских решења, са становишта могућих негативних утицаја на животну средину, утврђивање неповољних утицаја и даје се предлог мера за спречавање или смањење идентификованих утицаја.

Предлог индикатора за праћење стања животне средине предложен је на основу дефинисаних циљева стратешке процене у претходним поглављима.

Имајући у виду обухват Просторног плана, постојеће и будуће садржаје, као и могућа загађења, мониторинг се односи на:

- успостављање мреже мерних места за одређивање квалитета ваздуха тј. праћење степена загађености ваздуха на посматраном подручју;
- контролу и праћење квалитета вода;
- праћење квалитета земљишта контролом концентрација загађујућих супстанци;
- успостављање мерних места у циљу праћења нивоа буке, као и акустичко зонирање подручја;
- сталну урбанистичко-грађевинску контролу лоцирања и изградње објеката.

2.1. ЗАКОНСКИ ОКВИР

Програм праћења стања животне средине обухваћен је следећим правним актима:

- Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09-др. закон, 72/09-др. Закон, 43/11-УС);
- Законом о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 13/10);
- Законом о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 88/10);
- Законом о водама („Службени гласник РС”, бр. 30/10 и 93/12);
- Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 11/10 и 75/10);
- Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух („Службени гласник РС”, бр. 71/10 и 6/11);
- Уредбом о класификацији вода („Службени гласник РС”, број 5/68);
- Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 35/11);
- Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС”, број 75/10);
- Правилником о граничним вредностима емисије, начину и роковима мерења и евидентирања података („Службени гласник РС”, бр. 30/97 и 35/97);
- Правилником о опасним материјама у водама („Службени гласник РС”, број 31/82);
- Правилником о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода („Службени гласник РС”, бр. 47/83 и 13/84-исправка);
- Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама за њихово испитивање („Службени гласник РС”, број 23/94);
- Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС”, број 72/10);
- Правилником о методологији за одређивање акустичких зона („Службени гласник РС”, број 72/10);
- Правилником о садржини и методама израде стратешких карата буке и начину њиховог приказивања јавности („Службени гласник РС”, број 80/10);
- Правилником о методологији за израду акционих планова („Службени гласник РС”, број 72/10);
- Правилником о садржају планова квалитета ваздуха („Службени гласник РС”, број 21/10).

3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине су дефинисани Законом о заштити животне средине.

Обезбеђење мониторинга

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене Законом обезбеђују континуалну контролу и праћење стања животне средине (у даљем тексту: мониторинг), у складу са овим и посебним законима.

Мониторинг је саставни део јединственог информационог система животне средине. Влада доноси програме мониторинга на основу посебних закона.

Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији, који мора бити у складу са програмима вишег реда.

Садржина и начин вршења мониторинга

Мониторинг се врши систематским праћењем вредности индикатора, односно праћењем негативних утицаја на животну средину, стања животне средине, мера и активности које се предузимају у циљу смањења негативних утицаја и подизања нивоа квалитета животне средине.

Влада утврђује критеријуме за одређивање броја и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података, на основу посебних закона.

Овлашћена организација

Мониторинг може да обавља и овлашћена организација ако испуњава услове у погледу кадрова, опреме, простора, акредитације за мерење датог параметра и СРПС стандарда у области узорковања, мерења, анализа и поузданости података, у складу са законом.

Мониторинг загађивача

Оператер постројења, односно комплекса који представља извор емисија и загађивања животне средине дужан је да, у складу са законом, преко надлежног органа, овлашћене организације или самостално, уколико испуњава услове прописане законом, обавља мониторинг, односно да:

- 1) прати индикаторе емисија, односно индикаторе утицаја својих активности на животну средину, индикаторе ефикасности примењених мера превенције настанка или смањења нивоа загађења;
- 2) обезбеђује метеоролошка мерења за велике индустријске комплексе или објекте од посебног интереса за Републику Србију, аутономну покрајину или јединицу локалне самоуправе.

Загађивач је дужан да изради план обављања мониторинга, да води редовну евиденцију о мониторингу и да доставља извештаје, у складу са овим законом.

Влада утврђује врсте активности и друге појаве које су предмет мониторинга, методологију рада, индикаторе, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података, на основу посебних закона.

Загађивач планира и обезбеђује финансијска средства за обављање мониторинга, као и за друга мерења и праћење утицаја своје активности на животну средину.

Достављање података

Државни органи, односно организације, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке добијене мониторингом достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин.

4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

Неочекивани негативни утицаји на простору у обухвату Просторног плана могу се јавити у виду следећих појава:

- могућих негативних утицаја у случају неусвајања Просторног плана;
- могућих негативних утицаја у случају усвајања Просторног плана и непоштовања одредби истог;
- могућих негативних утицаја при имплементацији Просторног плана у фази реализације планираних намена, објеката и садржаја, а при одступању од одредби Просторног плана;
- могућих негативних утицаја реализованих намена и објеката (у редовном раду реализованих пројеката - објеката).

Неочекивани негативни утицаји у случају неусвајања Просторног плана представљају потенцијалну опасност од непланског и неконтролисаног коришћења простора. Највећа опасност од појаве негативних, дугорочних, сложених, иреверзибилних утицаја и негативних ефеката, представља статус, стање и капацитет животне средине и здравља становништва.

У случају неусвајања Просторног плана умањују се шансе и могућности за:

- привредни и економски развој предметног простора,
- процес ревитализације локалне економије,
- активно учешће грађана у економском и друштвеном животу предметних општина,
- подизање капацитета управних органа, јавних намена, служби и предузећа,
- актуелне привредне и друштвене потребе и за извршење припрема одговарајућих урбанистичких решења,
- прилагођавање система планирања новим друштвеним захтевима и вредностима,
- санацију изграђеног, пре свега у форми урбанистички регулисаног простора,
- инфраструктурно и комунално опремање,
- унапређивање услова за живот и рад људи кроз побољшање стања животне средине.

У наведеном случају могуће је очекивати негативне утицаје са дугорочним (трајним), иреверзибилним, кумулативним и синергијским негативним ефектима на просторни, урбани и привредни развој и стање животне средине предметног подручја. У циљу контролисаног коришћења простора, потребно је донети и спроводити предметни Просторни план.

Неочекивани негативни утицаји у случају усвајања Просторног плана и непоштовања одредби истог, разлог су за санкционисање у складу са законском регулативом која регулише област просторног и урбанистичког планирања и животне средине.

У случају неочекиваних негативних утицаја у поступку имплементације Просторног плана и у фази реализације планираних намена, односно извођење радова без услова и сагласности надлежних органа и институција, потребно је, у складу са важећом законском регулативом, спровести надзор и контролу и применити мере отклањања и минимизирања потенцијално настале штете, извршити санацију простора и применити мере ревитализације (ремедијације) и заштите животне средине.

Неочекивани негативни утицаји реализованих намена и објеката (у редовном раду реализованих пројеката – објеката, постројења, радова) се морају спречити урбанистичким и техничким мерама заштите, мерама спречавања и отклањања насталих узрока, санације последица и успостављање мониторинга животне средине. За предметни Просторни план, од фазе припреме до коначног усвајања, укључен је процес процене утицаја стратешког карактера, у коначном циљу безбедне реализације планираних намена простора. У наведеном процесу утврђено је да постоји вероватноћа појаве неочекиваних негативних утицаја са негативним ефектима и последицама по животну средину, те је прописан и начин поступања у случају таквих појава.

Постројења у којем се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна опасна материја у једнаким или већим количинама од прописаних (севесо постројење), регулисана су Законом о заштити животне средине и другим подзаконским актима, као техничка јединица унутар комплекса, где се опасне материје производе, користе, складиште или се њима рукује.

Правилником о листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте документа које израђује оператер **севесо постројења**, односно комплекса, на основу чега се одређује обавеза израде Политике превенције удеса, Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса, прописује се листа опасних материја и њихове количине и критеријуми за одређивање врсте документа које израђује оператер севесо постројења, односно комплекса у коме се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних материја. Локална самоуправа је у обавези да, на основу Плана заштите од удеса оператера који се налазе на територији те локалне самоуправе, изради План заштите од удеса локалне самоуправе (екстерни План заштите од удеса), чији је садржај и методологија израде уређена Законом о ванредним ситуацијама.

Према Закону о заштити животне средине, министарство надлежно за послове животне средине, на основу Извештаја о безбедности, утврђује оператере и севесо постројења, односно комплексе чије активности могу изазвати хемијски удес са прекограничним ефектима и о томе обавештава у што краћем року, а најкасније када обавештава домаћу јавност, надлежни орган земље која може бити погођена последицама тог удеса. Министарство води евиденцију о оператерима и севесо постројењима, односно комплексима.

Министарство обавештава надлежни орган друге земље о свим битним чињеницама из Извештаја о безбедности о севесо постројењу, односно комплексу чије активности могу довести до настанка хемијског удеса са прекограничним последицама, као и о свим битним чињеницама из Плана заштите од удеса тог постројења, односно комплекса.

Министар прописује поступак обавештавања, односно размене података о севесо постројењу, односно комплексу чије активности могу довести до настанка хемијског удеса са прекограничним ефектима.

Ако надлежни орган друге земље сматра да обавештење не садржи сва севесо постројења, односно комплексе чије активности могу изазвати хемијски удес са последицама у његовој земљи тражиће од Министарства додатне податке.

Ако се не постигне сагласност са надлежним органом заинтересоване земље ово питање решиће се у складу са међународним уговором који обавезује Републику Србију.

Обавештење у случају хемијског удеса или непосредне опасности од хемијског удеса који може проузроковати прекограничне ефекте, као и евентуална узајамна помоћ уређени су прописима о заштити и спасавању.

На простору обухвата Просторног плана и контактної зони плана за постројења и активности која могу имати негативне утицаје на здравље људи, животну средину или материјална добра, врсте активности и постројења, надзор и друга питања од значаја за спречавање и контролу загађивања животне средине, уређују се услови и поступак издавања **интегрисане дозволе**, која је дефинисана Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине.

5. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

5.1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ

Основни методолошки приступ и садржај Извештаја о стратешкој процени утицаја одређен је Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину. Стратешка процена је израђена на основу просторно планске документације, расположивих статистичких података, као и података добијених за потребе израде Плана и Стратешке процене, те валоризације терена.

У Елаборату су анализиране све Планом предвиђене активности, извршена је синтезна процена њихових утицаја и интеракција са утицајима окружења на природне ресурсе и живи свет, као и на животну средину, и на основу утврђених валидних параметара дат је предлог адекватних превентивних и санационих мера заштите животне средине у контексту реализације концепта одрживог развоја овог подручја.

Примењени метод рада заснива се на континуираном поступку усаглашавања процеса планирања са процесом идентификације проблема, предлога решења за спречавање и ублажавање, односно предлога мера заштите животне средине у свим фазама израде и спровођења планског документа. Методологија се базира на поштовању Закона о заштити животне средине, а пре свега Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, који утврђује услове, начин и поступак процењивања утицаја појединих садржаја Плана на животну средину.

Примењени метод поштује наведене опште методолошке принципе и спроводи се у неколико фаза:

1. Најпре се утврђују полазне основе стратешке процене, које обухватају: дефинисање предмета као и просторног обухвата Стратешке процене, циљева и метода рада, правног, планског и документационог основа;
2. Анализа постојећег стања и стања квалитета чиниоца животне средине, анализираних кроз природне услове (вредновање квалитета ваздуха, земљишта, вода, угроженост буком итд);
3. Затим се врши процена могућег утицаја на животну средину на основу квантификације појединих елемената животне средине, научних сазнања, података објављених у литератури, другим студијама, искустава других земаља и сл;
4. Након тога предлажу се мере за спречавање и ограничавање штетних утицаја у току спровођења и реализације Плана, мере за унапређење стања животне средине, мере за праћење стања животне средине које обухватају предлог индикатора за праћење стања животне средине и по потреби успостављање нових мерних тачака.

Ограничења у спровођењу предложеног метода, посебно у фази приказа постојећег стања је недостатак квантификованих података за поједине параметре животне средине у обухвату Плана.

5.2. ТЕШКОЋЕ У РАДУ

У току израде Стратешке процене, поред недостатака одговарајућих смерница и упутстава, обрађивач се сусрео и са проблемом веома скромног информационог система о животnoj средини, као и са непостојањем програма праћења стања параметара животне средине на основу система показатеља-индикатора за оцену и праћење стања животне средине. Информациона основа која је коришћена за Стратешку процену највећим делом је преузета из достављене документације за потребе израде Просторног плана.

Основну тешкоћу у спровођењу стратешке процене и изради Извештаја остратешкој процени представљао је недостатак званичне, детаљно прописане јединствене методологије, на нивоу правилника. Такође, проблем је био и у раздвајању питања која су у домену (детаљне) процене утицаја на животну средину од стратешке процене утицаја. Европске препоруке су да стратешка процена не треба да улази у детаљну квантификацију јер је њена суштина у вредновању и поређењу алтернатива/опција са аспекта могућих значајних утицаја на животну средину, а нагласак је, када се ради о карактеру утицаја, на кумулативним и синергијским ефектима, да се спроводи једино за програме и планове јавног карактера итд.

6. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Начини одлучивања по питањима заштите животне средине зависе од великог низа фактора, а првенствено од значаја позитивних и негативних утицаја планских решења на здравље људи, социјални и економски развој и животну средину. С тим у вези, неопходна ја партиципација свих заинтересованих друштвених група и то инвеститора (бизнис сектора), локалне, покрајинске и републичке управе, становника и невладиног сектора. Међутим, за ефикасније остваривање апсолутне партиципације на свим нивоима неопходно је остваривање сталне сарадње између свих актера у процесу.

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинише учешће заинтересованих органа и организација, који могу да дају своје мишљење у року од 30 дана. Пре упућивања захтева за добијање сагласности на Извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему Просторног плана обезбеђује учешће јавности у разматрању Извештаја о стратешкој процени. Орган надлежан за припрему Просторног плана обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину Извештаја и достављање мишљења, као и о времену и месту одржавања јавне расправе у складу са законом, којим се уређује поступак доношења Просторног плана.

Орган надлежан за припрему Просторног плана израђује извештај о учешћу заинтересованих органа, организација и јавности који садржи сва мишљења о Извештају о стратешкој процени, као и мишљења датих у току јавног увида и јавне расправе о Просторном плану.

Извештај о стратешкој процени доставља се заједно са извештајем о стручним мишљењима и јавној расправи општинском органу надлежном за заштиту животне средине на оцењивање. На основу ове оцено орган надлежан за заштиту животне средине даје своју сагласност на Извештај о стратешкој процени у року од 30 дана од дана пријема захтева за оцењивање.

После прикупљања и обраде свих мишљења, на основу којих се формира финална верзија Просторног плана, орган надлежан за припрему Просторног плана доставља Извештај о стратешкој процени заједно са Просторним планом надлежном органу на одлучивање.

Приказ разлога за избор одговарајућих планских решења током разматрања варијантних решења и начина на који су планска решења усклађена са заштитом животне средине

Просторним планом нису разрађивана и предложена варијантна решења. Предметним планом је дато решење адекватно планираној намени простора. Утврђени су основни критеријуми просторног уређења и правила изградње, дефинисани су основни коридори инфраструктурних система и утврђени су критеријуми коришћења природних ресурса и мере заштите животне средине.

7. ЗАКЉУЧЦИ ДО КОЈИХ СЕ ДОШЛО ТОКОМ ИЗРАДЕ ИЗВЕШТАЈА

На основу анализе могућих утицаја и вредновања могућих промена и ефеката у простору и животној средини, може се закључити да се имплементацијом планских решења изазива трајна промена у простору са дугорочно позитивним ефектима на побољшање стања у простору, стандарда и квалитета животне средине, живота локалног становништва и осталих корисника простора и услуга. Планиране промене статуса земљишта као тешко обновљивог природног ресурса, које узрокује имплементација Просторног плана, представља трајно негативне последице и ефекте у смислу пренамене продуктивног земљишта и губитка његове примарне функције.

Вредновањем односа позитивних и негативних утицаја и ефеката, може се закључити да имплементација просторно-планских решења и мера заштите прописаних планским документом обезбеђује трајне позитивне ефекте у смислу контролисаног управљања простором и животном средином.

Планирани мониторинг животне средине омогућиће контролу утицаја спровођења просторно-планских решења на животну средину. Примена и спровођење планираних мера заштите при имплементацији Просторног плана, при изради, усвајању и имплементацији планова нижег реда, контрола и надзор над применом мера и мониторинг животне средине, представљају обавезне еколошке мере и смернице у циљу спречавања појава негативних утицаја и ефеката на животну средину у обухвату овог Просторног плана.

Мере заштите дате овим Извештајем обавезан су елеменат квалитетног управљања животном средином и представљају минимум обавеза за све субјекте чије ће активности имати утицаја на локалном, али и ширем нивоу у односу на подручје обухвата Плана, усмеравајући на савремене начине планирања и уређења простора, коришћења и заштите природних ресурса и вредности, као и обезбеђења оптималних услова за живот и рад људи заснованих на начелу одрживог развоја.

V ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Оцена Извештаја о стратешкој процени врши се на основу критеријума садржаних у Прилогу II Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10).

На основу оцене Извештаја, орган надлежан за послове заштите животне средине даје сагласност на Извештај о стратешкој процени, у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Извештај о стратешкој процени саставни је део документационе основе плана, сходно члану 24. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

